

ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ

**ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ**

ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Διαπανεπιστημιακό Διατμηματικό

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

«Τοπική και Περιφερειακή Ανάπτυξη και Αυτοδιοίκηση»

Διπλωματική εργασία

**Οι δυνατότητες αειφόρου ανάπτυξης του Ιαματικού
Τουρισμού- Η περίπτωση των ιαματικών πηγών Θερμών
του Δ. Μύκης**

Ραχή Εγιούπ

Επιβλέπων καθηγητής: Θεμιστοκλής Λαζαρίδης

Κομοτηνή, Νοέμβριος 2021

DEMOCRITUS UNIVERSITY OF THRACE
SCHOOL OF SOCIAL POLICIES AND ECONOMICS
DEPARTMENT OF ECONOMICS

Interuniversity Interdepartmental
Master Program in
«Local and Regional Government and Development»

Thermal tourism sustainable development potentials.
The case study of the thermal springs located at Thermes
village of municipality of Myki.

Rachmi Egioup

Supervisor: Dr. Themistokles Lazarides

Komotini, November 2021

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ

Με την παρούσα δήλωση:

1. Δηλώνω ρητά και ανεπιφύλακτα ότι η διπλωματική εργασία που σας καταθέτω αποτελεί προϊόν δικής μου πνευματικής προσπάθειας, δεν παραβιάζει τα δικαιώματα τρίτων μερών και ακολουθεί τα διεθνώς αναγνωρισμένα πρότυπα επιστημονικής συγγραφής, τηρώντας πιστά την ακαδημαϊκή δεοντολογία.
2. Οι απόψεις που εκφράζονται αποτελούν αποκλειστικά ευθύνη του συγγραφέα και ο επιβλέπων, οι εξεταστές, το Τμήμα και το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου δεν υιοθετούν κατ' ανάγκη τις εκφραζόμενες απόψεις ούτε φέρουν οποιαδήποτε ευθύνη για τυχόν λάθη και παραλείψεις.

Ο δηλών

Εγιούπ Ραχμή

Ευχαριστίες

Με την ολοκλήρωση της συγκεκριμένης διπλωματικής εργασίας ολοκληρώνονται οι σπουδές μου στο Διαπανεπιστημιακό Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Τοπική και Περιφερειακή Ανάπτυξη και Αυτοδιοίκηση», του ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΘΡΑΚΗΣ της Σχολής Κοινωνικών Πολιτικών και Οικονομικών Επιστημών στο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών. Στις σπουδές μου σημαντικό ρόλο έπαιξαν οι καθηγητές του προγράμματος στα γνωστικά αντικείμενα που παρακολούθησα, στους οποίους οφείλω να εκφράσω τις ειλικρινείς μου ευχαριστίες για τη συμβολή και την βοήθεια τους στην περάτωση των σπουδών μου. Θερμές ευχαριστίες και σε όλους τους γνωστούς, φίλους και συνεργάτες που συνέβαλαν ο καθένας με τον τρόπο του στην συγκεκριμένη διπλωματική.

Επιπλέον, ιδιαίτερα θα ήθελα να ευχαριστήσω και να αφιερώσω την παρούσα εργασία στους γονείς μου για όλα όσα μου έχουν προσφέρει όλα αυτά τα χρόνια της ζωής μου αλλά και των σπουδών μου και ιδιαίτερα στον πατέρα μου, που δεν είναι πια μαζί μας εδώ και έντεκα χρόνια αλλά σίγουρα θα βλέπει από κάπου εκεί ψηλά.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στη σημερινή εποχή, τα περισσότερα ανεπτυγμένα κράτη, νομοθετούν και θεσμοθετούν και παράλληλα αναπτύσσουν μία στρατηγική αειφόρου-βιώσιμης ανάπτυξης. Η συγκεκριμένη επιλογή ανάπτυξης έχει ως κύριο στόχο την οικονομική ανάπτυξη και παράλληλα και σε απόλυτη προτεραιότητα την προστασία του περιβάλλοντος και την βιωσιμότητα.

Η συγκεκριμένη διπλωματική εργασία έχει ως στόχο να διερευνήσει τις προοπτικές ανάπτυξης ενός ιαματικού πόρου στην περιοχή Θερμών του Νομού Ξάνθης. Αρχικά, περιγράφεται το πλαίσιο των εναλλακτικών μορφών τουρισμού και καταγράφονται οι σημαντικότερες μορφές του. Αναλύεται ο ιαματικός τουρισμός, τα σημαντικότερα νομοθετήματα που αφορούν αυτόν και τις ιαματικές πηγές. Συγκεκριμένα για την περιοχή μελέτης παρέχονται στατιστικά και ιστορικά στοιχεία και περιγράφεται η υφιστάμενη κατάσταση των εγκαταστάσεων. Η μεθοδολογία που ακολουθείτε είναι ποιοτική πρωτογενής έρευνα με τη συμπλήρωση ερωτηματολογίων από τους επισκέπτες των πηγών και συνεντεύξεις από εκπροσώπους των αρμόδιων φορέων σχετικά με το ιαματικό τουρισμό και τα ιαματικά λουτρά Θερμών. Η εργασία καταλήγει με την SWOT ανάλυση της περιοχής ενδιαφέροντος.

Αφορμή για την υλοποίηση της παρούσας εργασίας αποτέλεσε η αδυναμία των λουτρών Θερμών του Ν. Ξάνθης να ακολουθήσουν τα διεθνή και ελληνικά πρότυπα του ιαματικού τουρισμού. Με την έρευνα που πραγματοποιήθηκε και τα στοιχεία που συλλέχτηκαν, βγήκαν ενδιαφέροντα συμπεράσματα. Επιβεβαιώθηκε η ύπαρξη του προβλήματος, διαπιστώθηκε η δυνατότητα περαιτέρω ανάπτυξης και προτάθηκαν ενδιαφέρουσες λύσεις που θα μπορούσαν να βοηθήσουν στην επανατοποθέτηση του προϊόντος του ιαματικού τουρισμού στην περιοχή ενδιαφέροντος, ως πόλος έλξης και κομμάτι του ιαματικού τουρισμού στην Ελλάδα.

Λέξεις Κλειδιά: Εναλλακτικός τουρισμός, Ιαματικός τουρισμός, Ιαματικές πηγές, Αειφόρος Ανάπτυξη, Πηγές Θερμών Ν. Ξάνθης

ABSTRACT

Nowadays most of the developed counties create legislation having in mind and adapt rules that support sustainable rural development. This particular choice intents mainly to support economics development by setting as priority environment protection and sustainability.

This paper investigates the development potentials of a thermal spring, located at Thermes village of municipality of Myki at Xanthi Prefecture. Alternative types of tourism and their legislation are described at the beginning. A thermal tourism analysis is taking place including laws and rules concerning thermal tourism and springs. Especially for the case study location , statistical and historical information are given. Also there is a description of the facilities exist today at the thermal springs of Thermes village. Questionnaires submitted from visitors of the case study thermal springs and interviews from local authority members correlated with thermal tourism are used to support the investigation subject. This paper ends with a SWOT analysis.

Thermes' village thermal springs have missed the opportunity to follow up national and international standards concerning thermal tourism. This paper investigated the reason. Interesting conclusions are found. It is recognized that the problem exists. Development potentials also exist. Solutions and proposals submitted in order the place to catch up and become a point of interest for thermal tourism in Greece.

Keywords: Alternative tourism, Spa tourism, Thermal springs, Sustainable Development, thermal springs located at Thermes village of Xanthi Prefecture.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	4
ABSTRACT.....	5
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ, ΕΙΚΟΝΩΝ & ΠΙΝΑΚΩΝ.....	8
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ & ΑΚΡΩΝΥΜΙΑ.....	12
1.ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	14
1.1 Υπόβαθρο της εργασίας.....	14
1.2 Σκοπός, επιμέρους στόχοι και ερευνητικά ερωτήματα της εργασίας.....	16
1.3 Δομή της εργασίας.....	17
2. ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ.....	18
2.1 Ο τουρισμός γενικά, ορισμοί και εννοιολογικό πλαίσιο.....	18
2.2 Εναλλακτικός τουρισμός, ορισμοί και εννοιολογικό πλαίσιο.....	20
2.3 Η βιώσιμη-αιεφόρα τουριστική ανάπτυξη.....	23
2.3.1 Η βιώσιμη-αιεφόρα ανάπτυξη ως έννοια.....	23
2.3.2 Η αιεφόρα ανάδειξη τουριστικών προορισμών και πολιτικές αιεφόρου τουρισμού.....	24
3. ΙΑΜΑΤΙΚΟΣ-ΘΕΡΜΑΛΙΣΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ.....	27
3.1 Γενικά και ιστορικά στοιχεία και ορισμοί.....	27
3.2 Ο ιαματικός τουρισμός στην Ελλάδα.....	28
3.2.1 Το νομικό πλαίσιο.....	28
3.2.2 Οι ιαματικές πηγές και λουτρά στην Ελλάδα.....	30
3.3 Δυνατότητες τουριστικής ανάπτυξης του ιαματικού τουρισμού.....	32
4. ΙΑΜΑΤΙΚΑ ΛΟΥΤΡΑ ΘΕΡΜΩΝ ΤΟΥ Ν. ΞΑΜΘΗΣ.....	35

4.1 Γενικές πληροφορίες της περιοχής του Δήμου Μύκης.....	35
4.1.1 Γεωγραφικά χαρακτηριστικά.....	35
4.1.2 Πληθυσμιακά χαρακτηριστικά.....	37
4.2 Γενικές πληροφορίες και ιστορικά στοιχεία των ιαματικών πηγών Θερμών.....	39
4.3 Περιγραφή των εγκαταστάσεων και της υφιστάμενης κατάστασης των ιαματικών πηγών και λουτρών της περιοχής των Θερμών.....	41
4.3.1 Υπάρχουσα υφιστάμενη κατάσταση.....	45
4.3.2 Μελλοντικές ενέργειες- κατάσταση.....	46
5.ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	48
5.1 Το μεθοδολογικό πλαίσιο της έρευνας.....	48
5.2 Ερωτηματολόγιο.....	48
5.3 Συνέντευξη.....	61
5.4 Ανάλυση SWOT (SWOT analysis).....	64
6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ-ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ.....	68
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ-ΠΗΓΕΣ.....	70
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	75

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ, ΕΙΚΟΝΩΝ & ΠΙΝΑΚΩΝ

Κατάλογος Διαγραμμάτων

Διάγραμμα 1: Σκοπός ταξιδιού σε παγκόσμια κλίμακα (UNWTO, 2019) (σελ.21)

Διάγραμμα 2: Γεωγραφική κατανομή των Ιαματικών Πηγών (σελ.31)

Διάγραμμα 3: Θερμικές πηγές ανά περιφέρεια Ελλάδος (σελ.32)

Διάγραμμα 4: Διαχρονική τάση εξέλιξης του πληθυσμού του Δήμου Μύκης (σελ.39)

Διάγραμμα 5: Αναλογία ανδρών- γυναικών (ποσοστιαία απεικόνιση) (σελ.49)

Διάγραμμα 6: Ηλικιακή κατανομή (ποσοστιαία απεικόνιση) (σελ.50)

Διάγραμμα 7: Επαγγελματική Κατάσταση (ποσοστιαία απεικόνιση) (σελ.51)

Διάγραμμα 8: Επίπεδο εκπαίδευσης (ποσοστιαία απεικόνιση) (σελ.51)

Διάγραμμα 9: Οικογενειακή Κατάσταση (ποσοστιαία απεικόνιση) (σελ.52)

Διάγραμμα 10: Αριθμός ετήσιων επισκέψεων κάποιου κέντρου τουρισμού υγείας (ποσοστιαία απεικόνιση) (σελ.53)

Διάγραμμα 11: Η καλύτερη εποχή για ιαματικό τουρισμό(ποσοστιαία απεικόνιση) (σελ.53)

Διάγραμμα 12: Προτροπή για επίσκεψη ιαματικών πηγών(ποσοστιαία απεικόνιση) (σελ.54)

Διάγραμμα 13: Τα κίνητρα επιλογής μιας ιαματικής πηγής (ποσοστιαία απεικόνιση) (σελ.55)

Διάγραμμα 14: Επίσκεψη άλλων ιαματικών πηγών (ποσοστιαία απεικόνιση) (σελ.55)

Διάγραμμα 15: Σημαντικότητα λόγων επίσκεψης ενός κέντρο τουρισμού υγείας(ποσοστιαία απεικόνιση) (σελ.56)

Διάγραμμα 16:Καθοριστικότητα παραγόντων επιλογής των ιαματικών λουτρών Θερμών για ιαματικό τουρισμό (ποσοστιαία απεικόνιση) (σελ.57)

Διάγραμμα 17: Ικανοποίηση από την επίσκεψη στα ιαματικά λουτρά Θερμών (ποσοστιαία απεικόνιση) (σελ.58)

Διάγραμμα 18: Υποδομές-προδιαγραφές των ιαματικών λουτρών Θερμών για την υποστηρίξει του ιαματικού τουρισμού (ποσοστιαία απεικόνιση) (σελ.58)

Διάγραμμα 19: Ιαματικός τουρισμός μπορεί να συμβάλει στην ανάπτυξη και διατήρηση του 12μηνου τουρισμού στην περιοχή (ποσοστιαία απεικόνιση) (σελ.59)

Διάγραμμα 20: Ιαματικός τουρισμός συμβάλει στην ανάπτυξη μιας περιοχής (ποσοστιαία απεικόνιση) (σελ.60)

Διάγραμμα 21: Ενέργειες και πρωτοβουλίες των πολιτικών διοικήσεων των τελευταίων δεκαετιών για την ανάπτυξη και εκμετάλλευση των ιαματικών πηγών- βαθμός ικανοποίησης (ποσοστιαία απεικόνιση) (σελ.60)

Κατάλογος Εικόνων

Εικόνα 1: Ο κύκλος ζωής του οργανωμένου μαζικού τουρισμού (σελ.19)

Εικόνα 2: Χάρτης -Η θέση του Δήμου Μύκης στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης (σελ.35)

Εικόνα 3: Χάρτης -Η θέση του Δήμου Μύκης στο νομό Ξάνθης (σελ.36)

Εικόνα 4: Ιστορικό λουτρό στην περιοχή Θερμών Ξάνθης (σελ.40)

Εικόνα 5: Το κεντρικό υδροθεραπευτήριο πριν την τελευταία ανακαίνιση (σελ.43)

Εικόνα 6: Το κεντρικό υδροθεραπευτήριο μετά την ανακαίνιση (σελ.43)

Εικόνα 7: Ο ομαδικός λουτήρας του κεντρικού υδροθεραπευτηρίου μετά την ανακαίνιση (σελ.44)

Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 1: Εναλλακτικές μορφές τουρισμού (σελ.22)

Πίνακας 2: Πλήρες θεσμικό πλαίσιο για ιαματικό τουρισμό και ιαματικές πηγές (σελ.29)

Πίνακας 3: Γεωγραφική κατανομή των ιαματικών πηγών (σελ.31)

Πίνακας 4: Εξέλιξη πληθυσμού ανά Δημοτική Ενότητα στο Δήμο Μύκης (σελ.37)

Πίνακας 5: Κατηγορίες οικισμών με βάση τον πληθυσμό (σελ.38)

Πίνακας 6: Το τμήμα του έργου που θα αναλάβει να υλοποιήσει ο Δήμος Μύκης (σελ.46)

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ & ΑΚΡΩΝΥΜΙΑ

ΑΕΙ: Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα

ΑΤΕΙ: Ανώτατα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα

ΑΕΠ: Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν

Γ.Μ.Ι.Φ.Π: Γενικό Μητρώο Ιαματικών Φυσικών Πόρων

ΕΕ: Ευρωπαϊκή Ένωση

ΕΛ.ΣΤΑΤ.: Ελληνική Στατιστική Αρχή

ΕΣΠΑ: Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς

Ε.Ο.Τ: Εθνικός Οργανισμός Τουρισμού

Κ.Ε.Π: Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών

Ν.: Νόμος

Π.Δ.: Προεδρικό Διάταγμα

ΠΟΤ: Παγκόσμιος Οργανισμός Τουρισμού

ΣΔΠΠΕ: Σύνδεσμος Δήμων Ιαματικών Πηγών Ελλάδας

Υ.Α. : Υπουργική Απόφαση

ΥΠΕΚΑ: Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής

ΦΕΚ: Φύλλο Εφημερίδας Κυβερνήσεως

EMAS: Σύστημα Οικολογικής Διαχείρισης και Ελέγχου

ETIS: Σύστημα ευρωπαϊκών δεικτών τουρισμού για βιώσιμη διαχείριση προορισμού

NGO: Μη Κυβερνητική Οργάνωση

SWOT: Πλεονεκτήματα-Δυνατότητες, Αδυναμίες, Ευκαιρίες και Κίνδυνοι-Απειλές (Strengths, Weaknesses, Opportunities και Threats)

UIOOT: Διεθνής Ένωση των Επισήμων Οργανισμών Τουρισμού

UNWTO: World Tourism Organization is the United Nations (Παγκόσμιος Οργανισμός Τουρισμού)

WTO: Παγκόσμιος Οργανισμός Τουρισμού

1.ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 Υπόβαθρο της εργασίας

Στη σημερινή εποχή, τα περισσότερα ανεπτυγμένα κράτη, νομοθετούν και θεσμοθετούν και παράλληλα αναπτύσσουν μία στρατηγική αειφόρου ανάπτυξης. Η συγκεκριμένη επιλογή ανάπτυξης έχει ως κύριο στόχο την οικονομική ανάπτυξη και παράλληλα και σε απόλυτη προτεραιότητα την προστασία του περιβάλλοντος και την βιωσιμότητα. Ειδικά για την Ελλάδα και την οικονομία της, δίνεται ιδιαίτερη βαρύτητα στη σημασία του τουρισμού για την οικονομική ανάπτυξη και την εισροή εσόδων. Εξάλλου, η Ελλάδα διαθέτει ένα πολυδιάστατο τουριστικό προϊόν και είναι προφανές να δίνεται ιδιαίτερη σημασία σε αυτόν τον τομέα της οικονομίας, αφού αποτελεί μία από τις βασικές πηγές εσόδων για την ελληνική οικονομία και συμβάλει σε μεγάλο βαθμό στην δημιουργία και την αύξηση του ΑΕΠ της χώρας (Φαρσάρη, Ι. & Σωτηριάδης, Μ. 2009).

Ο τουρισμός σε παγκόσμιο επίπεδο είναι ένας από τους πιο σημαντικούς παράγοντες για την οικονομική ανάπτυξη των χωρών. Προσπαθώντας να εμπεδώσουμε ότι ο τουρισμός είναι ένα δυναμικό φαινόμενο, ο οποίος συνεχώς εξελίσσεται και διαμορφώνεται σε διαφορετικές μορφές. Η ανάπτυξη των ειδικών και εναλλακτικών μορφών τουρισμού δίνεται μια ευκαιρία με την οποία μπορούν να αξιοποιηθούν τουριστικά κάποιες παραμεθόριες και απομονωμένες περιοχές χωρίς τουριστική ανάπτυξη και προβολή. Η ολοκληρωμένη προσέγγιση που επιχειρείται με τις ειδικές και εναλλακτικές μορφές τουρισμού, δίνει μία νέα και μακροχρόνια αναπτυξιακή προοπτική, σαν αντιστάθμισμα στην αβεβαιότητα και αστάθεια της τουριστικής ζήτησης (Γιάννου, Ι. 2020).

Τις δύο τελευταίες δεκαετίες κυρίως η διεθνής τουριστική τάση επικεντρώνεται στον εναλλακτικό τουρισμό. Ο συγκεκριμένος τουρισμός εμπεριέχει εκείνες τις μορφές τουρισμού στις οποίες οι άνθρωποι ψάχνουν ένα άλλο είδος διακοπών σε σχέση με το μοντέλο του μαζικού τουρισμού. Συνήθως ο εναλλακτικός τουρισμός συνδέεται με την προστασία του περιβάλλοντος και της τοπικής κουλτούρας, την αναζήτηση νέων αξιών και τρόπων ζωής. Η Ελλάδα έχει μεγάλα περιθώρια βελτίωσης και ανάπτυξης στον τομέα του εναλλακτικού τουρισμού αρκεί να εκμεταλλευτεί σωστά τις δυνατότητες και ευκαιρίες που υπάρχουν, δεδομένου της πλεονεκτικής θέσης που έχει σε σχέση με άλλες χώρες από την πλευρά του φυσικού περιβάλλοντος (Λαγός, Δ. 2005).

Ταυτόχρονα, αυτός είναι ένας τρόπος χρήσης, διατήρησης και ανάπτυξης του ζωντανού-φυσικού περιβάλλοντος και του οικοσυστήματος των περιοχών αυτών. Ο εναλλακτικός τουρισμός προορίζεται σε ένα πιο ειδικό κοινό και παρέχει τουριστικές υπηρεσίες ανάλογα με τις ειδικές ανάγκες και προτιμήσεις των ανθρώπων, είναι συμβατός με τις αρχές αειφόρας-βιώσιμης ανάπτυξης και προσφέρει σημαντικά στην μεγέθυνση της τουριστικής περιόδου.

Ο ιαματικός τουρισμός ή θερμαλισμός είναι μια εναλλακτική μορφή τουρισμού, παράλληλα είναι και ένα είδος ιατρικού τουρισμού(ή τουρισμός υγείας), η οποία είναι ευρέως διαδεδομένη στο εξωτερικό. Είναι η πρώτη μορφή τουρισμού υγείας η οποία είναι γνωστή από την αρχαιότητα. Οι ιδιότητες που περιλαμβάνει έχουν σχέση με την βελτίωση της ευεξίας των τουριστών ,την βελτίωση της ψυχικής και σωματικής υγείας , η οποία αποτελεί μία από τις βασικές συνιστώσες της ποιότητας της ανθρώπινης ζωής. Οι επισκέπτες έρχονται, κυρίως, για την χρήση των φυσικών αυτών πόρων, που είναι ουσιαστικά οι ιαματικές πηγές.

Οι ιαματικές πηγές είναι οι πηγές εκείνες των οποίων τα νερά έχουν θεραπευτικές ιδιότητες. Είναι νερά τα οποία πηγάζουν μέσα από τα πετρώματα της γης και κατά την ροή τους σε αυτά αποκτούν πολύτιμα μεταλλικά στοιχεία στα οποία οφείλεται και η θεραπευτική τους ιδιότητα. Η ιστορία των ιαματικών πηγών στην χώρα μας ξεκινάει από την αρχαία Ελλάδα. Στην Ελλάδα υπάρχει ένας μεγάλος αριθμός ιαματικών πηγών, οι περισσότερες από τις οποίες είναι αναξιοποίητες (Παπαδημητράκης, Γ. 2019).

Η ανάπτυξη του ιαματικού τουρισμού μπορεί να επιφέρει πολύ σημαντικά οφέλη κυρίως οικονομικής φύσεως για την εθνική και τοπική οικονομία. Για να καταστεί αυτό εφικτό θα πρέπει να υπάρξουν ιδιωτικές και δημόσιες πρωτοβουλίες, στόχος των οποίων θα είναι η γνωστοποίηση των διαφόρων θετικών ιδιοτήτων και ωφελειών που παρέχουν οι ιαματικές θεραπείες. Επιπλέον, είναι αναγκαίο να κατασκευαστούν ιαματικά κέντρα που θα ανταποκρίνονται στα διεθνή πρότυπα και θα είναι προσιτά προς όλους τους επισκέπτες του ιατρικού και ιαματικού τουρισμού. Αυτό, ασφαλώς, πρέπει να γίνεται πάντα με γνώμονα την προστασία του περιβάλλοντος και της προστασίας της υγείας των ατόμων (Αυγικού, Μ. 2020).

1.2 Σκοπός, επιμέρους στόχοι και ερευνητικά ερωτήματα της εργασίας.

Ο γενικός σκοπός της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι η διερεύνηση του εναλλακτικού τουρισμού σε εθνικό επίπεδο, δίνοντας ιδιαίτερη βαρύτητα στο ιαματικό τουρισμό με βάση στην αιεφόρα ανάδειξη των τουριστικών προορισμών και κυρίως η διερεύνηση των ιαματικών λουτρών της περιοχής των Θερμών που διαθέτει ο δήμος Μύκης του νομού Ξάνθης. Ο προσδιορισμός των τάσεων της ελληνικής αγοράς του ιαματικού τουρισμού και η διερεύνηση των μέσων με τα οποία τα ιαματικά λουτρά των Θερμών θα αναδειχθούν σε έναν αιεφόρο τουριστικό προορισμό.

Ο κύριος στόχος της διπλωματικής εργασίας, είναι να διερευνήσει την υφιστάμενη κατάσταση και τις προοπτικές ανάπτυξης ενός ιαματικού πόρου στην περιοχή Θερμών που διαθέτει ο νομός Ξάνθης προς όφελος της κοινωνίας και όλων των εμπλεκόμενων φορέων και ανθρώπων. Εξετάζεται η δυνατότητα τουριστικής ανάπτυξης, αξιοποίησης και εκμετάλλευσης των ιαματικών πηγών και υδάτων της περιοχής, που μέχρι σήμερα αξιοποιούνται μεν αλλά όχι σε εκείνο τον ικανοποιητικό βαθμό που θα μπορούσε να επιφέρει ανάπτυξη στην περιοχή. Υπάρχουν λουτρικές εγκαταστάσεις σε κατάσταση όχι ικανοποιητική και το μεγαλύτερο μέρος των ιαματικών νερών καταλήγουν ανεκμετάλλευτα στην κοίτη του ποταμού. Βασικός στόχος μέσω των ιαματικών πηγών, είναι η σωστή αξιοποίηση της περιοχής με βασικές επεμβάσεις, που θα αποτελέσουν τον θεμέλιο λίθο πάνω στον οποίο μπορούν να αναπτυχθούν μελλοντικά έργα και υποδομές, που θα οδηγήσουν στη ριζική αναβάθμιση των σημερινών λουτρικών εγκαταστάσεων, των χώρων φιλοξενίας και διαμονής, τη διαμόρφωση των εξωτερικών χώρων, την προστασία του φυσικού πόρου των θερμών πηγών και την τουριστική και οικονομική ανάπτυξη της περιοχής (Νάνου, Γ. 2018).

Η μεθοδολογία της έρευνας βασίστηκε σε τέσσερις πυλώνες. Σε πρώτη φάση έγινε μια δευτερογενή έρευνα με διερεύνηση και αναζήτηση ανασκοπικών και ερευνητικών μελετών των ειδών υπάρχουσων δεδομένων που είναι άμεσα σχετιζόμενα με την εργασία μας, από διάφορες πηγές (έντυπη βιβλιογραφία, διπλωματικές εργασίες, διαδίκτυο, κυβερνητικών στατιστικών, νόμων). Σε επόμενο στάδιο έγινε μία ποιοτική πρωτογενής έρευνα μέσω ερωτηματολογίου, το οποίο δόθηκε για ένα χρονικό διάστημα στους επισκέπτες των ιαματικών λουτρών των Θερμών, αυτόν που κατά την περίοδο της έρευνας παρευρίσκονταν και σε αυτούς που στο παρελθόν τα έχουν επισκεφτεί. Σκοπός της έρευνας είναι να γίνει μία ανάλυση του προφίλ των επισκεπτών, τις τάσεις και τις απόψεις τους για τον ιαματικό

τουρισμό αλλά και για τις πηγές των λουτρών των Θερμών. Μετά την έρευνα ερωτηματολογίου πραγματοποιήθηκε και μία ποιοτική έρευνα με τη χρήση των συνεντεύξεων στους άμεσα αρμόδιους με τα λουτρά Θερμών (δήμαρχος, ειδικούς συνεργάτες, προϊσταμένους της τεχνικής υπηρεσίας, κάποιον αρμόδιο από την Περιφέρεια για θέματα τουρισμού και ανάπτυξης και τον πρόεδρο επιχειρήσεων θρμαλισμού Ελλάδος). Στόχος της συγκεκριμένης έρευνας είναι να γίνει μία ανάλυση στο υπάρχον περιβάλλον για την ανάπτυξη του ιαματικού τουρισμού και να προταθούν λύσεις, να αναλυθούν ενέργειες που έχουν γίνει ή θα γίνουν μελλοντικά για τις δυνατότητες αξιοποίησης του ιαματικού τουρισμού στα λουτρά Θερμών του Νομού Ξάνθης. Τέλος έγινε μία SWOT ανάλυση και με βάση αυτήν θα προσδιοριστούν τα πλεονεκτήματα, οι αδυναμίες, οι ευκαιρίες και οι απειλές για την ανάπτυξη της περιοχής και κυρίως μιας αειφόρας-βιώσιμης ανάπτυξη της περιοχής ενδιαφέροντος.

1.3 Δομή της εργασίας

Η δομή της εργασίας χωρίζεται σε έξι βασικά κεφάλαια. Στο πρώτο μέρος είναι η εισαγωγή της διπλωματικής εργασίας. Στο δεύτερο κεφάλαιο γίνεται μια ανάλυση του εναλλακτικού τουρισμού, το εννοιολογικό πλαίσιο, μορφές εναλλακτικού τουρισμού, στατιστικά και ερευνητικά δεδομένα και πολιτικές αειφόρου τουρισμού. Στο τρίτο κεφάλαιο αναλύεται ο ιαματικός τουρισμός στην Ελλάδα, το νομικό πλαίσιο, γενικά και ιστορικά στοιχεία και οι ιαματικές πηγές και λουτρά στην Ελλάδα. Στο τέταρτο κεφάλαιο αναλύονται τα ιαματικά λουτρά των Θερμών του Νομού Ξάνθης, ιστορικά στοιχεία της περιοχής, ιστορικά στοιχεία των λουτρών και περιγραφή των εγκαταστάσεων και της υφιστάμενης κατάστασης. Στο πέμπτο υπάρχει η μεθοδολογία της έρευνας, το μεθοδολογικό πλαίσιο, η ποιοτική έρευνα μέσω ερωτηματολογίων, η ποιοτική έρευνα μέσω συνεντεύξεων, ανάλυση SWOT με τα πλεονεκτήματα, τις αδυναμίες, τις ευκαιρίες και τις απειλές για την ανάπτυξη της περιοχής. Στο έκτο κεφάλαιο εμπεριέχονται τα συμπεράσματα και οι προτάσεις πολιτικής. Στο τέλος παρατίθενται η βιβλιογραφία και το παράτημα.

2. ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

2.1 Ο τουρισμός γενικά, ορισμοί και εννοιολογικό πλαίσιο.

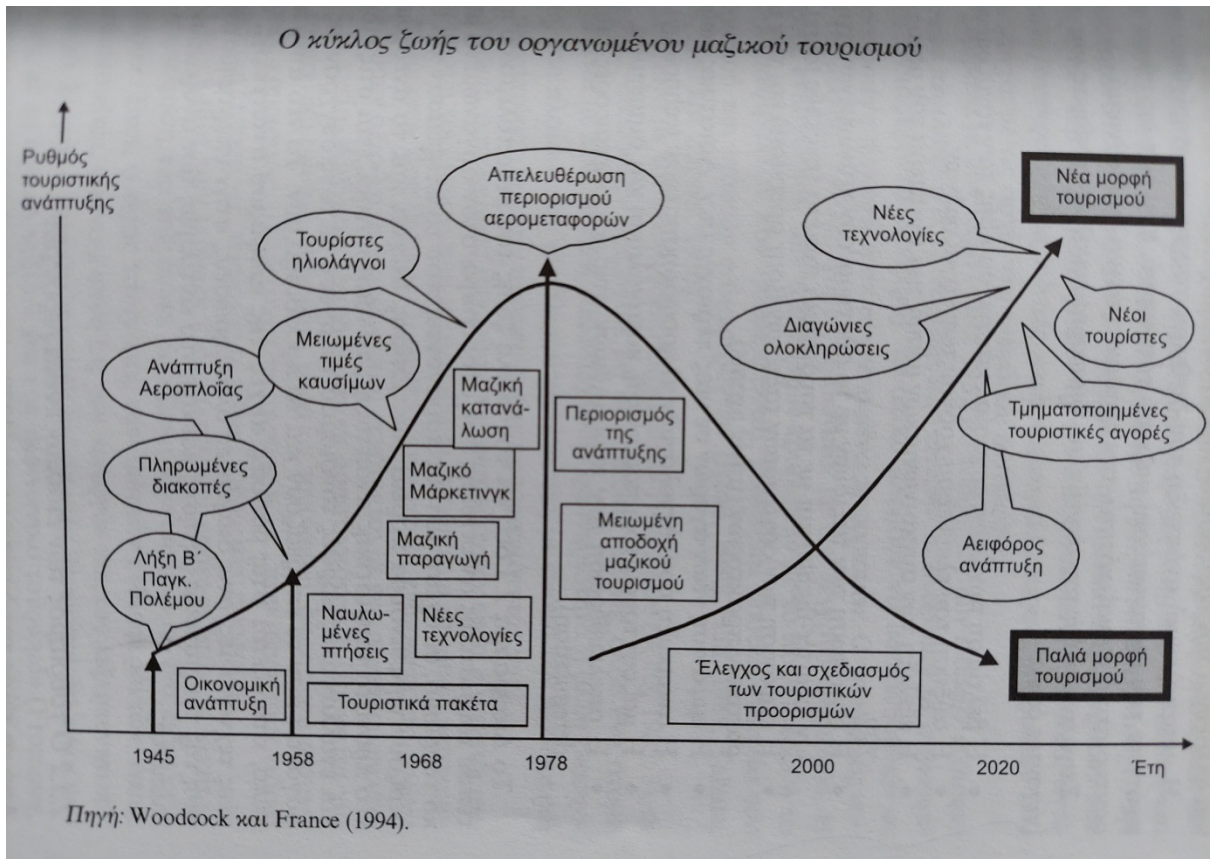
Ο τουρισμός είναι ένα πολυδιάστατο κοινωνικό και οικονομικό φαινόμενο, το οποίο τις τελευταίες δεκαετίες κυρίως, αναπτύχθηκε με μεγάλο ρυθμό σε παγκόσμιο επίπεδο. Η ανάπτυξη του είναι αποτέλεσμα μιας σειράς παραγόντων που επηρέασαν τις δυτικές κυρίως κοινωνίες. Οι κυριότεροι παράγοντες που επηρέασαν στην ραγδαία αυτή ανάπτυξη είναι η ανάπτυξη της τεχνολογίας και επικοινωνίας, η εξέλιξη των μέσων μαζικής μεταφοράς, η ενδυνάμωση του μείγματος μάρκετινγκ, η ενιαία αντιμετώπιση του νομοθετικού πλαισίου για τον τουρισμό, η βελτίωση του βιοτικού επιπέδου και οι συνθήκες ειρήνης. Σίγουρα δεν είναι μόνο αυτοί οι παράγοντες, υπάρχουν αρκετοί ακόμη εξίσου σημαντικοί.

Η μαζική αυτή κοινωνική εκδήλωση(τουρισμός) δραστηριοποιήθηκε και αναπτύχθηκε με μεγάλο ρυθμό στο δεύτερο μισό του εικοστού αιώνα και σήμερα είναι «βιομηχανοποιημένη» δραστηριότητα, η οποία έχει συμβάλει σε σημαντικό παράγοντα του εξωτερικού εμπορίου και σε κύρια πηγή απόκτησης συναλλάγματος-εσόδων, ενώ παράλληλα έχει συμβάλει στη δημιουργία θέσεων εργασίας και εισοδήματος σε πολλές χώρες με τουρισμό και τουριστική ανάπτυξη (Λαγός, Δ. 2005).

Η Εικόνα 1 που ακολουθεί παρακάτω, δείχνει τον κύκλο ζωής του μεταπολεμικού προτύπου τουριστικής ανάπτυξης που βασίστηκε στον οργανωμένο μαζικό τουρισμό, σε σχέση με τους παράγοντες που το επηρέασαν και επηρεάζουν την φθίνουσα πορεία του. Επίσης δείχνει και το ανερχόμενο (πλέον δεν είναι ανερχόμενο αλλά δεδομένο, προτεινόμενο και επιλεγόμενο από τους περισσότερους) νέο πρότυπο τουριστικής ανάπτυξης, το οποίο βασίζεται αποκλειστικά στις ειδικές και εναλλακτικές μορφές τουρισμού, σε σχέση με τους σύγχρονους παράγοντες που το επηρεάζουν και το προσδίδουν. Το νέο αυτό πρότυπο, στηρίζεται στις βασικές αρχές της αειφόρου ανάπτυξης, στις νέες τεχνολογίες, στις διαγώνιες ολοκληρώσεις, στην υπερτμηματοποίηση της τουριστικής ζήτησης και στη νέα αντίληψη των ανθρώπων για διακοπές (Λαγός, Δ. 2005).

Εικόνα 1

Ο κύκλος ζωής του οργανωμένου μαζικού τουρισμού

Πηγή: Λαγός ,Δ. 2005 (επεξεργασία από κύρια πηγή Woodcock και France (1994)).

Από τις αρχές του προηγούμενου αιώνα, πολλοί διεθνείς οργανισμοί (π.χ. Διεθνείς Ακαδημία του Τουρισμού, Διεθνείς Ένωση των Επισήμων Οργανισμών Τουρισμού(UIOOT), Παγκόσμιος Οργανισμός Τουρισμού(WTO) κ.τ.λ.) και ειδικοί του τουρισμού (Jafari, Mathieson & Wall, Gilbert κ.τ.λ.), επιδίωξαν να προσδιορίσουν το εννοιολογικό περιεχόμενο του τουρισμού και κατά επέκταση του τουρίστα. Από όλους έγιναν προσπάθειες διατύπωσης ορισμού για τον τουρισμό, ανάλογα με τα δεδομένα της εποχής τους. Γενικά, αν παρθούν υπόψη τα κοινά στοιχεία και δεδομένα των διαφόρων ορισμών που έχουν προταθεί, σύμφωνα με τον Δημήτρη Γ. Λαγό, ο τουρισμός μπορεί να οριστεί ότι είναι «ένα πολυπρισματικό οικονομικό και κοινωνικό φαινόμενο, το οποίο συμβαίνει όταν τα άτομα αλλάζουν φυσικό περιβάλλον και ρυθμούς ζωής που τους ικανοποιούν ψυχοσωματικές ανάγκες και πνευματικές περιέργειες, μέσα από συνειδητή και αποκλειστικά για το σκοπό αυτό πρόσκαιρη μετακίνηση σε ξένο γεωγραφικό χώρο και παραμονή τους σε αυτόν για χρονικό διάστημα μέχρι ένα έτος, όπου αναπτύσσονται συγκεκριμένες δραστηριότητες αναψυχής, διακοπών, επιχειρηματικές, θρησκευτικές κ.λ.π.» (Λαγός, Δ. 2005, σελ.42).

Ο τουρισμός κατηγοριοποιείται σε τρεις γενικές-βασικές μορφές: 1) Τον μαζικό τουρισμό, που είναι κυρίως η παραδοσιακή αγορά διακοπών, η οποία περιέχει και το μεγαλύτερο τμήμα τουριστών, που αναζητούν στο ταξίδι τους την ξεκούραση και την διασκέδαση, σε ηλιοτροπικούς κυρίως προορισμούς. 2) Τον τουρισμό των ειδικών ενδιαφερόντων, που περιλαμβάνει ένα πλήθος επιμέρους μορφών τουρισμού, οι οποίες διαμορφώνονται από τα κοινά ειδικά ενδιαφέροντα των ανθρώπων που τις προτιμούν (λάτρεις των σπορ). 3) Τον εναλλακτικό τουρισμό, που σχετίζεται με ένα πλήθος επιμέρους μορφών τουρισμού, όπου οι άνθρωποι αναζητούν διαφορετικό τρόπο διακοπών, ο οποίος συνδέεται με την προστασία της τοπικής κουλτούρας, την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, την αναζήτηση νέων αξιών και τρόπων ζωής (Λαγός, Δ.2005, σελ.62).

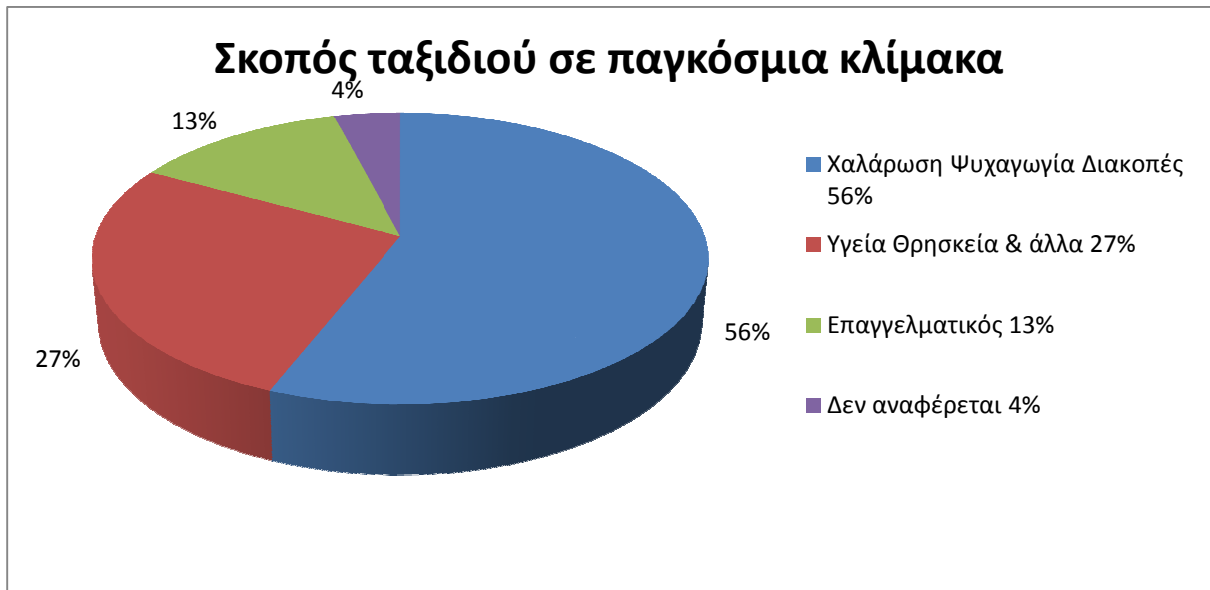
2.2 Εναλλακτικός τουρισμός, ορισμοί και εννοιολογικό πλαίσιο.

Στην διεθνή βιβλιογραφία ο πλέον δόκιμος όρος που έχει καθιερωθεί και χρησιμοποιείται για την περιγραφή των ειδικών και εναλλακτικών μορφών τουρισμού, είναι οι ειδικές μορφές τουρισμού. Με τον όρο αυτό αναφερόμαστε σε κάθε μορφή τουρισμού, που η ανάπτυξη της συνδέεται με αμφίδρομη ενεργοποίηση της τουριστικής ζήτησης και προσφοράς και με επίκεντρο τουλάχιστον ένα βασικό ή ειδικό κίνητρο (Λαγός Δ.2005, σελ.63). Οι ειδικές μορφές τουρισμού αποκαλούνται αυτές στις οποίες υπάρχει ειδικό κίνητρο στους τουρίστες, που εκκινεί και παρακινεί το ταξίδι, ενώ στις εναλλακτικές μορφές τουρισμού, το χαρακτηριστικό κίνητρο σχετίζεται με το περιβάλλον, την κουλτούρα και την αυτονομία στο ταξίδι και αποτελούν υποσύνολο των ειδικών μορφών τουρισμού (Τσάρτας, Π. 2010).

Τα τελευταία χρόνια η διεθνής και η ελληνική τουριστική τάση επικεντρώνεται και αναπτύσσεται όλο και εντονότερα σε ειδικές και εναλλακτικές μορφές τουρισμού. Σύμφωνα με έρευνες και στατιστικά δεδομένα ο εναλλακτικός τουρισμός κερδίζει συνεχόμενα έδαφος, παρόλα αυτά ο μαζικός τουρισμός παραμένει πρωτοπόρος και σε ποσοστά άνω του 50%. Η δυναμική που υπάρχει στην ανάπτυξη ειδικών και εναλλακτικών μορφών τουρισμού έχει ιδιαίτερη βαρύτητα και σημασία στις περιοχές με αυθεντική φύση και πολιτιστική κληρονομιά που συνδυάζονται με την δυνατότητα αναψυχής, διασκέδασης και πολιτιστικής εμπειρίας. Παράλληλα, αυτή η τάση είναι ένας τρόπος χρήσης, διατήρησης και ανάπτυξης του ζωντανού περιβάλλοντος και δίνεται η δυνατότητα εκμετάλλευσης των προστατευόμενων περιοχών με βιώσιμο τρόπο.

Διάγραμμα 1

Σκοπός ταξιδιού σε παγκόσμια κλίμακα

Πηγή: (UNWTO, 2019)(επεξεργασία από την αρχική πηγή)

Ο εναλλακτικός τουρισμός προσφέρεται σε ένα ιδιαίτερο κοινό και παρέχει τουριστικές υπηρεσίες ανάλογα με τις ειδικές ανάγκες και επιλογές των τουριστών, συμβαδίζει με τις αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης και έχει μεγάλη επιρροή στην μεγέθυνση της εποχικότητας της τουριστικής ζήτησης και στην ανάδειξη και αξιοποίηση του φυσικού περιβάλλοντος (κάλλους) και πολιτισμικού κάλους μιας περιοχής. Οι μορφές του εναλλακτικού τουρισμού αποτελούνται από νέα και ειδικά τουριστικά προϊόντα και χαρακτηρίζονται από την αναπτυσσόμενη ζήτηση και ανταποκρίνονται σε τουρίστες με ειδικά κίνητρα (Υπουργείο Τουρισμού, 2019).

Η συνεχόμενη ανάπτυξη νέων ειδικών μορφών τουρισμού χαρακτηρίζεται αρχικά από την προσφορά μοντέλων μαζικού τουρισμού, ενώ σταδιακά εμφανίστηκαν νέες μορφές, με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, όπως αυτά, που διαθέτει ο εναλλακτικός τουρισμός. Στη τωρινή του μορφή ο τουρισμός σχημάτισε τα βασικά χαρακτηριστικά του κατά το δεύτερο μισό του εικοστού αιώνα. Η ανάπτυξη που σημειώθηκε στην χρονική περίοδο αυτή, ήταν αποτέλεσμα από μια σειρά από εξελίξεις, γεγονότα και καινοτομικές επιδόσεις, κάποια από αυτά είναι (Ηγουμενάκης, Ν. & Κραβαρίτης, Κ. 2010): η τεχνολογική ραγδαία βελτίωση των επικοινωνιακών μέσων, η ανάπτυξη των μέσων μεταφοράς και μετακίνησης, η αύξηση των εισοδημάτων των καταναλωτών, η άνοδος του βιοτικού επιπέδου, η δημιουργία κοινωνικών

παροχών όπως π.χ. αυτή της παροχής τουριστικών προνομίων με δημόσιο-κοινοφελή χαρακτήρα αλλά και η θέσπιση της υποχρεωτικής λήψης άδειας από τον εργαζόμενο με αποδοχές και επιδόματα.

Ένας ορισμός για τον εναλλακτικό τουρισμό σύμφωνα με τους Eadington & Smith «περιλαμβάνει μορφές τουρισμού οι οποίες δεν αντιβαίνουν τις ευρύτερες κοινωνικές και κοινοτικές αξίες, καθώς και τις αξίες που σχετίζονται με τη φύση, αλλά παρέχουν στους υποδοχείς και στους τουρίστες την ευκαιρία για θετικές αναδράσεις, καθώς και για απόκτηση κοινών εμπειριών» (Eadington & Smith, 1992: 3). Ο εναλλακτικός τουρισμός βασίζεται στον διαφορετικό τρόπο των διακοπών, που προσδιορίζει τη ζήτηση συγκεκριμένων μορφών τουρισμού, οι οποίοι επιλέγονται από τον ταξιδιώτη-τουρίστα. Ο τρόπος αυτός συνδέεται με συγκεκριμένα θέματα, όπως ο αθλητισμός, η περιήγηση, η φυσιολατρία κ.τ.π. Γενικά, οι εναλλακτικές μορφές τουρισμού σέβονται το περιβάλλον και τις ανάγκες της κοινότητας φιλοξενίας, ενώ οι άνθρωποι που τις επιλέγουν αποστρέφονται τον οργανωμένο μαζικό τουρισμό και αναζητούν εναλλακτικές προτάσεις διακοπών που τους εκφράζουν ιδεολογικά και λειτουργικά. Οι συγκεκριμένη ταξιδιώτες-τουρίστες αναζητούν την κουλτούρα, τις αξίες και τον τρόπο ζωής των μόνιμων κατοίκων του τόπου προορισμού και οι οποίοι είναι ευαίσθητοι σε θέματα περιβάλλοντος και πολιτισμού (Λαγός, Δ.2005).

Οι κυριότερες εναλλακτικές μορφές τουρισμού είναι οι ακόλουθες (**Πίνακας 1**)

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

Εναλλακτικές μορφές τουρισμού

1. Ιαματικός τουρισμός
2. Ιατρικός τουρισμός
3. Θρησκευτικός τουρισμός
4. Αθλητικός τουρισμός αναψυχής
5. Πολιτιστικός τουρισμός
6. Εκπαιδευτικός τουρισμός
7. Συνεδριακός και εκθεσιακός τουρισμός
8. Οικοτουρισμός ή οικολογικός τουρισμός
9. Θαλάσσιος τουρισμός
10. Ορειβατικός τουρισμός
11. Χειμερινός τουρισμός
12. Τουρισμός περιπέτειας

2.3 Η βιώσιμη-αιφόρα τουριστική ανάπτυξη.

2.3.1 Η βιώσιμη-αιφόρα ανάπτυξη ως έννοια.

Η βιώσιμη (αιφόρα) ανάπτυξη είναι μία σχετικά νέα σύγχρονη έννοια και μία υψίστης σημασίας θέμα-αντικείμενο για όλο τον κόσμο και την ανθρωπότητα. Γι'αυτό διαπιστώνουμε στις μέρες να μετατρέπεται σε παγκόσμια κλίμακα ως μία πολλή μεγάλη πρόκληση των κυβερνήσεων, οργανισμών και επιχειρήσεων. Η βιώσιμη (αιφόρα) ανάπτυξη, έχει ως γενική αρχή στην οικονομική ανάπτυξη, υλοποιείται και σχεδιάζεται δίνοντας μεγάλη βαρύτητα και σημασία στην προστασία του περιβάλλοντος και τη βιωσιμότητα. Βασικό άξονα της αειφορίας αποτελεί η μέγιστη εκμετάλλευση πόρων από το φυσικό περιβάλλον, σε καμία περίπτωση όμως, να μην παραβιάζεται η φυσική παραγωγή και αναπλήρωση των αγαθών σε μελλοντικό χρόνο. Η εκμετάλλευση των φυσικών πόρων θα πρέπει να πραγματοποιείται με ρυθμό χαμηλότερο από αυτόν της φυσικής τους αναπλήρωσης, σε διαφορετική περίπτωση θα έχουμε αποτελέσματα περιβαλλοντικής υποβάθμισης και οικολογικής κρίσης.

Στην διεθνή βιβλιογραφία, υπάρχει ένας μεγάλος αριθμός ορισμών για την βιώσιμη (αιφόρα) ανάπτυξη και σχεδόν όλοι τους θεωρούν την έννοια της αειφόρου ανάπτυξης διαφορούμενη. Ο πιο διαδεδομένος και γνωστός ορισμός για την βιώσιμη ανάπτυξη είναι της παγκόσμιας επιτροπής για το περιβάλλον και την ανάπτυξη, όπου αναφέρεται στην έκθεση Brundland, το έτος 1987, «Το κοινό μας μέλλον», σύμφωνα με αυτό τον ορισμό: «Βιώσιμη ανάπτυξη είναι η ανάπτυξη που ικανοποιεί τις ανάγκες του παρόντος χωρίς να συμβιβάζει τις δυνατότητες των μελλοντικών γενεών να ικανοποιήσουν τις δικές τους ανάγκες». (Δημητρίου, Χ. 2020).

Ένας ορισμός για την αειφόρα τουριστική ανάπτυξη σύμφωνα με το άρθρο 2 του Ν. 4582/2018, *«Αειφόρος τουριστική ανάπτυξη είναι η βιώσιμη, ισόρροπη, κοινωνική, πολιτιστική και οικονομική ανάπτυξη, η οποία, με σεβασμό στο περιβάλλον, ενισχύει την επιχειρηματικότητα, τονώνει την απασχόληση, δημιουργώντας ευκαιρίες για τους νέους, τους κοινωνικά αδύναμους και μακροχρόνια ανέργους, συμβάλλει στην ευημερία των πολιτών, αναδεικνύει τους τουριστικούς προορισμούς με βάση τα συγκριτικά πλεονεκτήματα και την πολιτισμική ταυτότητα της κάθε περιοχής, ωφελεί και ωφελείται από την αλληλέγγυα οικονομία»* (Ν. 4582/2018).

2.3.2 Η αειφόρα ανάδειξη τουριστικών προορισμών και πολιτικές αειφόρου τουρισμού.

Με την πάροδο του χρόνου και τις συνθήκες που διαμορφώθηκαν, δημιουργήθηκε η ανάγκη παρότρυνσης εναλλακτικών προοπτικών για την προώθηση της τουριστικής ανάπτυξης, κάτι το οποίο συζητήθηκε και εγκρίθηκε από τις οδηγίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κατά το Ευρωπαϊκό Έτος Τουρισμού 1990. Μεταξύ αυτών που αποφασίστηκαν ήταν η ενίσχυση άλλων μορφών τουρισμού (εναλλακτικού), όπως ο οικοτουρισμός, ο αγροτουρισμός και πολιτιστικός τουρισμός, με ιδιαίτερη βαρύτητα στην ελαχιστοποίηση των αρνητικών αποτελεσμάτων και συνεπειών του μαζικού-παραδοσιακού τουρισμού και στην παρότρυνση θετικών νέων εναλλακτικών μορφών τουριστικής ανάπτυξης. Με το συγκεκριμένο πλαίσιο, προγράμματα και κονδύλια για έργα ξεκίνησε να χρηματοδοτεί έκτοτε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, όπου επωφελήθηκε σημαντικός αριθμός περιοχών της Ευρώπης, κυρίως αγροτικός που είχαν ελάχιστη έως καθόλου τουριστική ανάπτυξη. Για παράδειγμα, τα προγράμματα Leader βασίστηκαν σε πολλές περιπτώσεις στα πλεονεκτήματα της τουριστικής ανάπτυξης ως οικονομικού καταλύτη για την ανάκαμψη των αγροτικών περιοχών. (Δημητρίου, Χ. 2020)

Επίσης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει δημοσιεύσει αρκετές εκθέσεις αναφορικά με την τουριστική ανάπτυξη και τη σχέση της με το περιβάλλον. Στις εκθέσεις αυτές παρουσιάστηκαν και προτάθηκαν διάφορα μοντέλα για την εφαρμογή σημαντικών διατάξεων και μεθοδολογικών προτάσεων για την αειφόρο τουριστική ανάπτυξη. Η αποτελεσματικότητα αυτών των προτάσεων και πολιτικών που αναπτύχθηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και άλλους διεθνείς οργανισμούς από το 1990 και μετά, αναζητούν καταλληλότερες μορφές εναλλακτικής τουριστικής ανάπτυξης σύμφωνα με τις αρχές της αειφορίας, που όμως εξακολουθεί να είναι περιορισμένη. Με τα δεδομένα αυτά και παρά την ανεπάρκεια των διαθέσιμων εργαλείων και τον αριθμό των πολιτικών που εφαρμόστηκαν και εξακολουθούν να εφαρμόζονται, η αειφόρος τουριστική ανάπτυξη έχει εξελιχθεί σε ένα διεθνώς αποδεκτό παράδειγμα που πρέπει να πραγματοποιηθεί και να θεωρείται πειστική και αναπόφευκτη προτεραιότητα παρά ως στρατηγική και ευκαιρία αειφόρου τουριστικής ανάπτυξης.

Ο αειφόρος τουρισμός και η αειφόρος ανάπτυξη, ως έννοιες είναι έντονα πολιτικές, πολύπλευρες και πολυτομεακές και για το λόγο αυτό η χάραξη πολιτικής θεωρείται πολύπλοκος και περιλαμβάνει πολλαπλές σχέσεις μεταξύ διαφόρων θεμάτων και οντοτήτων.

Η Ευρωπαϊκή πολιτική σε σχέση με την βιώσιμη-αειφόρα τουριστική ανάπτυξη είναι έντονη και αρκετά σημαντική και αυτό διαφαίνεται στους οργανισμούς και προγράμματα που διαχειρίζεται κατά την διάρκεια των ετών. Για παράδειγμα, η εγγραφή στο Σύστημα Οικολογικής Διαχείρισης και Ελέγχου (EMAS) επιτρέπει στους φορείς του τουρισμού να βελτιώσουν την περιβαλλοντική τους απόδοση και να προωθήσουν την ποιότητα των υπηρεσιών τους. Ένα άλλο παράδειγμα και από τα πιο ενδιαφέροντα είναι το πρόγραμμα «TourismCulture». Ένα ακόμα παράδειγμα είναι το σύστημα ευρωπαϊκών δεικτών τουρισμού για βιώσιμη διαχείριση προορισμού (ETIS) που αναπτύχθηκε για να βοηθήσει στη μέτρηση της απόδοσης των τουριστικών προορισμών σε σχέση με τη βιωσιμότητα. Ένα τέταρτο παράδειγμα είναι το Interreg Europe που παρέχει υποστήριξη για την διατήρηση, προστασία, προώθηση και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς, αναγνωρίζοντας ότι οι περιφερειακοί φορείς είναι σε θέση να αναλάβουν αυτό το έργο και να επωφεληθούν από την ανταλλαγή εμπειριών με άλλους τομείς που αντιμετωπίζουν παρόμοιες προκλήσεις.

Η Εθνική πολιτική και ιδιαίτερα η περίοδος μετά το 1980 θεωρείται ως μια ενδιαφέρουσα μεταβατική περίοδος στη τουριστική ανάπτυξη κυρίως των ελληνικών νησιών, σε ότι αφορά στη διαφοροποίηση στα αναπτυξιακά τους χαρακτηριστικά. Η έλλειψη σχεδιασμού και οργάνωσης δημιουργεί προβλήματα παρόμοια με εκείνα των προηγούμενων δεκαετιών και αυτό προκάλεσε πολλά εμπόδια στην τουριστική ανάπτυξη και στο τουριστικό προσφερόμενο προϊόν. Παρόλο αυτά δεν μειώνεται η σημασία των παραγόντων που υποστηρίζει τη βιωσιμότητα και οι πιο σημαντικοί είναι οι παρακάτω (Zacharatos & Tsartas, 1995):

- 1) Οι προσπάθειες που γίνονται από τοπικές αρχές και επιχειρήσεις για την ενδυνάμωση και υποστήριξη της ανταγωνιστικότητας του τοπικού τουριστικού προϊόντος. Μία από αυτές είναι η οργάνωση εναλλακτικών τουριστικών δραστηριοτήτων, υπηρεσιών και υποδομών για ειδικά ή νέα τουριστικά προϊόντα.
- 2) Η πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ιδιαίτερα μετά το 1990, οι τουριστικές πολιτικές και πρωτοβουλίες της, που υποστηρίζουν τη βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη, κυρίως σε τοπικό επίπεδο.
- 3) Η Ελληνική πολιτική σε ότι αφορά τον τουρισμό και η προσπάθεια βελτίωσης και διαφοροποίησης του τουριστικού προϊόντος μέσω της ανάπτυξης νέων ειδικών και εναλλακτικών μορφών τουρισμού. Επιπλέον, η συμβάδιση της Ελληνικής πολιτικής με τις πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την βιώσιμη ανάπτυξη

του τουριστικού προϊόντος, συνέβαλαν σημαντικά στην αναβάθμιση του ενόψει του εντονότερου διεθνούς ανταγωνισμού.

- 4) Προγράμματα και σχέδια τοπικής τουριστικής ανάπτυξης, σχεδιασμένα και προωθημένα σε περιφερειακό, νομαρχιακό ή τοπικό επίπεδο.
- 5) Η στροφή των τουριστικών πρακτορείων-πρακτόρων σε νέα και εξειδικευμένα τουριστικά προϊόντα και υπηρεσίες σχετιζόμενα κυρίως με οικολογικά, πολιτιστικά, επιστημονικά και εκπαιδευτικό τουρισμό κ.λ.π.
- 6) Οι αλλαγές στα κίνητρα των τουριστών , ξένων και ντόπιων.
- 7) Η συμβολή των τοπικών κοινωνικό-επαγγελματικών ομάδων και των εξειδικευμένων επιστημόνων, όσων αφορά κυρίως στην αναζήτηση μοντέλων βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης.

3. ΙΑΜΑΤΙΚΟΣ-ΘΕΡΜΑΛΙΣΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

3.1 Γενικά και ιστορικά στοιχεία και ορισμοί.

Ο ιαματικός τουρισμός είναι ένα είδος ειδικού-εναλλακτικού τουρισμού και είναι η αρχαιότερη μορφή τουρισμού υγείας (Παπαδημητράκης, 2019). Ο θερμαλιστικός-ιαματικός τουρισμός με τους φυσικούς ιαματικούς πόρους και πηγές (και λουτροπόλεις) είναι η πρώτη μορφή τουρισμού υγείας η οποία είναι γνωστή από τα αρχαία χρόνια, από την αρχαία Ελλάδα, από τα Ρωμαϊκά και Βυζαντινά χρόνια. Αυτό το είδος τουρισμού αναπτύσσεται και εξελίσσεται κυρίως σε μέρη που διαθέτουν ζεστά υπόγεια ύδατα και πηγές. Σύμφωνα με τον Λαγό Δ. *«όρος ιαματικός τουρισμός ή θερμαλισμός χρησιμοποιείται όταν κυρίαρχο στοιχείο είναι η χρήση των ιαματικών νερών και στόχος είναι η πρόληψη, η διατήρηση ή η αποκατάσταση της σωματικής και ψυχικής υγείας και ευεξίας του ατόμου»*(Λαγός, Δ.2005).

Ο Ηρόδοτος ήταν ο πρώτος που παρατήρησε και αναφέρεται σε πηγές που έχουν θεραπευτικές ιδιότητες, περιέγραψε ορισμένες από αυτές και συνιστούσε η λουτροθεραπεία να γίνεται σε συγκεκριμένες εποχές του χρόνου. Ο επόμενος που ασχολήθηκε με τις ιαματικές πηγές ήταν ο θεμελιωτής της ιατρικής επιστήμης ο Ιπποκράτης. Ασχολήθηκε με την υδροθεραπεία και κατηγοριοποίησε τα διάφορα φυσικά ύδατα. Κατά την ρωμαϊκή και βυζαντινή εποχή πολλοί γιατροί και επιστήμονες ασχολήθηκαν με την υδροθεραπεία και τα ιαματικά λουτρά όπως ο Αιγινήτης, ο Γαλινός, ο Ηρόφιλος, ο Ασκληπιάδης κ.α. Στην σύγχρονη Ελλάδα, ο θερμαλισμός αρχίζει από την εποχή του Καποδίστρια όταν εκδηλώθηκε ενδιαφέρον για τις ιαματικές πηγές και επί εποχής βασιλείας του Όθωνα το 1830 όπου ιδρύθηκε το πρώτο ελληνικό υδροθεραπευτήριο στην Κύθνο (Τσαμαδιάς, Π. 2019).

Σύμφωνα με έρευνες και την βιβλιογραφία τα ιαματικά-γεωθερμικά-ζεστά νερά έχουν θεραπευτικές ιδιότητες, όπως θεραπείες διαφόρων ασθενειών, ποσιθεραπεία, υδροθεραπεία, λασποθεραπεία και άλλες μέθοδοι. Η Ελλάδα τις πρώτες δεκαετίες του δεύτερου μισού του εικοστού αιώνα, παρείχε ιαματικό τουρισμό και τουριστικές μονάδες υψηλής ποιότητας με κατεύθυνση κυρίως για την παροχή θεραπευτικών υπηρεσιών και είχε ένα σημαντικό υψηλό αριθμό ντόπιων και ξένων τουριστών. Αυτό δεν κράτησε για πολύ, την δεκαετία του 1980 ο ιαματικός τουρισμός στην Ελλάδα άρχισε να χάνει έδαφος, διότι δεν μπορούσε να προσαρμοστεί και να ακολουθήσει τις νέες τάσεις στην διεθνή τουριστική αγορά, που έδινε μεγαλύτερη έμφαση σε υπηρεσίες και εγκαταστάσεις spa, στην ευεξία και λιγότερο στη θεραπεία (Τσαμαδιάς, Π. 2019).

Οι άνθρωποι που προτιμούν τον ιαματικό τουρισμό διαχωρίζονται σε δύο ομάδες: η πρώτη ομάδα είναι η παραδοσιακή τουρίστες επισκέπτες του τουρισμού υγείας και στόχους τους είναι να απολαύσουν την φυσική ομορφιά και παράλληλα να χαλαρώνουν στα ιαματικά γεωθερμικά ύδατα, επιπλέον αναζητούν την ξεκούραση, την διασκέδαση, την υγεία και ευεξία. Αυτού του είδους ο τουρισμός ήταν ιδιαίτερα δημοφιλής σε ανθρώπους μεγαλύτερης ηλικίας (ηλικιωμένους) τις προηγούμενες δεκαετίες, κάτι που άλλαξε τις τελευταίες δεκαετίες που είναι δημοφιλείς στις προτιμήσεις και νεότερων ηλικιών. Η δεύτερη ομάδα τουριστών-επισκεπτών συμπεριλαμβάνει εκείνους τους ανθρώπους που πηγαίνουν στις ιαματικές πηγές για ιατρικούς λόγους, δηλαδή για λόγους καθαρά υγείας. Ο βασικός τους σκοπός είναι η θεραπεία από την ασθένεια που έχουν διαγνωστεί από τους γιατρούς. Ο ιαματικός τουρισμός προσελκύει όλο και περισσότερους επισκέπτες, που εκτός από λόγους υγείας, τον προτιμούν για τις υψηλές υπηρεσίες που προσφέρουν τα πλέον αρκετά θέρετρα-καταλύματα που υπάρχουν στο χώρο, τα ιαματικά θερμά νερά παρέχουν αναζωογονητικό και χαλαρωτικό αποτέλεσμα στο ανθρώπινο κορμί και εύκολα το συνδυάζεις με άλλου είδους τουρισμού (Kervankiran, 2016).

3.2 Ο ιαματικός τουρισμός στην Ελλάδα.

3.2.1 Το νομικό πλαίσιο.

Η θεσμοθέτηση του ιαματικού τουρισμού και κατά βάθος των ιαματικών πηγών στην Ελλάδα ξεκινάει για πρώτη φορά το 1930 και αυτό το σχετικό νομοθετικό πλαίσιο έχει διαχρονικά εκσυγχρονιστεί ανάλογα με τις συνθήκες που επικρατούν με την πάροδο του χρόνου. Παρακάτω θα αναφερθούν κάποια από αυτά που θεωρούνται σημαντικότερα. Σύμφωνα με το Ν. 4844/1930 ως ιαματική πηγή χαρακτηρίζεται *«η γεώτρηση, η φυσική ή τεχνητή σήραγγα, το φρέαρ και εκείνος ο πόρος που προέρχεται από φυσική ανάβλυση ή από έργα υδροληψίας»* (Ν. 4844/1930). Με τον ίδιο νόμο ορίζεται εννοιολογικά ο τρόπος λειτουργίας και η αρμόζουσα διαχειριστική φροντίδα για την χρήση κέντρων και περιοχών που φιλοξενούν ιαματικές πηγές.

Τα επόμενα χρόνια μέχρι να φτάσουμε στις αρχές του 2000, έγιναν αρκετές παρεμβάσεις σχετικά με τις ιαματικές πηγές και αφορούσαν κυρίως τον τρόπο λειτουργίας, τον τρόπο εκμετάλλευσης και αξιοποίησης, την αναγνώριση των πηγών ως ιαματικών, αλλά και το ιδιοκτησιακό καθεστώς των πηγών αυτών. Ένα από τα πιο σημαντικά γεγονότα, στο

διάστημα αυτό για τον ιαματικό τουρισμό, είναι η ίδρυση του Εθνικού Οργανισμού Τουρισμού (ΕΟΤ) το 1950 και αποδόθηκε στην αποκλειστική σχεδόν αρμοδιότητα του(Ν.1565/1950).

Στις αρχές της δεκαετίας του 2000, στο πλαίσιο του εναλλακτικού τουρισμού, σε επίπεδο νομοθεσίας και οργανωτικής λειτουργίας απασχόλησε αρκετούς φορείς. Το 2006 με το νόμο 3498 δόθηκε ειδική μέριμνα για την αναπτυξιακή κατεύθυνση που λαμβάνει ο ιαματικός τουρισμός. Στο συγκεκριμένο νόμο σε 23 άρθρα γίνεται αναφορά στις ιαματικές πηγές και σε άλλα 55 άρθρα ρυθμίζονται θέματα σχετικά με την χρήση και την διαχείριση των ιαματικών πηγών. Σύμφωνα με το άρθρο 1 του Ν. 3498/2006 δίνεται και ένας σχετικός ορισμός *«Ιαματικός τουρισμός είναι ειδική μορφή παροχής τουριστικών υπηρεσιών σε περιοχές των οποίων κύριο χαρακτηριστικό αποτελεί η χρήση αναγνωρισμένων ιαματικών φυσικών πόρων σε ειδικές εγκαταστάσεις»* (Ν. 3498/2006).

Το 2008 με την Υ.Α 18582/2008 αναφέρει την δημιουργία από τον ΕΟΤ *«Μητρώου Ιαματικών Φυσικών Πόρων και Ιαματικών Πηγών»* με την καταγραφή όλων των χαρακτηριστικών του ιαματικού φυσικού πόρου. Τέλος το 2018 με τον Ν.4582/2018 θεσπίζεται μια νέα σειρά διατάξεων που προβλέπουν εκσυγχρονιστικές ρυθμίσεις και νέους κανόνες για το πεδίο του θεματικού τουρισμού και των ιαματικών πόρων (Μπακούρος, Χ. 2020). Επιπλέον με το άρθρο 20 του Ν. 4582/2018 ορίζεται ότι *«Ο ιαματικός - θερμαλιστικός τουρισμός είναι ειδική μορφή τουρισμού παροχής τουριστικών υπηρεσιών σε περιοχές, το κύριο χαρακτηριστικό των οποίων αποτελεί η χρήση αναγνωρισμένων ιαματικών φυσικών πόρων σε ειδικές εγκαταστάσεις για θεραπευτικούς σκοπούς και αφορά όσους επιθυμούν να συνδυάσουν την ξεκούραση και την αναψυχή τους, με τη χρήση ιαματικών φυσικών πόρων, ώστε να βελτιώσουν τη σωματική, πνευματική και ψυχική τους υγεία»*.

Παρακάτω παραθέτουμε έναν πίνακα με τα σημαντικότερα νομοθετήματα σχετικά με τις ιαματικές πηγές και τον ιαματικό τουρισμό:

Πίνακας 2

Πλήρες θεσμικό πλαίσιο για ιαματικό τουρισμό και ιαματικές πηγές

1	Ν.2188_1920 Περί Ιαματικών Πηγών
2	Ν. 4844_1930 Περί εκμετάλλευσης ιαματικών πηγών
3	Ν. 4086_1960 Περί τροποποίησης διατάξεων ιαματικών πηγών
4	Ν.3498_2006 Ανάπτυξη Ιαματικού Τουρισμού και λοιπές διατάξεις

5	Υ.Α 16655_22.12.2006 (ΦΕΚ 1932 Β) Διαδικασία Αναγνώρισης Φυσικών Πόρων
6	Υ.Α 17414_02.10.2009 (ΦΕΚ 2215 Β) Τροποποίηση της 16655 Απόφασης Διαδικασία Αναγνώρισης Φυσικών Πόρων
7	Υ.Α 1721_04.02.2013 (ΦΕΚ 188 Β) Τροποποίηση της 16655 Απόφασης Διαδικασία Αναγνώρισης Φυσικών Πόρων

Πηγή: Δημητρίου, Χ. 2020

3.2.2 Οι ιαματικές πηγές και λουτρά στην Ελλάδα.

Παγκοσμίως οι χώρες που κατάφεραν να υιοθετήσουν εγκαίρως και επιτυχώς τις νέες τάσεις, ο ιαματικός-θερμαλιστικός τουρισμός εξελίσσεται με διαρκή ανοδική πορεία και άνθιση, ενώ χώρες που δεν τάχτηκαν υπέρ αυτής της τάσης των σύγχρονων αντιλήψεων, έχουν μία αστάθεια πτωτική και σε κάποιες περιπτώσεις από απαξίωση του ιαματικού τουρισμού.

Στην Ελλάδα, όπως αναφέραμε και παραπάνω, ο θερμαλισμός είναι μία ιστορική δραστηριότητα, με πολύχρονη και πλούσια παράδοση. Η γεωγραφική θέση της χώρας και γενικά η γεωλογική της δομή, συμβάλουν στην ύπαρξη μεγάλου αριθμού μεταλλικών πηγών και φυσικών πηγών ανάβλυσης θερμού νερού, σε διάφορες περιοχές, ορεινές, πεδινές, παραθαλάσσιες, δίπλα σε ποτάμια και ακρογιαλιές. Η εκμετάλλευση και αξιοποίηση των θετικών στοιχείων του ιαματικού τουρισμού άργησε στην χώρα και μόλις από το 2000 και μετά, τα ιαματικά λουτρά εντάχτηκαν μεθοδικά στον νομοθετικό σχεδιασμό και σε αναπτυξιακά προγράμματα. Οι πρώτες περιοχές που αξιοποίησαν τις ιαματικές πηγές που διαθέτουν είναι η Υπάτη, η Αιδηψός, η Κυλλήνη, το Λουτράκι, κ.α., επιπλέον κάποιες από αυτές, κυρίως οι παραθαλάσσιες, δημιούργησαν σύγχρονα θερμαλιστικά κέντρα και υποδομές, με αποτέλεσμα να προσελκύουν υψηλό αριθμό επισκεπτών (εγχώριων και ξένων). Κάποιες από τις ιαματικές πηγές είναι υπό την εποπτεία του ΕΟΤ και οι υπόλοιπες ανήκουν και είναι υπό την επίβλεψη φορέων της τοπικής αυτοδιοίκησης (Μπακούρος, Χ., 2020).

Πίνακας 3

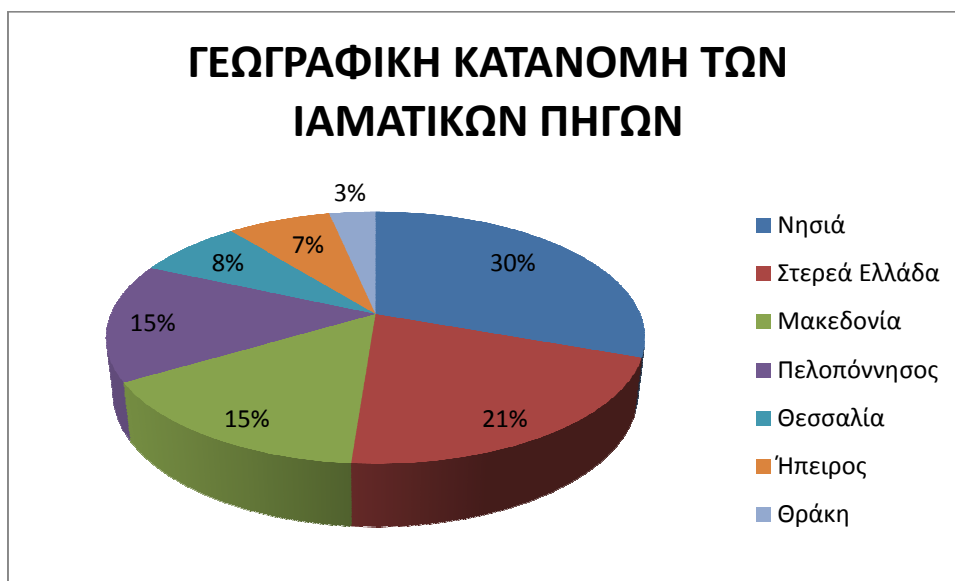
Γεωγραφική κατανομή των ιαματικών πηγών

1	Νησιά	229
2	Στερεά Ελλάδα	156
3	Μακεδονία	115
4	Πελοπόννησος	114
5	Θεσσαλία	57
6	Ήπειρος	56
7	Θράκη	25

Πηγή: Μπακούρος, Χ., 2020)

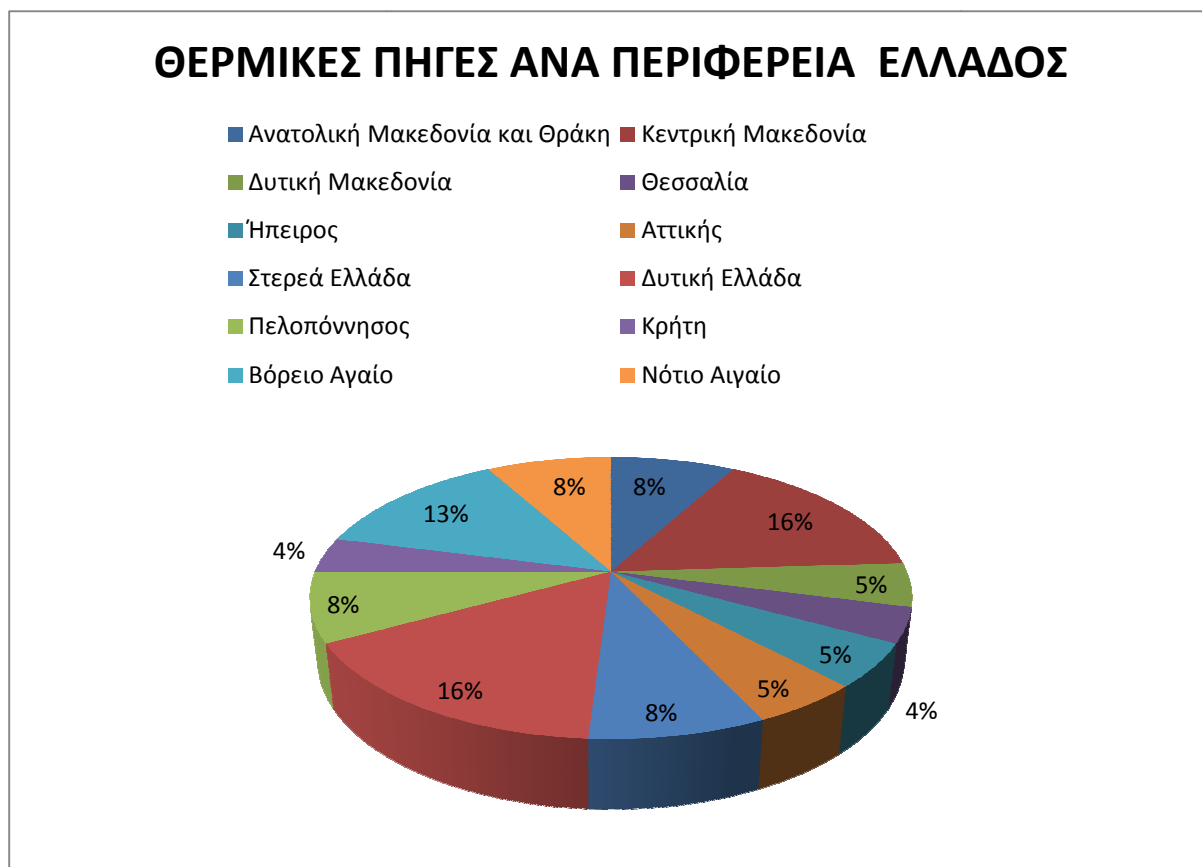
Διάγραμμα 2

Γεωγραφική κατανομή των Ιαματικών Πηγών (σε ποσοστά)

Πηγή: Μπακούρος, Χ., 2020)

Διάγραμμα 3
Θερμικές πηγές ανά περιφέρεια Ελλάδος

Πηγή: Τσαμαδιάς Π., 2019).

3.3 Δυνατότητες τουριστικής ανάπτυξης του ιαματικού τουρισμού.

Κατά την δεκαετία του 1980, οι εξελίξεις που πραγματοποιήθηκαν και οι συνθήκες που δημιουργήθηκαν, στις χώρες που αποτελούσαν τουριστικό προορισμό συνεισέφεραν στον σχηματισμό των προτύπων τουριστικής ανάπτυξης στις χώρες υποδοχής. Τα συγκεκριμένα πρότυπα που διαμορφώθηκαν ήταν αποτέλεσμα μιας σειράς παραγόντων, τα οποία ήταν άμεσα συνδεδεμένα με την αλληλεπίδραση μεταξύ της τουριστικής προσφοράς και ζήτησης. Ένα από τα αναδυόμενα πρότυπα ήταν οι εναλλακτικές και ειδικές μορφές τουρισμού.

Στην χώρα μας, από την δεκαετία του 1980 και μετά, το τουριστικό πρότυπο που επικρατεί είναι του οργανωμένου μαζικού τουρισμού και αφορά κυρίως τον τουρισμό της θάλασσας-ήλιο-άμμο, μαζί με τις πολιτιστικές ανέσεις. Το συγκεκριμένο πρότυπο έχει θετικές (κυρίως οικονομία και ανάπτυξη) και αρνητικές (κοινωνία σε τοπικό επίπεδο και

περιβάλλον) συνέπειες. Η αλλαγή και ο εμπλουτισμός του εθνικού τουριστικού προϊόντος είναι ένας από τους στόχους της εθνικής τουριστικής πολιτικής, που θα έχει ως αποτέλεσμα στην περαιτέρω βελτίωση της εικόνας της Ελλάδας στις αγορές και επιπλέον την αύξηση της ζήτησης σε περιόδους με χαμηλή τουριστική κίνηση. Μία τέτοια αλλαγή είναι ο ιαματικός τουρισμός και τα spa, που θεωρούνται ως μία εναλλακτική μορφή για τις περιόδους εκτός αιχμής, την διαφοροποίηση του τουριστικού πακέτου για καινούριους προορισμούς και παράλληλα η ανάπτυξη του ιαματικού τουρισμού μπορεί να ενισχύσει την ανταγωνιστικότητα της εθνικής τουριστικής βιομηχανίας. (Δημητριάδου Ε., 2019)

Η ανάπτυξη του ιαματικού τουρισμού για να επιτευχθεί ως μορφή του ειδικού τουρισμού θα πρέπει να συμβαδίζει με το πρότυπο της βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης. Η τουριστική ανάπτυξη για να είναι βιώσιμη πρέπει να βασίζεται στις παρακάτω παραμέτρους:

1. Στον ειδικό σχεδιασμό της τουριστικής ανάπτυξης, με στόχο να υπάρχει ισορροπία μεταξύ της οικονομίας, της κοινωνίας και του περιβάλλοντος.
2. Στην προώθηση όλων των μέτρων που είναι αναγκαία για τις διαδικασίες ανατροφοδότησης της ανάπτυξης.
3. Στο ιδιαίτερο θεσμικό πλαίσιο, μέσω του οποίου ενισχύεται η βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη και προωθείται η τοπική συμμετοχή.
4. Στην προώθηση και ενίσχυση των μέτρων και πολιτικών, με στόχο την προστασία του περιβάλλοντος και την ανάδειξη του τοπικού φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος.
5. Στην προώθηση των ειδικών και εναλλακτικών μορφών τουρισμού. (Αυγικού Μ., 2020)

Στην Ελλάδα, για αρκετά χρόνια, το τουριστικό προϊόν των ιαματικών κέντρων ήταν τα ιαματικά λουτρά. Με τον καιρό το τουριστικό προϊόν αυτό έχανε έδαφος, γιατί δεν μπορούσε να ακολουθήσει τις διεθνείς τάσεις που επικρατούσαν. Παρόλο αυτά έγιναν αρκετές προσπάθειες για την ανακαίνιση και τον εμπλουτισμό της σύνθεσης του προσφερόμενου προϊόντος τους, για να μπορέσουν να καλύψουν τις απαιτήσεις της αγοράς του ιαματικού τουρισμού, κάποιες από αυτές είχαν και την σχετική επιτυχία τους και υπάρχουν αρκετά παραδείγματα στην ελληνική αγορά. Στην σημερινή εποχή, στα ιαματικά κέντρα, εκτός από τις προσφερόμενες υπηρεσίες, ακολουθώντας τις διεθνείς τάσεις, παρέχονται ξενοδοχεία και θέρετρα υψηλής ποιότητας που επενδύουν στην εξαιρετική

προοπτική της αγοράς του τουρισμού spa, καθώς όλο και περισσότεροι άνθρωποι δίνουν έμφαση στη βελτίωση, στην αποκατάσταση και διατήρηση της υγείας και ευεξίας τους. (Δημητριάδου Ε., 2019)

Συμπέρασμα, υπάρχουν μεγάλες δυνατότητες ανάπτυξης του ιαματικού τουρισμού, καθώς η παγκόσμια συνείδηση γύρω από την καλύτερη υγεία και ευεξία διαρκώς μεγαλώνει. Οι θεραπείες με ιαματικά νερά και θεραπείες spa, συνοδευόμενες από υπηρεσίες υψηλής ποιότητας, έχουν μία συνεχώς αυξανόμενη δυναμική τάση. Οι ιαματικοί-θερμικοί πόροι στην Ελλάδα είναι άφθονοι, αναγνωρισμένοι και δημοφιλή για τις θεραπευτικές και αναγεννητικές τους ιδιότητες. Με τον κατάλληλο προγραμματισμό και την κατάλληλη πολιτική, ο ιαματικός τουρισμός ως μορφή ειδικού-εναλλακτικού τουρισμού μπορεί να αποκτήσει χαρακτηριστικά βιώσιμης-αειφόρας ανάπτυξης και να συμβάλει σημαντικά στην εποχικότητα και ανταγωνιστικότητα του ελληνικού τουριστικού προϊόντος.

4. ΙΑΜΑΤΙΚΑ ΛΟΥΤΡΑ ΘΕΡΜΩΝ ΤΟΥ Ν. ΞΑΜΘΗΣ

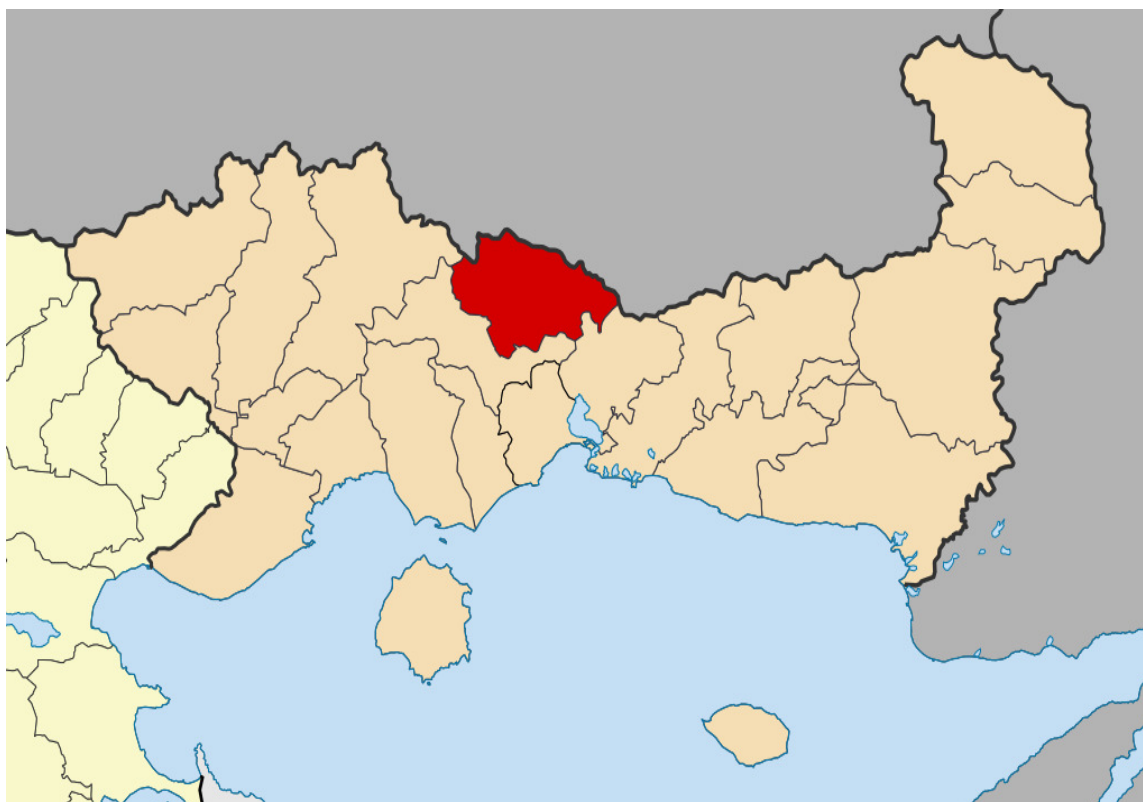
4.1 Γενικές πληροφορίες της περιοχής του Δήμου Μύκης.

4.1.1 Γεωγραφικά χαρακτηριστικά.

Ο Δήμος Μύκης γεωγραφικά στο κέντρο της Ροδόπης, η οποία δυτικά συνδέεται με τους ορεινούς όγκους της Βροντούς και του Παγγαίου, η ύπαρξη του ποταμού Νέστου αποτελεί ένα φυσικό δυτικό όριο της περιοχής που δεν επιτρέπει εύκολα διασυνδέσεις τόσο με την δυτική Ροδόπη όσο και με τους δυτικούς ορεινούς όγκους. Αντίθετα, ανατολικά η συσχέτιση είναι δεδομένη αφού συνεχίζεται η οροσειρά της Ροδόπης. Το βόρειο τμήμα συνορεύει με την Βουλγαρία, ενώ το νότιο τμήμα με τον δήμο Ξάνθης (βλ. Εικόνα 2). Η ύπαρξη των βιοτόπων και των ορεινών όγκων συνθέτουν ένα ενιαίο διεθνούς φήμης οικοσύστημα.

Εικόνα 2

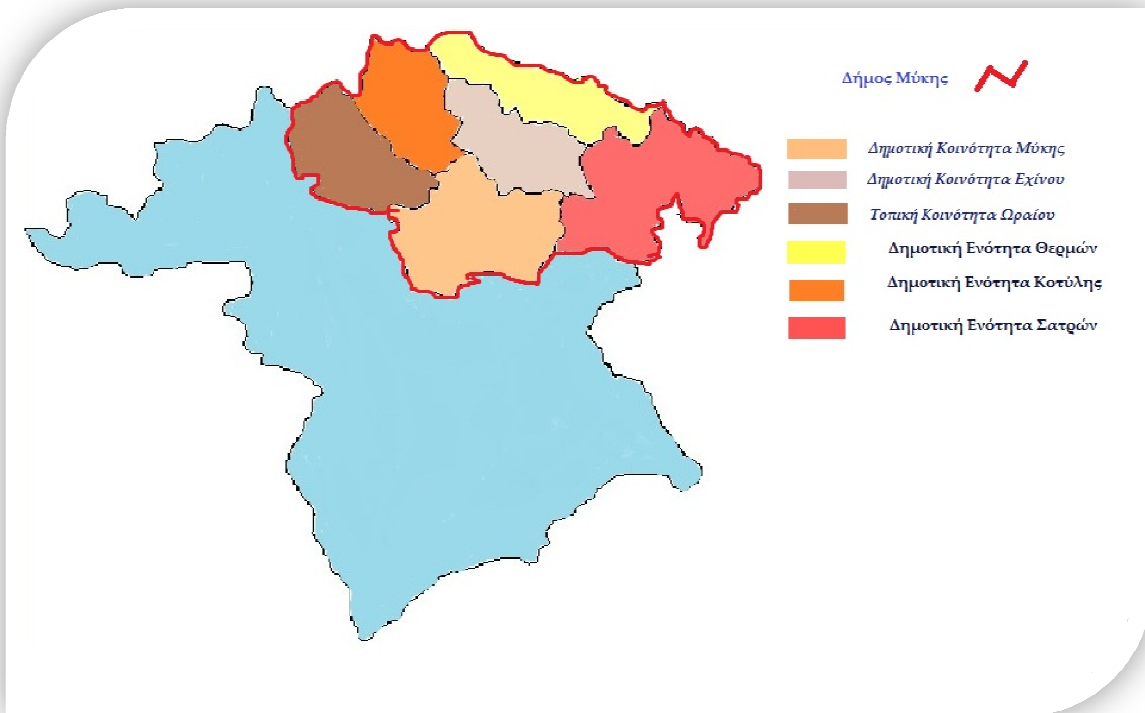
Χάρτης -Η θέση του Δήμου Μύκης στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης

Πηγή : Ηλεκτρονική Επεξεργασία χάρτη Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης

Εικόνα 3

Χάρτης -Η θέση του Δήμου Μύκης στο νομό Ξάνθης

Πηγή : Ηλεκτρονική Επεξεργασία χάρτη νομού Ξάνθης

Στον ευρύτερο αυτό φυσικό χώρο υπήρξε μία έντονη οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη με άνιση όμως χωρική κατανομή από πλευράς παραγωγικών δραστηριοτήτων. Η άνιση αυτή ανάπτυξη εκφράζεται σήμερα με τις έντονες χωρικές συγκεντρώσεις υπηρεσιών και βιομηχανιών στα αστικά κέντρα των νομών της περιφέρειας, την εντατική γεωργική χρήση των ενδιάμεσων πεδινών περιοχών και την τουριστική στην Θάσο και στην παραλιακή ζώνη, σε αντίθεση με το πολύ χαμηλό επίπεδο οικονομικής ανάπτυξης και κοινωνικής οργάνωσης των ορεινών περιοχών.

Ο Νομός Ξάνθης χαρακτηρίζεται από την απότομη εναλλαγή του τοπίου μεταξύ πεδινών και ορεινών περιοχών. Το πρόβλημα της σημερινής ανάπτυξης της περιοχής ανάγεται στο ορεινό ανάγλυφο του εδάφους και την άμεση εξάρτηση από το δυναμικό αστικό κέντρο του νομού, καθώς και την απομόνωση της πόλης της Ξάνθης από τις πεδινές ζώνες της περιφέρειας. Με αυτά τα δεδομένα και εφόσον δεν πραγματοποιείται τουριστική ανάπτυξη και εκλείπει ο τομέας μεταποίησης, η περιοχή στηρίζεται κυρίως στον πρωτογενή τομέα (αγροτική και κτηνοτροφική παραγωγή).

Ο Δήμος Μύκης είναι δήμος της Περιφερειακής Ενότητας Ξάνθης της περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης που συστάθηκε το 2011 με το Πρόγραμμα Καλλικράτης. Γεωγραφικά καλύπτει ένα τμήμα του ορεινού όγκου της Ροδόπης και ειδικότερα από τα όρια του δήμου Ξάνθης μέχρι τα Ελληνοβουλγαρικά σύνορα, τμήμα δηλαδή που χαρακτηρίζεται από το ορεινό ανάγλυφο και την πλούσια δασική βλάστηση. Πιο αναλυτικά, ο δήμος συνορεύει με το δήμο Ξάνθης νότια (δημοτική ενότητα Ξάνθης) και δυτικά (δημοτική ενότητα Σταυρούπολης), ενώ ανατολικά συνορεύει με το δήμο Ιάσμου του Νομού Ροδόπης. Τα βόρεια σύνορα του δήμου Μύκης είναι αυτά της χώρας με την Βουλγαρία. Στα βορειοδυτικά του δήμου έχει τις πηγές του ο ποταμός Κόσυνθος, ο οποίος διασχίζει όλη την περιοχή. Ο δήμος Μύκης έχει έκταση 633.334 στρέμματα και πλέον αποτελείται από τέσσερις Δημοτικές Ενότητες (Μύκης, Κοτύλης, Θερμών και Σατρών). Η έδρα του δήμου ορίστηκε να είναι ο οικισμός της Σμίνθης. Ο δήμος αποτελείται από 60 χωριά και ο πληθυσμός του 15.540 κάτοικοι σύμφωνα με την απογραφή του 2011.

4.1.2 Πληθυσμιακά χαρακτηριστικά.

Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω ο Δήμος Μύκης, σύμφωνα με την τελευταία απογραφή του πληθυσμού της χώρας από την Ελληνική Στατιστική Αρχή, είναι του μεγέθους των 15.540 κατοίκων. Σχεδόν όλοι οι κάτοικοι είναι μουσουλμάνοι Πομάκοι. Τα χρόνια μετά την οικονομική κρίση υπήρξε μεγάλη μεταναστευτική ροή, προς χώρες της Ευρώπης, ένα ποσοστό από αυτούς μετανάστευσε μόνιμα στις χώρες αυτές και ένα ποσοστό μεγαλύτερο μετανάστευσε περιοδικά στις χώρες αυτές κυρίως λόγω εργασίας, με αποτέλεσμα σήμερα ο πραγματικός πληθυσμός του Δήμου Μύκης να είναι αρκετά μικρότερος. Παρακάτω παραθέτονται ορισμένοι σχετική πίνακες για τον Δήμο Μύκης.

Πίνακας 4

Εξέλιξη πληθυσμού ανά Δημοτική Ενότητα στο Δήμο Μύκης

Δήμος Μύκης	Πληθυσμός 1951	Πληθυσμός 1961	Πληθυσμός 1971	Πληθυσμός 1981	Πληθυσμός 1991	Πληθυσμός 2001	Πληθυσμός 2011
Δημοτική Ενότητα Μύκης	9.383	10.051	10.578	11.034	11.095	11.393	12.087
Δημοτική Κοινότητα Εχίνου	3.188	3.269	3.232	3.123	3.020	2.853	3.074
Δημοτική Κοινότητα Μύκης	4.191	4.694	5.557	6.420	6.767	7.361	8.051
Τοπική Κοινότητα Ωραίου	2.004	2.088	1.789	1.491	1.308	1.179	962
Δημοτική Ενότητα Θερμών	1.906	1.779	1.877	1.567	1.396	1.221	812
Δημοτική Ενότητα Κοτύλης	1.775	2.080	2.149	2.316	2.356	2.331	2.158

Δημοτική Ενότητα Σατρών	2.932	2.652	2.113	1.391	1.068	779	483
ΔΗΜΟΣ ΜΥΚΗΣ	15.996	16.562	16.717	16.308	15.915	15.724	15.540
		Ποσοστιαία μεταβολή 1951-1961	Ποσοστιαία μεταβολή 1961-1971	Ποσοστιαία μεταβολή 1971-1981	Ποσοστιαία μεταβολή 1981-1991	Ποσοστιαία μεταβολή 1991-2001	Ποσοστιαία μεταβολή 2001-2011
Δημοτική Ενότητα Μύκης		7,12%	5,24%	4,31%	0,55%	2,69%	6,09%
Δημοτική Κοινότητα Εχίνου		2,54%	-1,13%	-3,37%	-3,30%	-5,53%	7,75%
Δημοτική Κοινότητα Μύκης		12,00%	18,39%	15,53%	5,40%	8,78%	9,37%
Τοπική Κοινότητα Ωραίου		4,19%	-14,32%	-16,66%	-12,27%	-9,86%	-18,40%
Δημοτική Ενότητα Θερμών		-6,66%	5,51%	-16,52%	-10,91%	-12,54%	-33,48%
Δημοτική Ενότητα Κοτύλης		17,18%	3,32%	7,77%	1,73%	-1,06%	-7,42%
Δημοτική Ενότητα Σατρών		-9,55%	-20,32%	-34,17%	-23,22%	-27,06%	-37,99%
ΔΗΜΟΣ ΜΥΚΗΣ		3,54%	0,94%	-2,45%	-2,41%	-1,20%	-1,17%

Πηγή : ΕΛΣΤΑΤ απογραφή.

Στον πίνακα 4 παρατηρούμε ότι συνολικά στο Δήμο Μύκης, μετά το 1970, μια συνεχόμενη μείωση του πληθυσμού. Σαν δημοτικές ενότητες εκτός από την δημοτική ενότητα Μύκης που έχει μία συνεχόμενη αύξηση του πληθυσμού, οι υπόλοιπες δημοτικές ενότητες Θερμών, Σατρών και Κοτύλης μία διαρκή μείωση του πληθυσμού και σε κάποιες περιπτώσεις σε υψηλά ποσοστά.

Πίνακας 5

Κατηγορίες οικισμών με βάση τον πληθυσμό

Πληθυσμός	Σύνολο
0-100 κάτοικοι	29 οικισμοί
101-500 κάτοικοι	23 οικισμοί
501-1000 κάτοικοι	3 οικισμοί: Μελίβοια , Ωραίο , Δημάριο
1001-1500 κάτοικοι	3 οικισμοί: Γλαύκη , Μύκη , Πάχνη
2000-3000 κάτοικοι	2 οικισμοί: Εχίνος , Κένταυρος

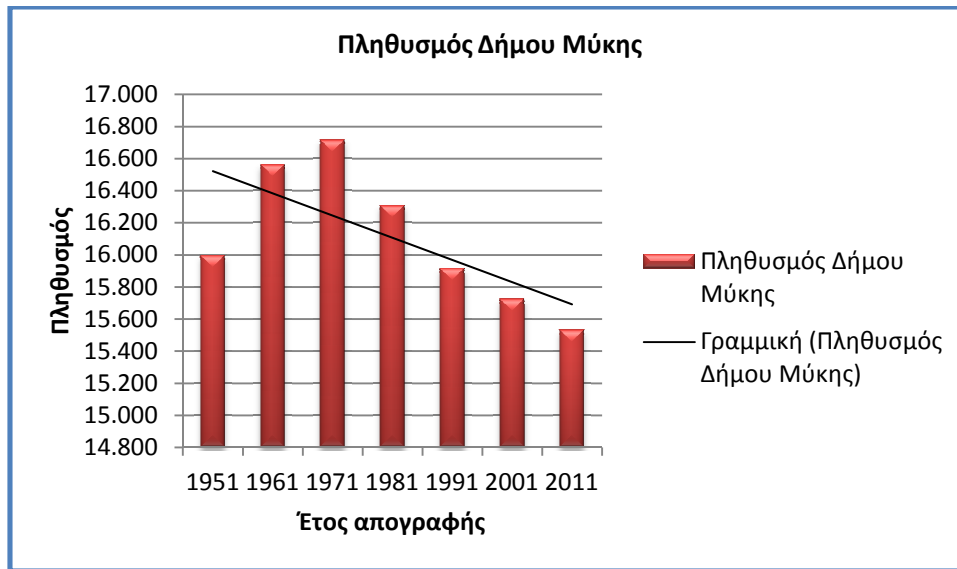
Πηγή : Επεξεργασία στοιχείων από ΕΛΣΤΑΤ

Στον πίνακα 5 παρατηρούμε ότι ο Δήμος Μύκης αποτελείται κυρίως από μικρά χωριά αφού από τους 60 οικισμούς, 52 έχουν κάτω από 500 κατοίκους, 3 έχουν από 500 μέχρι 1.000 κατοίκους και 5 οικισμοί είναι άνω των 1.000 κατοίκων.

Στο διάγραμμα 4 που ακολουθεί απεικονίζεται η Διαχρονική τάση εξέλιξης του πληθυσμού του Δήμου Μύκης. Επιπλέον, παρατηρείται η γραμμική ευθεία με αρνητική κλίση της ευθείας ανάμεσα στην σχέση της χρονολογίας και του πληθυσμού.

Διάγραμμα 4

Διαχρονική τάση εξέλιξης του πληθυσμού του Δήμου Μύκης

4.2 Γενικές πληροφορίες και ιστορικά στοιχεία των ιαματικών πηγών Θερμών.

Τα ιαματικά λουτρά των Θερμών βρίσκονται σε μια καταπράσινη κοιλάδα της οροσειράς της Ροδόπης (στις Κάτω Θέρμες), δίπλα στα Ελληνοβουλγαρικά σύνορα σε απόσταση 44 χιλιόμετρα μακριά από το κέντρο της πόλης της Ξάνθης. Στο μικρό οικισμό όπου βρίσκονται τα περίφημα ιαματικά λουτρά των Θερμών αναβλύζουν παντού ζεστά νερά. Στην κεντρική πλατεία, όπου βρίσκεται και η έδρα της κοινότητας Θερμών, συναντάμε το κοινοτικό υδροθεραπευτήριο με τέσσερις μπανιέρες και μια χαβούζα σε δωμάτιο με τρούλο. Υπάρχουν και άλλες κτιριακές εγκαταστάσεις με λουτρά στην γύρω περιοχή μικρότερου μεγέθους. Κοντά στο κτίριο της κοινότητας Θερμών βρίσκεται ένα ιστορικό λουτρό (χαμάμ) που επιδιορθώθηκε από τους Βούλγαρους το 1941 αλλά λειτουργούσε πριν το 1928. Οι βιβλιογραφικές αναφορές είναι λίγες σε αριθμό για τις ιαματικές πηγές των Θερμών και αναφέρονται μόνο στην απογραφή που πραγματοποίησε το 1938 ο Διευθυντής των ιαματικών πηγών και εκθέσεων Ελλάδος Ν. Λέκκας με τίτλο « αι επτακόσiai πενήντα μεταλλικαί πηγαί Ελλάδος». Στην συγκεκριμένη μελέτη αναφέρονται οι πηγές Θερμών ως χλωριονατριούχες που δεν είναι σωστό και παράλληλα αναφέρεται ότι αναβλύζουν εφτά πηγές, ότι ανήκουν στο δημόσιο και το 1936 έγιναν 1500 λουτρά.

Εικόνα 4

Ιστορικό λουτρό στην περιοχή Θερμών Ξάνθης.

Πηγή : Ψηφιακό αρχείο του Δήμου Μύκης.

Οι μελέτες που πραγματοποιήθηκαν τα τελευταία χρόνια παρήγαγαν τα εξής αποτελέσματα: υπάρχουν 29 θερμές πηγές και η 25 είναι στην περιοχή των Λουτρών των Θερμών, η θερμοκρασία του νερού κυμαίνεται από 20 - 53 βαθμούς κελσίου και οι πηγές αυτές κατατάσσονται στην ιαματική κατηγορία των οξυανθρακικών νερών και βρίσκονται διάσπαρτες σε γεωμετρική ακτίνα ενός χιλιομέτρου. Το νερό των πηγών ενδείκνυται για χρήση εξωτερικής υδρο-θεραπείας, για ποσι-θεραπεία και για εμφιάλωση ως φυσικό μεταλλικό νερό. Η «ταυτότητα» του ιαματικού νερού είναι: Μετεωρικό-Υπέρθερμο- HCO_3 -Ca-Na-K-F-Li-Ολιγομεταλλικό- Υποτονικό-Ασθενώς ραδιενεργό ιαματικό νερό. Η λουτροθεραπεία ενδείκνυται για τα εξής νοσήματα:

- Μυοσκελετικού συστήματος
- Νευρικού συστήματος
- Περιφερικού αγγειακού συστήματος
- Δερματικές παθήσεις

Ενώ η ποσιθεραπεία ενδείκνυται για παθήσεις του γαστρεντερικού και ουροποιητικού συστήματος.

Ο Νόμος 3498/2006 που προβλέπει την επανα-αναγνώριση όλων των πηγών της χώρας, η πηγή των Θερμών αναγνωρίστηκε με τα εξής στοιχεία:

- Ιαματική πηγή: Εχίνου
- Νομός: Ξάνθης
- Π.Δ. ανακηρύξεως: 24-12-27 (ΦΕΚ5/Α/28)
- Π.Δ. Παραχωρήσεως: 107/26-1-81 (ΦΕΚ36/Α/81) σε κοινότητα Θερμών

Υστερα από την Υ.Α 1721_04.02.2013 (ΦΕΚ 188 Β) Τροποποίηση της 16655 Απόφασης Διαδικασία Αναγνώρισης Φυσικών Πόρων, οι Πηγές Θερμών αναγνωρίστηκαν ως Ιαματικός Φυσικός Πόρος με την υπ' αριθ. 7359/13-04-2016 Απόφαση της αρμόδιας Υπουργού Τουρισμού, κας Έλενας Κουντουρά (ΦΕΚ 1166/Β' /22-04-2016), κατόπιν σχετικού φακέλου που κατέθεσε ο Δήμος Μύκης και συνέταξε ειδική ομάδα επιστημόνων (Υδρογεωλόγοι, Μικροβιολόγοι, Τοπογράφοι και Ιατροί Νερού). Η Αναγνώριση των Ιαματικών πηγών είναι μια διαδικασία που ταυτοποιεί τον φυσικό πόρο ως Ιαματικό, με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά όπως υδρογεωλογικά, θερμοκρασιακά, χημικά, μικροβιολογικά και ιαματικά σύμφωνα με την Υγειονομική Έκθεση του Ιατρού Νερών που την συνοδεύει. Θέτει δε τις βάσεις για την χάραξη ζωνών προστασίας του νερού και της ορθολογικής χρήσης αυτού με την έκδοση σχετικού κανονισμού χρήσης νερού για τους καταναλωτές.

4.3 Περιγραφή των εγκαταστάσεων και της υφιστάμενης κατάστασης των ιαματικών πηγών και λουτρών της περιοχής των Θερμών.

Οι ιαματικές πηγές Θερμών, όπως διατυπώθηκε και παραπάνω , είναι αναγνωρισμένη ως ιαματική με το Β.Δ. ΦΕΚ 5/Α/1928 και με την τελευταία Υ.Α 1721_04.02.2013 (ΦΕΚ 188 Β) Τροποποίηση της 16655 Απόφασης Διαδικασία Αναγνώρισης Φυσικών Πόρων, οι Πηγές Θερμών αναγνωρίστηκαν ως *Ιαματικός Φυσικός Πόρος* με την υπ' αριθ. 7359/13-04-2016 Απόφαση της αρμόδιας Υπουργού Τουρισμού (ΦΕΚ 1166/Β' /22-04-2016).

Οι κύριες εγκαταστάσεις των υποδομών των ιαματικών λουτρών βρίσκονται περιμετρικά τις κεντρικής πλατείας του οικισμού. Η κύρια ιαματική πηγή αναβλύζει βόρεια του οικισμού, σε δημοτικό οικόπεδο και εκεί επίσης βρίσκονται το αντλιοστάσιο, το πηγάδι και ο μετεωρολογικός σταθμός. Την κεντρική πλατεία του οικισμού την διασχίζει ο κεντρικός δρόμος που οδηγεί στους οικισμούς Μέδουσα και Κίδαρι. Στη νότια πλευρά του δρόμου βρίσκονται οι κυρίως εγκαταστάσεις του υδροθεραπευτηρίου. Στην ίδια πλευρά του δρόμου συναντάμε ένα μικρό κτήριο με μία πισίνα ομαδικού λουτήρα, το αγροτικό ιατρείο, το κτήριο της κοινότητας, το Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών (ΚΕΠ) και δημοτικές κτιριακές εγκαταστάσεις καταλυμάτων ενοικιαζόμενων δωματίων. Στη βόρεια πλευρά του δρόμου υπάρχουν επίσης δημοτικές κτιριακές εγκαταστάσεις καταλυμάτων ενοικιαζόμενων δωματίων που ανακαινιστήκαν πρόσφατα. Γύρω από το κέντρο υπάρχουν και ιδιωτικές επιχειρηματικές δραστηριότητες, λίγες σε αριθμό, αφορούν εγκαταστάσεις ενοικιαζόμενων δωματίων, εστιατορίων, καφέ και ιδιωτικών ομαδικών λουτήρων εσωτερικών και εξωτερικών. Σε ακτίνα ενός χιλιομέτρου, στο δρόμο για τον οικισμό Μέδουσα, υπάρχει άλλη μία εγκατάσταση με δύο ομαδικούς λουτήρες και μια εξωτερική εγκατάσταση με την πιο θερμή πηγή της περιοχής. Επιπλέον στην είσοδο του οικισμού ,μέσα στην κύτη του ποταμού Κομψάτου υπάρχει το ιστορικό λουτρό (βλ. εικόνα 4).

Το κυρίως υδροθεραπευτήριο, που βρίσκεται στο κέντρο του χωριού, με πρόσοψη προς την κεντρική πλατεία, είναι ένα ισόγειο κτήριο εμβαδού περίπου 170 τετραγωνικών μέτρων. Σύμφωνα με μαρτυρίες από κατοίκους του οικισμού, το συγκεκριμένο κτήριο κατασκευάστηκε στις αρχές της δεκαετίας του 1950 και είναι ένα παραδοσιακό πετρό-χτιστο κτήριο με τρούλο. Το κτήριο αποτελείται από προθάλαμο, αποδυτήρια, τρεις ατομικούς λουτήρες και έναν ομαδικό λουτήρα με εμβαδό 13,86 τετραγωνικών, βάθους 90 cm και στην οροφή του ομαδικού λουτήρα δεσπόζει ο τρούλος διαμέτρου 5,20 cm. Εξωτερικά του κτηρίου υπάρχει και η εγκατάσταση από την δεξαμενή εξισορρόπησης. Στις αρχές τις δεκαετίας του 2010 πραγματοποιήθηκε μία ανακαίνιση του κτηρίου, με γνώμονα την καλύτερη λειτουργία του, την διατήρηση της αρχιτεκτονικής και της ιστορικότητας του κτηρίου (βλ. εικόνες 5 – 6 – 7).

Εικόνα 5

Το κεντρικό υδροθεραπευτήριο πριν την τελευταία ανακαίνιση.

Πηγή : Ψηφιακό αρχείο του Δήμου Μύκης.

Εικόνα 6

Το κεντρικό υδροθεραπευτήριο μετά την ανακαίνιση.

Πηγή : Ψηφιακό αρχείο του Δήμου Μύκης.

Εικόνα 7

Ομαδικός λουτήρας του κεντρικού υδροθεραπευτηρίου μετά την ανακαίνιση.

Πηγή : Ψηφιακό αρχείο του Δήμου Μύκης.

Η κατάσταση πριν την ανακαίνιση και η κατάσταση μετά την ανακαίνιση, παρόλο που βελτιώθηκε αρκετά, σε καμία όμως περίπτωση, η εσωτερική κυρίως διάταξη του κτηρίου, δεν μπορεί να καλύψει ορισμένες κύριες ποιοτικές προϋποθέσεις που θα μπορούσαν να χαρακτηρίσουν το συγκεκριμένο υδροθεραπευτήριο ως ένα σύγχρονο θερμαλιστικό κέντρο υγείας. Οι βασικές ελλείψεις είναι μη αρκετός αριθμός αποδυτηρίων και WC , μη ύπαρξη ενός χώρου αποκατάστασης για τους εξερχόμενους επισκέπτες και η μη ύπαρξη χώρου αναμονής των επισκεπτών. Παρόλο αυτά και λαμβάνοντας υπόψη την ηλικία του κτηρίου και το δομικό σύστημα του κτηρίου, προκύπτουν σοβαροί περιορισμοί σχετικά με τις παρεμβάσεις που μπορούν να γίνουν. Μπορούν να γίνουν παρεμβάσεις μόνο μικρής κλίμακας, ώστε να μην επηρεάζεται η ακεραιότητα και ευστάθεια του κτηρίου και επιπλέον να μην αλλοιωθεί η ταυτότητα και η ιστορία του.

Εκτός από το κεντρικό υδροθεραπευτήριο που έγινε μια σχετική μελέτη για την επισκευή και την συντήρηση του, με γνώμονα τις διεθνείς τάσεις σε ένα βαθμό, οι υπόλοιπες εγκαταστάσεις που έγιναν στο παρελθόν είναι σποραδικές, χωρίς καμία μελέτη που να συμβαδίζει με την σύγχρονες τάσεις που επιβάλλει ο ιαματικός τουρισμός και ο τουρισμός ευεξίας. Οι ιδιωτικές επενδύσεις και ενέργειες κυμαίνονται και αυτές σε χαμηλούς ρυθμούς, ακολουθώντας και αυτές την μη επαρκή-ελλιπή δημόσια δραστηριότητα σχετικά με την δυνατότητα ανάπτυξη της συγκεκριμένης περιοχής.

4.3.1 Υπάρχουσα υφιστάμενη κατάσταση.

Όπως αναφέραμε και στις παραπάνω υποενότητες στο Δήμο Μύκης υπάρχουν οι εγκαταστάσεις των Ιαματικών Λουτρών στο οικισμό Ιαματικές Πηγές της Τοπικής Κοινότητας Θερμών κοντά στα σύνορα με την Βουλγαρία. Στην περιοχή υπάρχουν 29 Ιαματικές Πηγές με θερμοκρασία νερού από 18 -53 °C. Επίσης ο Δήμος Μύκης διαθέτει 6 θέσεις στεγασμένων και υπαιθρίων λουτρώνων και 3 κτίρια ξενώνων συνολικής δυναμικότητας 30 κλινών.

Ο Δήμος Μύκης ενέταξε στο «Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2007 -2013» με σχετική Απόφαση του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων στις 26/01/2015 το έργο με τίτλο «Έργα ανάπλασης οικισμού Ιαματικών Πηγών Δήμου Μύκης» προϋπολογισμού 719.550,00 € . Επιπλέον η Δημοτική Αρχή εκπόνησε μελέτη για την αποκατάσταση και ριζική ανακαίνιση με σκοπό την επαναλειτουργία του διάφορου παλαιού ξενώνα συνολικής δυναμικότητας 12 κλινών, και την οποία υπέβαλε στις 31/03/2015 στο ΥΠΕΚΑ κατόπιν σχετικής πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος, για ένταξη και χρηματοδότηση από πιστώσεις του Πράσινου Ταμείου συνολικού προϋπολογισμού 200.000,00 €. Το έργο εντάχθηκε στο πρόγραμμα με την υπ' αριθμ. 97.10/10-12-2015 (ΑΔΑ: 6Η9Μ46Ψ844 ΖΚΦ) Απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ με τίτλο «ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΓΙΑ ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ ΣΤΟΝ ΟΙΚΙΣΜΟ ΙΑΜΑΤΙΚΩΝ ΠΗΓΩΝ ΔΗΜΟΥ ΜΥΚΗΣ» και συνολικό προϋπολογισμό 200.000,00 €. Το συγκεκριμένο έργο έχει ολοκληρωθεί. Τα έργα αυτά έρχονται να προστεθούν σε μια σειρά έργων και δράσεων που ήδη υλοποιούνται στην κατεύθυνση της Τουριστικής Ανάπτυξης και του Θερμαλισμού της περιοχής όπως:

1) Ανακαίνιση Υδροθεραπευτηρίου Θερμών προϋπολογισμού 610.000,00 € από το ΕΣΠΑ 2007-2013 της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης. Το έργο ολοκληρώθηκε και έχει τεθεί σε λειτουργία.

2) Αναγνώριση Ιαματικών Πηγών προϋπολογισμού 42.000,00 € από το ΕΣΠΑ 2007 - 2013 της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης. Οι Πηγές αναγνωριστήκαν ως Ιαματικός Φυσικός Πόρος με την υπ' αριθ. 7359/13-04-2016 Απόφαση της αρμόδιας Υπουργού Τουρισμού (ΦΕΚ 1166/Β'22-04-2016).

4.3.2 Μελλοντικές ενέργειες- κατάσταση.

Ο Δήμος Μύκης διαθέτει και άλλα ακίνητα τα οποία απαιτούν την ανακαίνιση τους και τον εκσυγχρονισμό τους με σκοπό την βελτίωση τόσο της αισθητικής όσο και της λειτουργικής τους εικόνας. Έχοντας ως στόχο την περαιτέρω αξιοποίηση των εγκαταστάσεων και πόρων της περιοχής, συμμετέχει στο πρόγραμμα INTERREG V-A ΕΛΛΑΔΑ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ, με σκοπό την αξιοποίηση των ευκαιριών για χρηματοδότηση που δίνει το συγκεκριμένο πρόγραμμα. Ο Δήμος Μύκης συνέταξε ένα πλάνο έργων , δράσεων - παρεμβάσεων ανάπτυξης των Ιαματικών Λουτρών και το οποίο υπέβαλε στην Διαχειριστική Αρχή του ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ INTERREG V-A ΕΛΛΑΔΑ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ 2014-2020 στις 22-04-2016 ως Lead Partner – Επικεφαλής Εταίρος με τίτλο: «Mineral Paths, Vacations and Nature with a blink» και διακριτικό τίτλο : «Mineral Paths». Για τις ανάγκες του προγράμματος δημιουργήθηκε εταιρικό σχήμα που απαρτίζεται από τους εξής εταίρους:

- 1.Επικεφαλής Εταίρος (Lead Partner) (1): Δήμος Μύκης - ΕΛΛΑΔΑ
- 2.Εταίρος (Partner 2): Δημοφέλεια, Δημοτική Επιχείρηση Καβάλας - ΕΛΛΑΔΑ (αποσύρθηκε στην πορεία).
- 3.Εταίρος (Partner 3): Savremie Association (NGO) - ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ
- 4.Εταίρος (Partner 4): Municipality of Mineralni Bani - ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ
- 5.Εταίρος (Partner 5): Neofit Rilski University - ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ
- 6.Εταίρος (Partner 6): Municipality of Yakoruda - ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ

Συνολικά η πρόταση για όλους τους εταίρους ανέρχεται στο ποσό του 1.429.318,00 €. Το τμήμα του έργου που θα αναλάβει να υλοποιήσει ο Δήμος Μύκης ανέρχεται στο ποσό των 426.278,00 € και αναλύεται ως ακολούθως:

Πίνακας 6

Το τμήμα του έργου που θα αναλάβει να υλοποιήσει ο Δήμος Μύκης

A/A	Έργο - Δράση	Ενδεικτικός Προϋπολογισμός
1	Προμήθεια ξενοδοχειακού και λοιπού ιατρικού εξοπλισμού για την λειτουργία του Διώροφου Ξενώνα, του κεντρικού υδροθεραπευτηρίου και αγροτικού ιατρείου.	50.000,00 €

2	Έργα αξιοποίησης του κτιρίου του Πρώην Κοινοτικού Καταστήματος Θερμών με σκοπό την μετατροπή του σε χώρο υποδοχής επισκεπτών και τουριστών στην περιοχή.	30.000,00 €
3	Εργασίες για την λειτουργική αναβάθμιση των 2 στεγασμένων λουτρώνων προς Μέδουσα.	50.000,00 €
4	Εργασίες διαμόρφωσης περιβάλλοντος χώρου της θερμότερης Ιαματικής Πηγής.	50.000,00 €
5	Έργα ανακαίνισης υπάρχουσας ανοικτής πισίνας υδροθεραπείας.	100.000,00 €
6	Έργα εκσυγχρονισμού ιατρείου των Ιαματικών Λουτρών.	30.000,00 €
7	Δημιουργία γραφείου προβολής και προώθησης τουριστικών προϊόντων του Δήμου Μύκης.	40.000,00 €
8	Συντονισμός και διαχείριση όλων των εταίρων και συνολικά του προγράμματος.	76.278,00 €
	ΣΥΝΟΛΟ	426.278,00 €

Πηγή : Αρχείο του Δήμου Μύκης.

Το προτεινόμενο έργο εντάσσεται στο Άξονα προτεραιότητας 2 και στον ειδικό στόχο 4 του Προγράμματος INTERREG V-A ΕΛΛΑΔΑ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ 2014-2020. Η πρόταση πρωτοκολλήθηκε από την Διαχειριστική Αρχή του προγράμματος INTERREG V-A ΕΛΛΑΔΑ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ 2014-2020 με αρ. Πρωτ. 1780/22-04-2016 και βρίσκεται σε φάση υλοποίησης. Έχει υπογραφεί σύμβαση για την υλοποίηση του έργου μεταξύ της Ειδικής Επιτροπής Διαχείρισης του προγράμματος INTERREG V-A ΕΛΛΑΔΑ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ και του Δήμου Μύκης ως επικεφαλής εταίρο (5/7/2019 υπογραφή σύμβασης με αριθ.: B2.6c.19).

5.ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

5.1 Το μεθοδολογικό πλαίσιο της έρευνας.

Η μεθοδολογία της έρευνας βασίστηκε σε πρώτο στάδιο σε μία ποιοτική πρωτογενής έρευνα μέσω ερωτηματολογίου , το οποίο δόθηκε για ένα χρονικό διάστημα στους επισκέπτες των ιαματικών λουτρών των Θερμών και σε όσους επιλέγουν τον ιαματικό τουρισμό και έχουν επισκεφτεί τα συγκεκριμένα λουτρά. Σκοπός της συγκεκριμένης έρευνας είναι να γίνει μία ανάλυση του προφίλ των επισκεπτών, τις τάσεις και τις απόψεις τους για τον ιαματικό τουρισμό αλλά και για τις πηγές των λουτρών των Θερμών. Μετά την έρευνα ερωτηματολογίου πραγματοποιήθηκε και μία ποιοτική έρευνα με τη χρήση των συνεντεύξεων στους άμεσα αρμόδιους με τα λουτρά Θερμών (δήμαρχος, ειδικούς συνεργάτες, προϊσταμένους της τεχνικής υπηρεσίας, κάποιον αρμόδιο από την Περιφέρεια για θέματα τουρισμού και ανάπτυξης και τον πρόεδρο ένωσης επιχειρήσεων θερμαλισμού Ελλάδος). Στόχος της συγκεκριμένης έρευνας είναι να γίνει μία ανάλυση στο υπάρχον περιβάλλον για την ανάπτυξη του ιαματικού τουρισμού και να προταθούν λύσεις , να αναλυθούν ενέργειες που έχουν γίνει ή θα γίνουν μελλοντικά για τις δυνατότητες αξιοποίησης του ιαματικού τουρισμού στα λουτρά Θερμών του Νομού Ξάνθης. Τέλος έγινε μία SWOT ανάλυση και με βάση αυτήν θα προσδιοριστούν τα πλεονεκτήματα, οι αδυναμίες, οι ευκαιρίες και οι απειλές για την ανάπτυξη της περιοχής και κυρίως μιας αειφόρας-βιώσιμης ανάπτυξης της περιοχής ενδιαφέροντος.

5.2 Ερωτηματολόγιο.

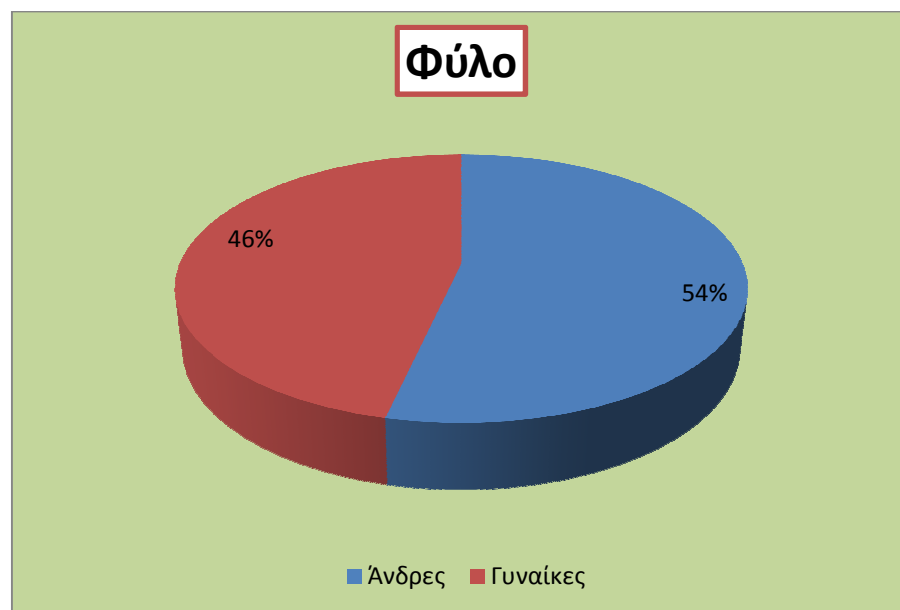
Το συγκεκριμένο ερωτηματολόγιο είναι προϊόν της έρευνας που έγινε για τις ανάγκες της διπλωματικής εργασίας. Το χρονικό διάστημα της έρευνας είχε διάρκεια 10 ημερών και συγκεκριμένα από 20/9/2021 έως 30/9/2021. Το ερωτηματολόγιο απευθυνόταν σε όσους επιλέγουν τον ιαματικό τουρισμό και έχουν επισκεφτεί ή στο χρονικό διάστημα της έρευνας παραβρίσκονται στα Ιαματικά Λουτρά Θερμών του Δ. Μύκης για ιαματικό τουρισμό.

Οι περιορισμοί στην έρευνα ήταν στο δείγμα, οι συμμετέχοντες είναι στο μεγαλύτερο ποσοστό κάτοικοι της περιοχής του Δήμου Μύκης και του Νομού Ξάνθης, οι ξένοι επισκέπτες δηλαδή εκτός νομού το ποσοστό ήταν μικρό διότι δεν το επισκέπτονται μεγάλος αριθμός επισκεπτών εκτός νομού και ένας επιπλέον λόγος είναι της επικρατούσας κατάστασης των δύο τελευταίων ετών με τον covid-19.

Το ερωτηματολόγιο περιλαμβάνει ερωτήματα σχετικά το προφίλ των επισκεπτών, τις ιδιαιτερότητες των εγκαταστάσεων, με τα κίνητρα και τους λόγους για την επίσκεψη στις εγκαταστάσεις, τους λόγους για τους οποίους επιλέγουν τον ιαματικό τουρισμό, τους λόγους για τους οποίους επιλέγουν για ιαματικό τουρισμό τα λουτρά Θερμών, την ικανοποίηση από το προϊόν του ιαματικού τουρισμού στα λουτρά Θερμών και την ικανοποίηση τους από τις ενέργειες που έχουν γίνει για την αξιοποίηση των ιαματικών πόρων. Περιέχει ερωτήσεις κλειστού τύπου, διότι είναι πιο εύκολη η επεξεργασία τους και χρειάζεται λιγότερο χρόνο για να απαντηθούν από τους ερωτώμενους. Στο χρονικό διάστημα αυτό συμπληρώθηκαν 127 ερωτηματολόγια, η επεξεργασία των δεδομένων έγινε στο πρόγραμμα EXCEL και τα αποτελέσματα που προέκυψαν αναλύονται παρακάτω:

1) Φύλο

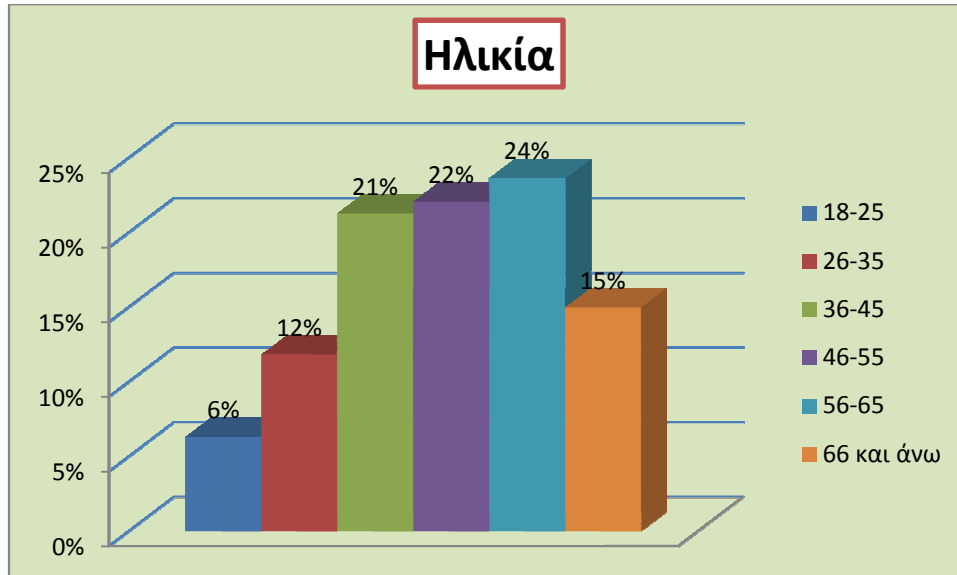
Διάγραμμα 5
Αναλογία ανδρών- γυναικών (ποσοστιαία απεικόνιση)

Στο παραπάνω διάγραμμα βλέπουμε ότι σύνολο των ερωτηθέντων το ποσοστό των ανδρών είναι 54% και υπερτερεί σε σχέση με αυτό των γυναικών που είναι στο 46%.

2) Ηλικία

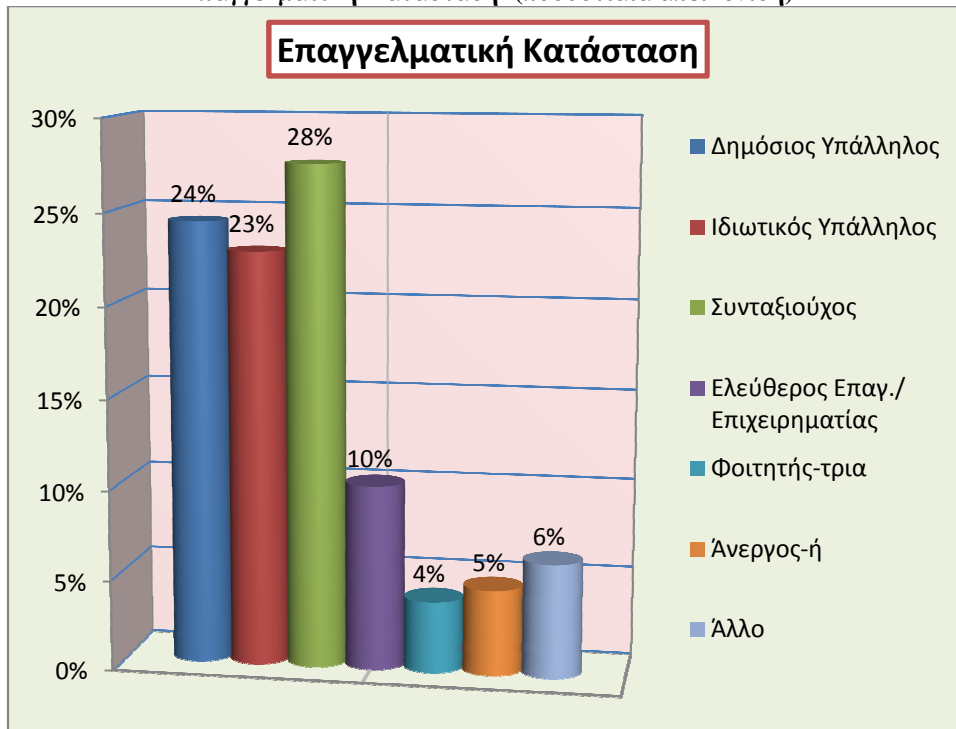
Διάγραμμα 6
Ηλικιακή κατανομή (ποσοστιαία απεικόνιση)

Στο διάγραμμα 6 για την ηλικιακή κατανομή παρατηρούμε τρεις ηλικιακές ομάδες να υπερτερούν σε σχέση με τις υπόλοιπες και μεταξύ τους να υπάρχουν μικρές διαφορές. Συγκεκριμένα η ηλικιακή ομάδα 36-45 με ποσοστό 21%, η ηλικιακή ομάδα 46-55 με ποσοστό 22% και η ηλικιακή ομάδα 56-65 με ποσοστό 24%. Στα ιαματικά λουτρά Θερμών επιβεβαιώνεται η άποψη (μετά έρευνες) ότι οι επισκέπτες των ιαματικών λουτρών είναι άνθρωποι μεγαλύτερης ηλικίας, βλέπουμε όμως μια τάση σε νεότερη ηλικία όπως αυτή των 36-45 να προτιμούν την συγκεκριμένη παραθέριση.

3) Επαγγελματική Κατάσταση

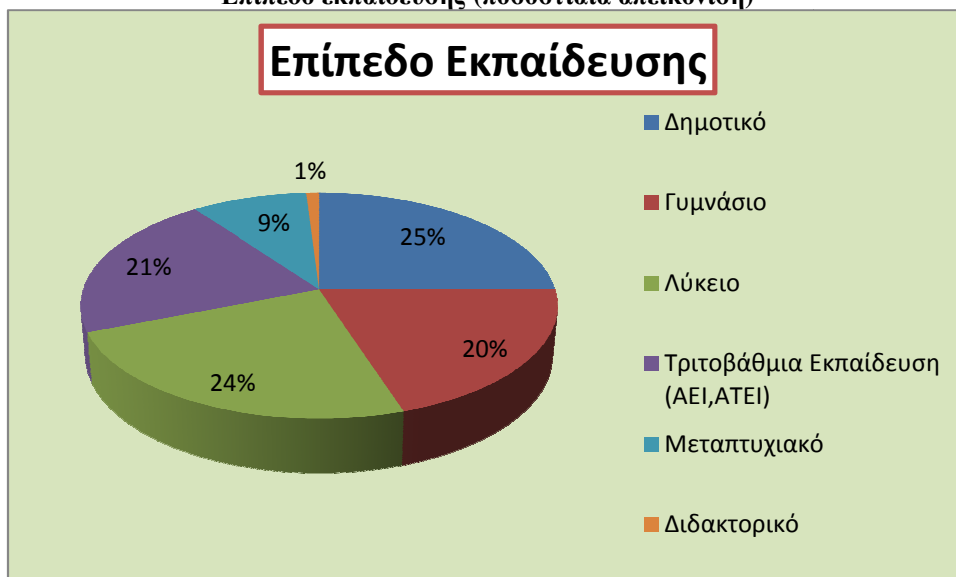
Διάγραμμα 7
Επαγγελματική Κατάσταση (ποσοστιαία απεικόνιση)

Από ότι βλέπουμε στο ανωτέρω διάγραμμα η επικρατέστερη επαγγελματική κατάσταση είναι αυτή των συνταξιούχων με ποσοστό 28% και να ακολουθούν με μικρή διαφορά η κατηγορία των δημοσίων υπαλλήλων με ποσοστό 24% και η κατηγορία των ιδιωτικών υπαλλήλων με ποσοστό 23%. Επίσης παρατηρούμε τις κατηγορίες που αποτελούνται από μικρές ηλικίες όπως φοιτητές είναι σε πολύ χαμηλά ποσοστά.

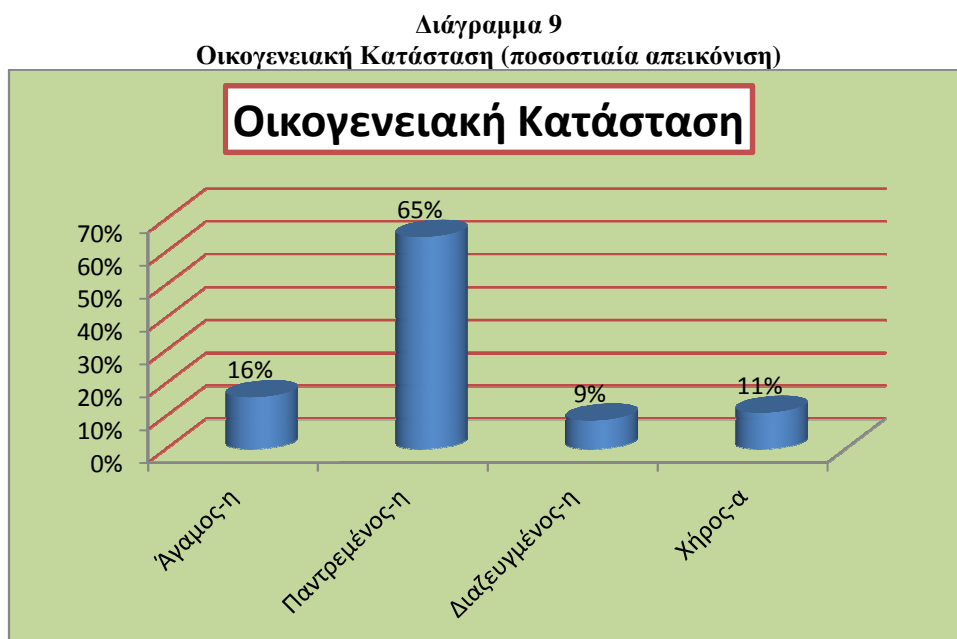
4) Στοιχεία σχετικά με το επίπεδο εκπαίδευσης

Διάγραμμα 8
Επίπεδο εκπαίδευσης (ποσοστιαία απεικόνιση)

Από τα παραπάνω στοιχεία προκύπτει ότι το μορφωτικό επίπεδο των ερωτηθέντων είναι μοιρασμένο με μικρές διαφορές μεταξύ τους στις κατηγορίες εκπαίδευσης δημοτικό, γυμνάσιο, λύκειο και τριτοβάθμια εκπαίδευση (ΑΕΙ,ΑΤΕΙ), με επικρατέστερη την κατηγορία του δημοτικού με ποσοστό 25% .

5) Στοιχεία σχετικά με την οικογενειακή κατάσταση

Από τα παραπάνω στοιχεία του διαγράμματος προκύπτει από το σύνολο των ερωτηθέντων, σχετικά με την κατηγορία της οικογενειακής κατάστασης, το μεγαλύτερο ποσοστό είναι παντρεμένα ζευγάρια με μεγάλη διαφορά από τις υπόλοιπες κατηγορίες.

6) Πόσες φορές το χρόνο επισκέπτεστε κάποιο κέντρο τουρισμού υγείας(πχ. Ιαματικό λουτρό);

Διάγραμμα 10

Αριθμός ετήσιων επισκέψεων κάποιου κέντρου τουρισμού υγείας (ποσοστιαία απεικόνιση)

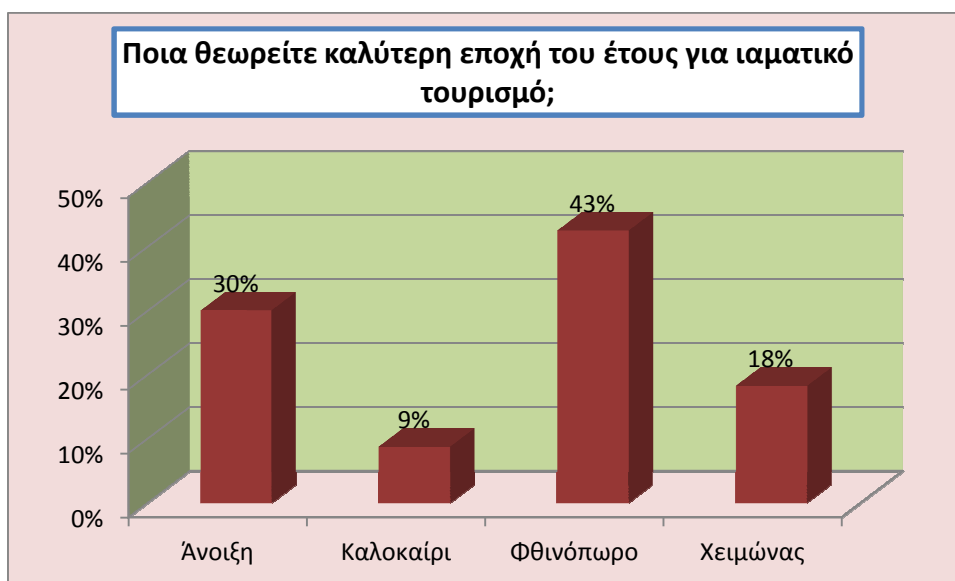

Από τις πληροφορίες που μας παρέχει το παραπάνω διάγραμμα παρατηρούμε ότι σχεδόν ο ένας στους δύο επισκέπτες που προτιμούν το τουρισμό υγείας, επισκέπτονται κάποιο κέντρο ιαματικού τουρισμού 1-2 φορές το χρόνο.

7) Ποια θεωρείτε καλύτερη εποχή του έτους για ιαματικό τουρισμό;

Διάγραμμα 11

Η καλύτερη εποχή για ιαματικό τουρισμό(ποσοστιαία απεικόνιση)

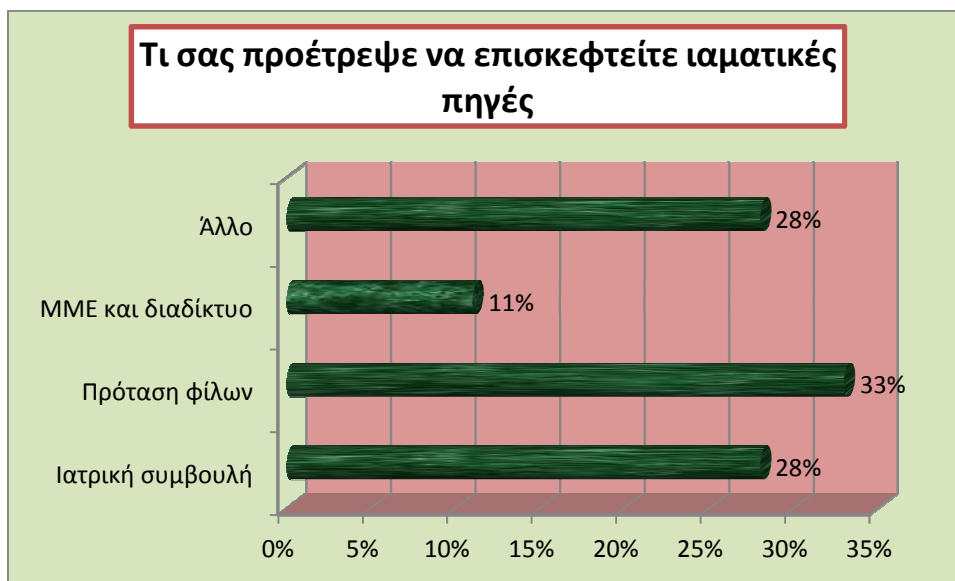

Σύμφωνα με το διάγραμμα 11 η καλύτερη εποχή του χρόνου για ιαματικό τουρισμό είναι το φθινόπωρο με ποσοστό 43% και ακολουθεί η άνοιξη, δεύτερη με ποσοστό 30%.

8) Τι σας προέτρεψε να επισκεφτείτε ιαματικές πηγές:

Διάγραμμα 12

Προτροπή για επίσκεψη ιαματικών πηγών(ποσοστιαία απεικόνιση)

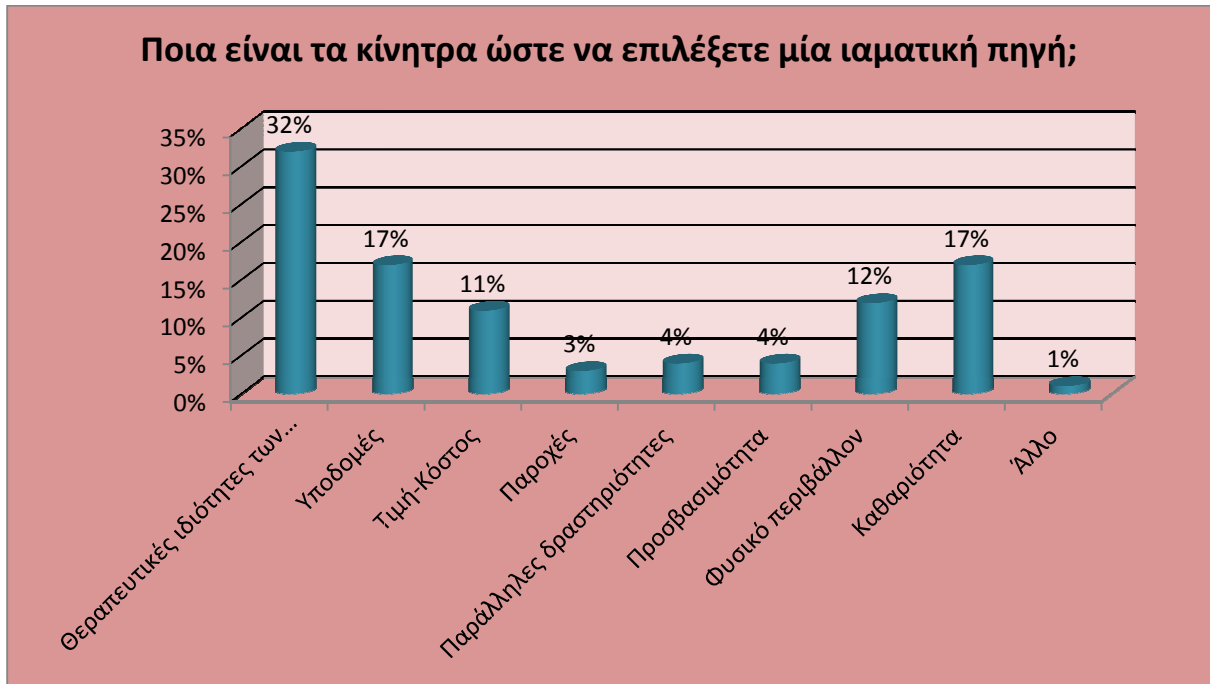

Στο παραπάνω διάγραμμα παρατηρούμε μοιρασμένα τα ποσοστά για την προτροπή επίσκεψης μιας ιαματικής πηγής, εκτός του ΜΜΕ και διαδικτύου που ακολουθεί με ένα χαμηλότερο ποσοστό (11%) και αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι τον ιαματικό τουρισμό τον προτιμούν άνθρωποι μέσης και μεγαλύτερης ηλικίας που δεν είναι εξοικειωμένοι τόσο με το διαδίκτυο κυρίως.

9) Ποια είναι τα κίνητρα ώστε να επιλέξετε μία ιαματική πηγή; (μία ή περισσότερες επιλογές, με σειρά σημαντικότητας με αριθμό 1 το πιο σημαντικό & με αριθμό 9 καθόλου).

Διάγραμμα 13

Τα κίνητρα επιλογής μιας ιαματικής πηγής (ποσοστιαία απεικόνιση)

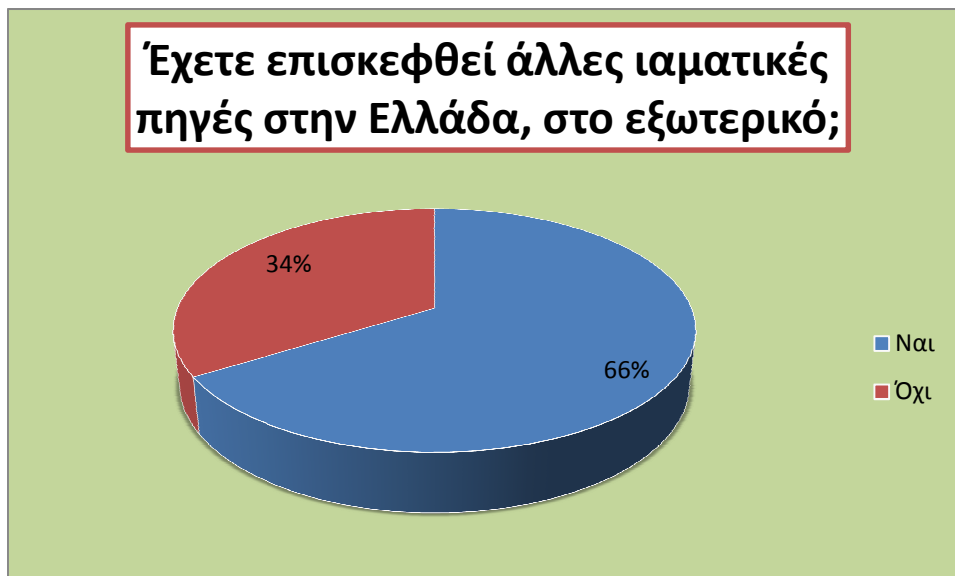

Σύμφωνα με τα στοιχεία του διαγράμματος 13 και σύμφωνα με τους ερωτηθέντες, βλέπουμε ότι το πιο σημαντικό κίνητρο για την επιλογή μιας ιαματικής πηγής είναι οι θεραπευτικές ιδιότητες των νερών και ακολουθούν σε σειρά οι υποδομές, η καθαριότητα, το φυσικό περιβάλλον και η τιμή-κόστος με διψήφια ποσοστά.

10) Έχετε επισκεφθεί άλλες ιαματικές πηγές στην Ελλάδα, στο εξωτερικό;

Διάγραμμα 14

Επίσκεψη άλλων ιαματικών πηγών (ποσοστιαία απεικόνιση)

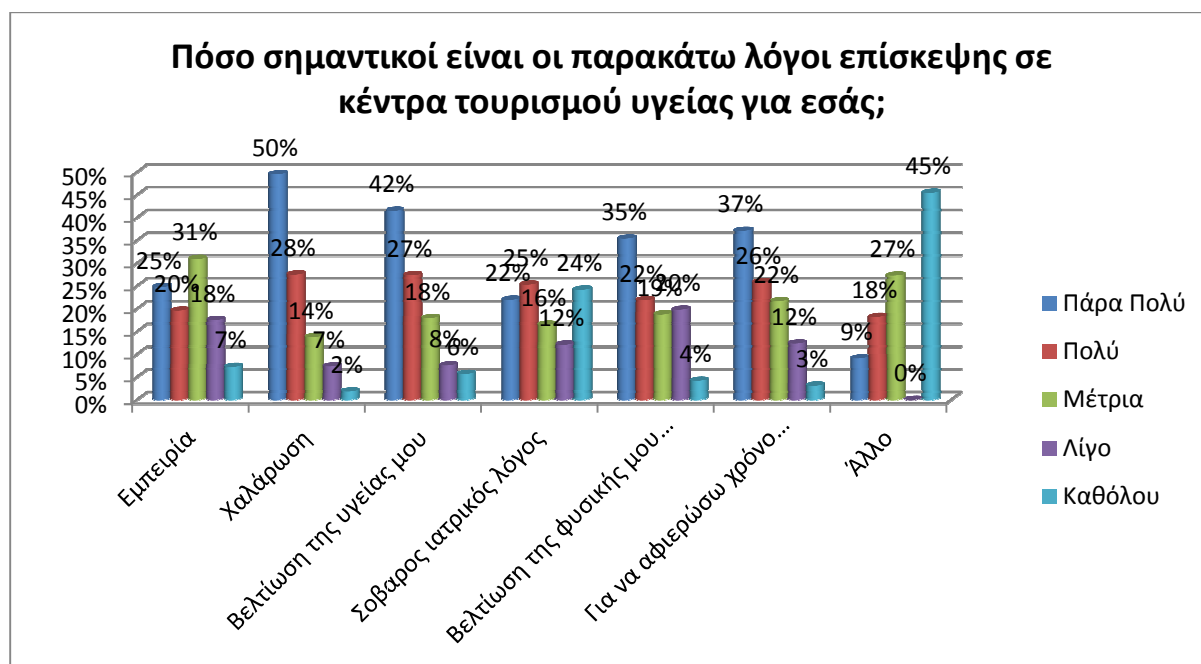

Από τις πληροφορίες που μας παρέχει το παραπάνω διάγραμμα παρατηρούμε ότι δύο στους τρεις έχουν επισκεφτεί και άλλες ιαματικές πηγές εκτός των ιαματικών πηγών Θερμών.

11) Πόσο σημαντικοί είναι οι παρακάτω λόγοι επίσκεψης σε κέντρα τουρισμού υγείας, για εσάς;

Διάγραμμα 15

Σημαντικότητα λόγων επίσκεψης ενός κέντρο τουρισμού υγείας(ποσοστιαία απεικόνιση)

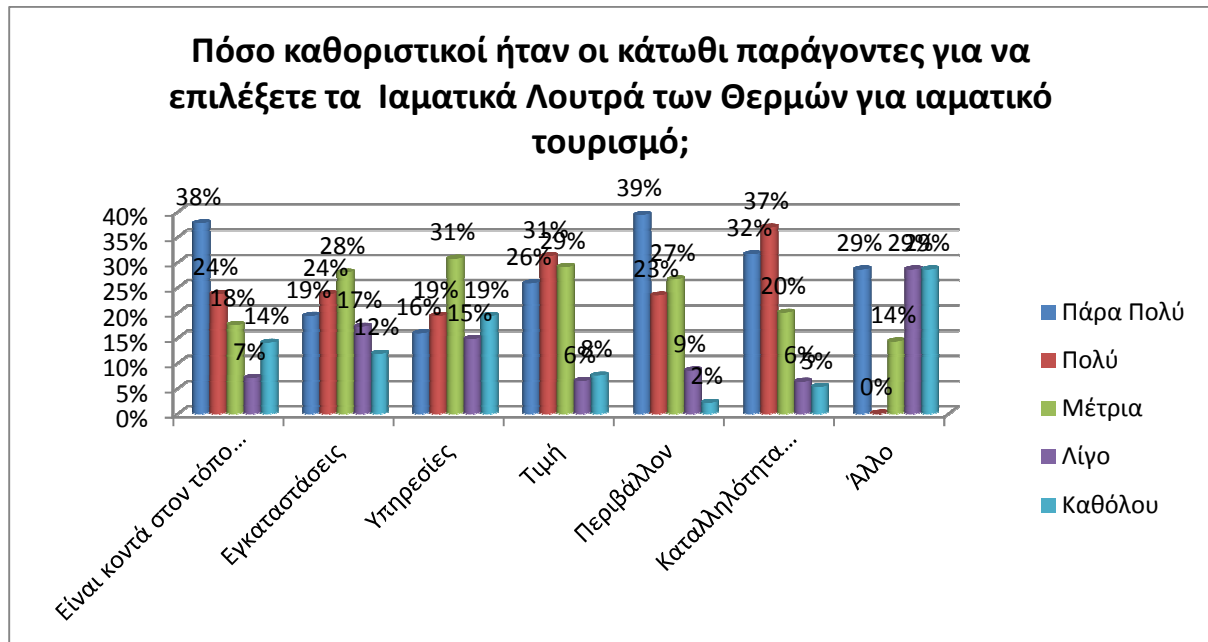

Από τις πληροφορίες που μας παρέχει το παραπάνω διάγραμμα παρατηρούμε σε σχέση με τους λόγους επίσκεψης ενός κέντρου τουρισμού υγείας, η εμπειρία δεν είναι και τόσο σημαντικός λόγος, θα μπορούσαμε να πούμε είναι δευτερεύον. Η χαλάρωση βλέπουμε ότι η επικρατέστερη τιμή είναι το πάρα πολύ με ποσοστό 50%, όπως επίσης και η βελτίωση της υγείας μου με ποσοστό 42%. Ο σοβαρός ιατρικός λόγος είναι μία ιδιαίτερη περίπτωση και αυτό φαίνεται και στα ποσοστά που είναι μοιρασμένα. Τέλος, για να αφιερώσω χρόνο στον εαυτό μου και η βελτίωση της φυσικής μου κατάστασης έχουν επικρατέστερες στην κατηγορία πάρα πολύ με ποσοστά 37% και 35% αντίστοιχα. Γενικά παρατηρούμε ότι οι τρεις σημαντικότεροι λόγοι επίσκεψης ενός κέντρου τουρισμού υγείας είναι σε σειρά σημαντικότητας η χαλάρωση, η βελτίωση της υγείας και η αφιέρωση χρόνου στον εαυτό μου.

12) Πόσο καθοριστικοί ήταν οι κάτωθι παράγοντες για να επιλέξετε τα Ιαματικά Λουτρά των Θερμών για ιαματικό τουρισμό;

Διάγραμμα 16

Καθοριστικότητα παραγόντων επιλογής των ιαματικών λουτρών Θερμών για ιαματικό τουρισμό (ποσοστιαία απεικόνιση)

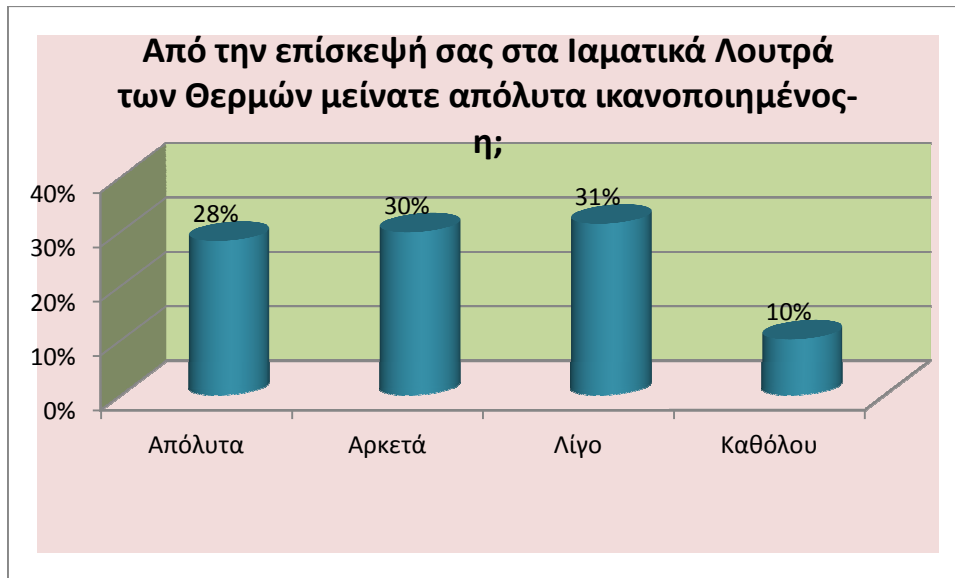

Από τις πληροφορίες που μας παρέχει το διάγραμμα 16 παρατηρούμε σε σχέση με τους παράγοντες επίσκεψης των ιαματικών λουτρών Θερμών, οι τρεις παράγοντες σε σειρά σημαντικότητας είναι το περιβάλλον, η καταλληλότητα των νερών και το ότι είναι κοντά στον τόπο κατοικίας. Σε σύγκριση με το διάγραμμα 5.9 που ήταν τα κίνητρα επίσκεψης για μια ιαματική πηγή γενικά, σε εκείνη την περίπτωση σε σειρά σημαντικότητας είχαμε τις θεραπευτικές ιδιότητες των νερών, οι υποδομές, η καθαριότητα. Ουσιαστικά παρατηρούμε μια κοινή συνισταμένη που είναι οι ιδιότητες και η καταλληλότητα των νερών και δεν θεωρούνται και τόσο σοβαρός παράγοντας επίσκεψης οι υποδομές και η καθαριότητα, προφανώς δεν θα είναι σε ικανοποιητικό επίπεδο.

13) Από την επίσκεψή σας στα Ιαματικά Λουτρά των Θερμών μείνατε απόλυτα ικανοποιημένος-η;

Διάγραμμα 17

Ικανοποίηση από την επίσκεψη στα ιαματικά λουτρά Θερμών (ποσοστιαία απεικόνιση)

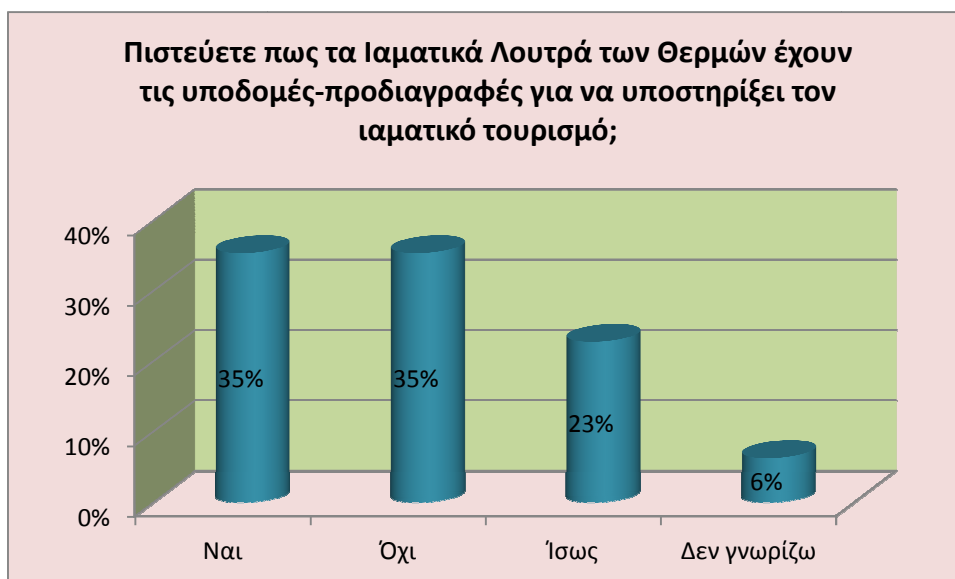

Σύμφωνα με το παραπάνω διάγραμμα, η επικρατέστερη τιμή για την ικανοποίηση από την επίσκεψη στα ιαματικά λουτρά Θερμών είναι το λίγο με ποσοστό 31% και να ακολουθούν το αρκετά και το απόλυτα με ποσοστά 30% και 28% αντίστοιχα.

14) Πιστεύετε πως τα Ιαματικά Λουτρά των Θερμών έχουν τις υποδομές-προδιαγραφές για να υποστηρίξει τον ιαματικό τουρισμό;

Διάγραμμα 18

Υποδομές-προδιαγραφές των ιαματικών λουτρών Θερμών για την υποστηρίξει του ιαματικού τουρισμού (ποσοστιαία απεικόνιση)

Στο συγκεκριμένο διάγραμμα, για το αν τα ιαματικά λουτρά Θερμών μπορούν και έχουν τις υποδομές- προδιαγραφές να υποστηρίξουν τον ιαματικό τουρισμό, οι απαντήσεις του Ναι και του Όχι είναι ίδιες με ποσοστό 35% και ακολουθεί το Ίσως με 23%.

15) Πιστεύετε ότι ο ιαματικός τουρισμός μπορεί να συμβάλει στην ανάπτυξη και διατήρηση του 12μηνου τουρισμού στην περιοχή;

Διάγραμμα 19

Ιαματικός τουρισμός μπορεί να συμβάλει στην ανάπτυξη και διατήρηση του 12μηνου τουρισμού στην περιοχή (ποσοστιαία απεικόνιση)

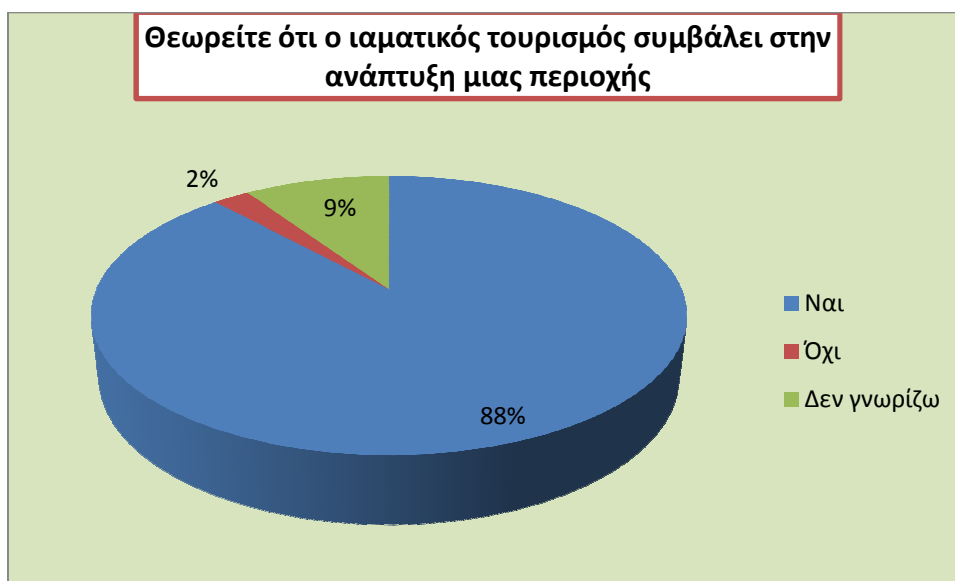

Στην συγκεκριμένη ερώτηση και στο διάγραμμα 19 φαίνεται ξεκάθαρα με ποσοστό 74% ότι ο ιαματικός τουρισμός μπορεί να συμβάλει στην ανάπτυξη και διατήρηση του δωδεκαμήνου τουρισμού στην περιοχή ενδιαφέροντος.

16) Θεωρείτε ότι ο ιαματικός τουρισμός συμβάλει στην ανάπτυξη μιας περιοχής:

Διάγραμμα 20

Ιαματικός τουρισμός συμβάλει στην ανάπτυξη μιας περιοχής (ποσοστιαία απεικόνιση)

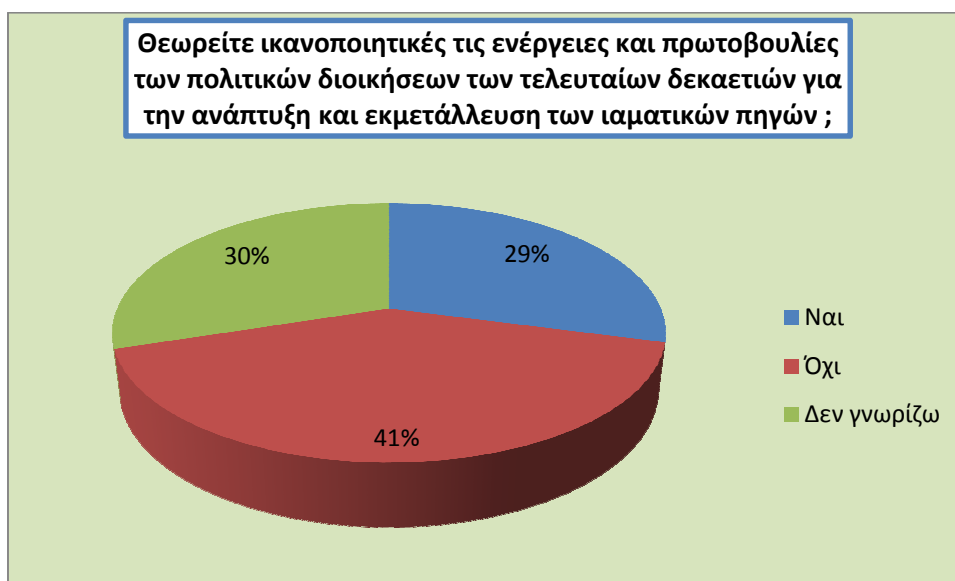

Όπως και στο προηγούμενο διάγραμμα έτσι και αυτό φαίνεται απόλυτα με ποσοστό 88% ότι ο ιαματικός τουρισμός μπορεί να συμβάλλει στην ανάπτυξη μιας περιοχής.

17) Θεωρείτε ικανοποιητικές τις ενέργειες και πρωτοβουλίες των πολιτικών διοικήσεων των τελευταίων δεκαετιών για την ανάπτυξη και εκμετάλλευση των ιαματικών πηγών ;

Διάγραμμα 21

Ενέργειες και πρωτοβουλίες των πολιτικών διοικήσεων των τελευταίων δεκαετιών για την ανάπτυξη και εκμετάλλευση των ιαματικών πηγών- βαθμός ικανοποίησης (ποσοστιαία απεικόνιση)

Τέλος, στο τελευταίο διάγραμμα του ερωτηματολογίου, για το αν θεωρούνται ικανοποιητικές οι ενέργειες και πρωτοβουλίες των πολιτικών διοικήσεων των τελευταίων δεκαετιών για την ανάπτυξη και εκμετάλλευση των ιαματικών πηγών των Θερμών, παρατηρούμε με ποσοστό 41% ότι δεν υπάρχει ικανοποίηση.

5.3 Συνέντευξη.

Η συγκεκριμένη συνέντευξη είναι προϊόν της έρευνας που έγινε για τις ανάγκες της διπλωματικής εργασίας. Πραγματοποιήθηκε μία ποιοτική έρευνα με τη χρήση των συνεντεύξεων στους άμεσα αρμόδιους με τα λουτρά Θερμών. Δεν υπήρχε κάποια συγκεκριμένη χρονική περίοδος για την συγκεκριμένη έρευνα, αλλά το χρονοδιάγραμμα καθορίστηκε από την διαθεσιμότητα των υποψηφίων. Την τιμή μας έκαναν, ο Δήμαρχος Μύκης κ. Ντελή Χουσεϊν Ριτβαν (στις 4/11/2021), ο ειδικός συνεργάτης Δημάρχου του Δ. Μύκης και Ηλεκτρολόγος Μηχανικός Α.Π.Θ. κ. Παπουτσόγλου Στυλιανός(στις 5/11/2021), η αναπλ. Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Τεχνικών Έργων και Περιβάλλοντος Δήμου Μύκης η κυρία Πλουμιστού Δήμητρα (Πολιτικός Μηχανικός Α.Π.Θ.) (στις 5/11/2021), ο Δρ. Υδρογεωλογίας Α.Π.Θ., Επιστημονικός Σύμβουλος Παγκόσμιας Οργάνωσης Θερμαλισμού και Πρόεδρος Ένωσης Επιχειρήσεων Θερμαλισμού Ελλάδος κ. Αγγελίδης Ζήσης(στις 18/11/2021), και η Εκτελεστική Γραμματέας της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης η κυρία Ζωή Κοσμίδου (μας έστειλε με email τις απαντήσεις της, στις 22/11/2021).

Οι συνεντεύξεις πραγματοποιήθηκαν κάποιες δια ζώσης και κάποιες τηλεφωνικός. Υπήρχαν ερωτήσεις τύπου ερωτηματολογίου κλειστού τύπου με καθορισμένες απαντήσεις και ερωτήσεις ανοιχτού τύπου σε μικρότερο βαθμό. Υπήρχαν ενδιαφέρουσες απόψεις και αναλύονται παρακάτω:

1) Η πρώτη ερώτηση αφορούσε αν είναι αναγνωρισμένος/ πιστοποιημένος ο φυσικός πόρος του Δήμου Μύκης από τον Ε.Ο.Τ.. Οι απαντήσεις ήταν όλες ίδιες, ότι είναι αναγνωρισμένος από τον Ε.Ο.Τ. και μάλιστα από ορισμένους τονίστηκε ότι είναι αναγνωρισμένο και από το αρμόδιο Υπουργείο.

2) Η δεύτερη ερώτηση αφορούσε για αν ο φορέας διαχείρισης είναι ο Δήμος Μύκης. Οι απαντήσεις ήταν όλες ίδιες και επιβεβαιώθηκε ότι ο φορέας διαχείρισης είναι ο Δ. Μύκης

3) Η τρίτη ερώτηση αφορούσε για το πως αξιολογείται την ποιότητα των υποδομών των ιαματικών λουτρών του Δήμου Μύκης. Σε αυτή την ερώτηση είχαμε διαφορετικές απαντήσεις, το 60% των ερωτηθέντων απάντησε «Μέτρια» και το 40% «Καλή».

4) Η τέταρτη ερώτηση αφορούσε, αν θεωρούν ότι τα ιαματικά λουτρά είναι δραστηριότητα που αποφέρει ή θα μπορούσε να αποφέρει σημαντικά έσοδα στον Δήμο Μύκης. Το 80% των ερωτηθέντων απάντησε «ναι» ότι μπορεί να αποφέρει σημαντικά έσοδα για τον δήμο και το 20% των ερωτηθέντων απάντησε «Ίσως υπό προϋποθέσεις».

5) Η πέμπτη ερώτηση αφορούσε, αν πιστεύουν ότι ο ιαματικός τουρισμός μπορεί να συμβάλλει στην ανάπτυξη και διατήρηση του 12μηνου τουρισμού στον Δήμο Μύκης. Οι απαντήσεις ήταν όλες ίδιες και απάντησαν «Ναι».

6) Η έκτη ερώτηση αφορούσε, αν θεωρούν ικανοποιητική την συνεργασία του Δήμου με την Περιφέρεια για την προβολή και προώθηση των ιαματικών λουτρών του Δήμου Μύκης. Σε αυτή την ερώτηση το 80% των ερωτηθέντων απάντησε «ναι» και το 20% των ερωτηθέντων απάντησε «Όχι».

7) Η έβδομη ερώτηση αφορούσε, αν Θεωρούν το νομοθετικό πλαίσιο που διέπει τις ιαματικές πηγές και των ιαματικό τουρισμό προβληματικό. Σε αυτή την ερώτηση το 60% των ερωτηθέντων απάντησε «ναι», 20% των ερωτηθέντων απάντησε «όχι» και το 20% των ερωτηθέντων απάντησε «Δεν γνωρίζω».

8) Η όγδοη ερώτηση αφορούσε, αν απάντησαν Ναι στην ερώτηση 7, είναι τροχοπέδη για ανάπτυξη της δραστηριότητας αυτής. Σε αυτή την ερώτηση, από αυτούς που απάντησαν «ναι» το 66,6% των ερωτηθέντων απάντησε «ναι» και το 33,3% των ερωτηθέντων απάντησε «Δεν γνωρίζω».

9) Η ένατη ερώτηση αφορούσε, αν Θεωρούν ότι επιδέχεται βελτιώσεις η αποτελεσματική διαχείριση και εκμετάλλευση των ιαματικών λουτρών του Δήμου Μύκης. Στην συγκεκριμένη ερώτηση όλη απάντησαν «Ναι» ότι επιδέχεται βελτιώσεις.

10) Η δέκατη ερώτηση αφορούσε, ποιον θεωρούν ως ιδανικότερο τρόπο αξιοποίησης των Ιαματικών πηγών ως προς τον φορέα διαχείρισης. Σε αυτή την ερώτηση το 80% των ερωτηθέντων απάντησε «Την συνεργασία μεταξύ ιδιωτών και δημοσίου» και το 20% των

ερωτηθέντων απάντησε «Τους Ιδιώτες». Παρατηρούμε μία αρνητική στάση ως φορέα διαχείρισης το δημόσιο.

11) Η ενδέκατη ερώτηση αφορούσε, ποιες ενέργειες είναι απαραίτητες για την προώθηση των ιαματικών λουτρών του Δήμου Μύκης. Η συγκεκριμένη ερώτηση δεν είχε προκαθορισμένες απαντήσεις και απαντήσεις που δόθηκαν από το σύνολο των ερωτηθέντων είναι η εξής:

1. Η συνεργασία με ιδιώτες, με την περιφέρεια και το κεντρικό κράτος.
2. Η κατασκευή έργων ανάδειξης.
3. Ανάδειξη του αντικειμένου των Λουτρών.
4. Η αξιοποίηση κάθε δραστηριότητας σχετικά με την υδροθεραπεία, με βάση τα χαρακτηριστικά των νερών στον τομέα του τουρισμού υγείας, ευεξίας και του περιβάλλοντος.
5. Παραγωγή οπτικοακουστικού υλικού και έντυπου υλικού για την περιοχή των Θερμών για λόγους προβολής και διαφήμισης.
6. Συμμετοχή του Δήμου στις εκθέσεις τουρισμού, τόσο εντός χώρας όσο και στο εξωτερικό, για να γίνουν προβολή αλλά και παράλληλα για να γίνει προσέλκυση ιδιωτικών κυρίως επενδύσεων.
7. Διαφήμιση στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης.

12) Η δωδέκατη ερώτηση αφορούσε, ποια είναι τα μελλοντικά σχέδια και ενέργειες για την πλήρη και σωστή εκμετάλλευση των ιαματικών λουτρών στη περιοχή. Η συγκεκριμένη ερώτηση δεν είχε προκαθορισμένες απαντήσεις και απαντήσεις που πάρθηκαν από το σύνολο των ερωτηθέντων είναι η εξής:

1. Η ολοκλήρωση των έργων για τις υποδομές και τις εγκαταστάσεις (λουτρικών και διανυκτέρευσης) και δημιουργία νέων εγκαταστάσεων τύπου Spa.
2. Ανάπτυξη του Ιαματικού τουρισμού και την ενεργειακή αξιοποίηση των υδάτων (π.χ. θέρμανση εγκαταστάσεων, γεωθερμικά θερμοκήπια).

3. Έκδοση πρόσκλησης δημόσιου ανοικτού πλειοδοτικού διαγωνισμού για την μίσθωση των εγκαταστάσεων σε ιδιώτη (φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή εταιρία) για την πλήρη αξιοποίηση τους.

5.4 Ανάλυση SWOT (SWOT analysis).

Η λέξη SWOT προέρχεται από τα αρχικά των λέξεων Strengths, Weaknesses, Opportunities και Threats, που αντίστοιχα σημαίνουν Πλεονεκτήματα-Δυνατότητες, Αδυναμίες, Ευκαιρίες και Κίνδυνοι-Απειλές. Η ανάλυση SWOT, σύμφωνα με την βιβλιογραφία είναι η πιο κατάλληλη μέθοδος ex ante αξιολόγησης, διότι η συγκεκριμένη μέθοδος είναι ένα εργαλείο-τεχνική που μας βοηθάει και στην ανάλυση των δεδομένων αλλά και στον σχεδιασμό και στη χάραξη της καλύτερης πολιτικής και διαχείρισης του θέματος.

Στη συγκεκριμένη ανάλυση εμπλέκονται τόσο το εσωτερικό περιβάλλον, όσο και το εξωτερικό περιβάλλον της υπόθεσης. Στο εσωτερικό περιβάλλον περιλαμβάνονται τα στοιχεία πλεονεκτήματα και αδυναμίες ενώ στο εξωτερικό περιβάλλον περιλαμβάνονται τα στοιχεία ευκαιρίες και απειλές. Η ανάλυση SWOT έχει εφαρμοσθεί σε αρκετούς τομείς όπως αυτού του επιχειρηματικού, του τουριστικού και του περιφερειακού σχεδιασμού, αλλά και στη διαχείριση υδάτινων πόρων σε μια περιοχή.

Η διαδικασία και τα στάδια εφαρμογής της ανάλυσης SWOT είναι η εξής: σε πρώτο στάδιο πραγματοποιείτε η καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης στην περιοχή έρευνας, σε δεύτερο στάδιο γίνεται διερεύνηση των πιθανών δράσεων και λύσεων για την επίλυση των προβλημάτων που προκύπτουν, σε τρίτο στάδιο γίνεται η ανάλυση των πλεονεκτημάτων και των αδυναμιών του συστήματος, σε τέταρτο στάδιο γίνεται η ανάλυση των ευκαιριών και των απειλών του συστήματος που προέρχονται από το εξωτερικό περιβάλλον, και στο τελευταίο στάδιο πραγματοποιείται η κατηγοριοποίηση των προτεινόμενων δράσεων (Νάνου Γ. 2018).

➤ **Δυνατά σημεία-πλεονεκτήματα**

1. Οι ιαματικές πηγές των Θερμών και η λειτουργία τους, είναι αναγνωρισμένη και πιστοποιημένη από το Ελληνικό Δημόσιο και τον Ε.Ο.Τ..
2. Η περιοχή στην οποία βρίσκονται οι ιαματικές πηγές Θερμών είναι το μόνο αξιοποιήσιμο και με προοπτική κέντρο ιαματικού θερμαλισμού και τουρισμού στην ευρύτερη περιοχή.

3. Η τοποθεσία στην οποία βρίσκονται οι ιαματικές πηγές, πάνω στην οροσειρά της Ροδόπης σε υψόμετρο 750 μέτρων, το πλούσιο καταπράσινο φυσικό περιβάλλον και ο συνδυασμός αυτός με την χρησιμότητα των ιαματικών πηγών, κινούν το ενδιαφέρον και την περιέργεια των επισκεπτών αυτού του είδους και μορφής τουρισμού.
4. Η κοντινή απόσταση από τα Βουλγαρικά σύνορα και η λειτουργία του συνοριακού σταθμού στην περιοχή, δίνει την δυνατότητα προσέλκυσης επισκεπτών-τουριστών από την γειτονική χώρα.
5. Γύρω από την περιοχή των ιαματικών πηγών και σε όλο το Δ. Μύκης κατοικούν στην συντριπτική πλειοψηφία τους μουσουλμανικοί πληθυσμοί (Πομάκοι) με την ανάλογη κουλτούρα και πολιτισμό τους, που αυτό από μόνο του καθιστά την επίσκεψη πιο ενδιαφέρουσα και ελκυστική.
6. Η συγκεκριμένη τοποθεσία των ιαματικών πηγών επιτρέπει τον συνδυασμό και με άλλου είδους-μορφές εναλλακτικού τουρισμού όπως ορειβατικού τουρισμού, τουρισμού περιπέτειας, αγροτουρισμού και ορεινού τουρισμού.
7. Η γειτνίαση με την Βουλγαρία και η σχετικά κοντινή απόσταση (περίπου 85 χιλιόμετρα) από το χιονοδρομικό κέντρο του Παμπόροβο μπορεί να συνδυαστεί με την επίσκεψη στα ιαματικά λουτρά με μία ημερήσια επίσκεψη στο χιονοδρομικό θέρετρο.

➤ Αδυναμίες-μειονεκτήματα

1. Οι υποδομές και εγκαταστάσεις που υπάρχουν δεν είναι σε τέτοιο επίπεδο που να βοηθούν την πλήρη και σωστή εκμετάλλευση και αξιοποίηση των ιαματικών πηγών, σύμφωνα με τις τάσεις που επικρατούν στην διεθνή αγορά.
2. Η πρόσβαση στα ιαματικά λουτρά γίνεται μόνο οδικώς και το οδικό δίκτυο είναι δύσκολο και όχι πάντοτε σε καλή κατάσταση με αποτέλεσμα να υπάρχει δυσκολία στην πρόσβαση.
3. Η τοποθεσία των ιαματικών πηγών, από μόνη της αποτελεί μειονέκτημα διότι βρίσκονται σε ορεινή περιοχή, σε απόσταση αρκετών χιλιομέτρων από το αστικό κέντρο της Ξάνθης.
4. Η λειτουργία των λουτρών είναι ελλιπής και το ελλιπές προσωπικό είναι μη κατάλληλα καταρτισμένο.
5. Την ύπαρξη των ιαματικών λουτρών Θερμών, οι περισσότεροι πολίτες της περιφέρειας δεν την γνωρίζουν (πολίτες εκτός περιφέρειας σε μεγαλύτερο βαθμό),

τόσο για τα δεδομένα που αναφέρθηκαν παραπάνω όσο και για την διαφημιστική και προωθητική πολιτική που είναι ελάχιστη.

➤ Ευκαιρίες

1. Γενικά, υπάρχει η δυνατότητα μεγάλης αξιοποίησης και βελτίωσης της χρησιμότητας των ιαματικών πηγών θερμών σε σχέση με την τωρινή ελάχιστη εκμετάλλευσή τους.

2. Υπάρχουν ευρωπαϊκά προγράμματα χρηματοδότησης για ιαματικό τουρισμό, για την ανάδειξη, την επιπλέον αξιοποίηση, την δημιουργία και βελτίωση των υποδομών και εγκαταστάσεων αυτών.

3. Με την δημιουργία και την βελτίωση των υποδομών και των εγκαταστάσεων με τα δεδομένα που προκύπτουν στη διεθνή αγορά του ιαματικού τουρισμού και με την κατάλληλη προωθητική πολιτική, θα έχουν την δυνατότητα να γίνουν τα ιαματικά λουτρά Θερμών ένα από τα βασικά κέντρα ιαματικού τουρισμού της περιοχής, όχι μόνο της περιφέρειας και της Ελλάδας, αλλά και της ευρύτερης περιοχής των Βαλκανίων.

4. Σε περίπτωση δημιουργίας ενός τέτοιου ιαματικού κέντρου, θα δοθεί η δυνατότητα ανάπτυξης της γύρω περιοχής, κυρίως από τον ιδιωτικό τομέα με την δημιουργία καταστημάτων και καταλυμάτων τουριστικού ενδιαφέροντος και την δημιουργία θέσεων εργασίας.

5. Με τα παραπάνω δεδομένα θα βοηθήσει και στην περαιτέρω ανάπτυξη όλης της περιφερειακής ενότητας της Ξάνθης.

➤ Απειλές

1. Οι συνθήκες που υπάρχουν στην χώρα μας την τελευταία δεκαετία με την οικονομική κρίση, είναι ένας ανασταλτικός παράγοντας για τα ιαματικά λουτρά που έχει αρνητικό αντίκτυπο τόσο στην ανάπτυξη τους όσο και στην λειτουργία τους.

2. Η γραφειοκρατία που υπάρχει στο Ελληνικό δημόσιο γίνεται εμπόδιο για την πραγματοποίηση αυτών των εγκαταστάσεων και υποδομών, επειδή απαιτούν μεγάλο χρονικό διάστημα και πολλά σε αριθμό δικαιολογητικά για την απόκτηση της άδειας και σχετικών εγγράφων για την κατασκευή των υποδομών και των εγκαταστάσεων αυτών αλλά και για την λειτουργία τους.

3. Στην ευρύτερη περιοχή της Αλεξανδρούπολης και της Καβάλας κυρίως, υπάρχουν μεγαλύτερα και καταλληλότερα οργανωμένες συναφείς ιαματικές πηγές και

εγκαταστάσεις , με ευκολότερη πρόσβαση σε αυτά, με αποτέλεσμα να λειτουργούν ως ανασταλτική παράγοντες για την βιωσιμότητα των ιαματικών λουτρών Θερμών. (Νάνου Γευσθημανή, 2018)

4. Γενικά στο χώρο του ιαματικού τουρισμού υπάρχει έντονος ανταγωνισμός τις τελευταίες δεκαετίες και οι ανταγωνιστές είναι σε πολύ καλύτερο επίπεδο σε σχέση με τις ιαματικές πηγές Θερμών και να έχουν ήδη σημαντικό μερίδιο της αγοράς του ιαματικού τουρισμού.

6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ-ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Στο πλαίσιο της παρούσας εργασίας διερευνήθηκε η υφιστάμενη κατάσταση και οι προοπτικές ανάπτυξης ενός ιαματικού πόρου στην περιοχή Θερμών που διαθέτει ο νομός Ξάνθης και κυρίως μιας αειφόρας-βιώσιμης ανάπτυξης. Ολοκληρώνοντας την εργασία τα περισσότερα συμπεράσματα παραθέτονται κατά την ανάλυση της έρευνας που πραγματοποιήθηκε στο προηγούμενο κεφαλαίο, με την ανάλυση του ερωτηματολογίου, την ανάλυση των συνεντεύξεων και με την SWOT ανάλυση.

Συνοψίζοντας και τονίζοντας μερικά βασικά σημεία που έχουν το δικό τους ενδιαφέρον από την έρευνα του προηγούμενου κεφαλαίου είναι τα εξής: α) πληροφορίες για το προφίλ των επισκεπτών και γενικές ερωτήσεις για τον ιαματικό τουρισμό, τα ποσοστά κυμαίνονται κοντά στα πανελλαδικά ποσοστά, β) στην ερώτηση τι τους προέτρεψε να επισκεφτούν τις ιαματικές πηγές Θερμών, η επιλογή ΜΜΕ και διαδίκτυο είχε το μικρότερο ποσοστό (11%) που σημαίνει ελάχιστη προβολή και διαφήμιση, γ) στην ερώτηση ποια είναι τα κίνητρα ώστε να επιλέξετε μία ιαματική πηγή, οι επιλογές που επιλέχθηκαν με μεγαλύτερα ποσοστά είναι οι θεραπευτικές ιδιότητες των νερών, οι υποδομές και η καθαριότητα, δ) στην ερώτηση αν θεωρούν ικανοποιητικές τις ενέργειες και πρωτοβουλίες των πολιτικών διοικήσεων των τελευταίων δεκαετιών για την ανάπτυξη και εκμετάλλευση των ιαματικών πηγών Θερμών, το 41% απάντησε όχι, το 30% απάντησε δεν γνωρίζω και μόλις το 29% απάντησε ναι.

Παρότι όλοι συμφωνούν ότι οι ιαματικές πηγές των Θερμών του Ν. Ξάνθης θα μπορούσαν να επιφέρουν σημαντικά οικονομικά οφέλη στην περιοχή, την διατήρηση του δωδεκάμηνου τουρισμού, πόλος έλξης πολλών επισκεπτών και γενικά την ανάπτυξη της ευρύτερης περιοχής. Παρόλο αυτά διαπιστώθηκε η ύπαρξη του προβλήματος τις μη σωστής και πλήρης αξιοποίησης του ιαματικού πόρου και των υπάρχουσων εγκαταστάσεων. Επίσης διαπιστώθηκε η δυνατότητα ανάπτυξης ενός αειφόρου-βιώσιμου θερμαλιστικού τουριστικού προϊόντος αλλά και ενός βιώσιμου οικοσυστήματος στην περιοχή ενδιαφέροντος.

Σύμφωνα με την έρευνα που έγινε και την ανάλυση των δεδομένων, για μπορέσει να υπάρξει μία σωστή και πλήρη ανάπτυξη των ιαματικών λουτρών και της περιοχής, με γνώμονα την προστασία του περιβάλλοντος πρέπει να γίνουν οι εξής ενέργειες:

1. Η κατασκευή έργων ανάδειξης και την βελτίωση των υποδομών και των εγκαταστάσεων με τα δεδομένα που προκύπτουν στη διεθνή αγορά του ιαματικού τουρισμού (δημιουργία εγκαταστάσεων τύπου Spa).
2. Ανάδειξη του αντικειμένου των Λουτρών.
3. Η αξιοποίηση κάθε δραστηριότητας σχετικά με την υδροθεραπεία, με βάση τα χαρακτηριστικά των νερών στον τομέα του τουρισμού υγείας (ιδιαίτερα της ποσιθεραπείας και της ειδικής εμφιάλωσης), ευεξίας και του περιβάλλοντος.
4. Η δυνατότητα εφαρμογής νέων μορφών θεραπείας-αναψυχής (σπηλαιοθεραπεία, κλιματοθεραπεία, κλπ).
5. Ανάπτυξη του Ιαματικού τουρισμού και την ενεργειακή αξιοποίηση των υδάτων (π.χ. θέρμανση εγκαταστάσεων, γεωθεμικά θερμοκήπια).
6. Συμμετοχή του Δήμου στις εκθέσεις τουρισμού, τόσο εντός χώρας όσο και στο εξωτερικό, για να γίνει προβολή αλλά και παράλληλα για να γίνει προσέλκυση ιδιωτικών κυρίως επενδύσεων.
7. Διαφήμιση στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης.
8. Η συνεργασία με ιδιώτες, με την περιφέρεια και το κεντρικό κράτος.

Κλείνοντας, προσωπική άποψη είναι ότι οι ιαματικές πηγές και τα λουτρά Θερμών μπορούν να αποτελέσουν τον κεντρικό πυλώνα τουριστικής ανάπτυξης της ευρύτερης περιοχής. Ο ιαματικός τουρισμός, ο τουρισμός υγείας, ο τουρισμός πρόληψης και ευεξίας, το περιβάλλον και τα οικολογικά χαρακτηριστικά της περιοχής, οι απαραίτητες ενέργειες από τους αρμόδιους φορείς, εάν συνδυαστούν και βασισθούν στις αρχές της βιώσιμης αειφόρου ανάπτυξης, η περιοχή θα έχει μεγάλα οφέλη, οικονομικά και μη.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ-ΠΗΓΕΣ

Βιβλιογραφία

Αγγελίδης, Ζ. (2008). Ιαματικοί Φυσικοί Πόροι και Θερμαλισμός, Εκπαίδευση για την αιφορία των θερμαλιστικών συστημάτων, Θεσσαλονίκη: Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Ελευθερίου Κορδελιού.

Αγγελίδης, Ζ. (2008). Ιαματικοί Φυσικοί Πόροι και Θερμαλισμός, Ιστορία των ιαματικών λουτρών, Θεσσαλονίκη: Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Ελευθερίου Κορδελιού.

Αγγελίδης Ζ., Δρ. Υδρογεωλογίας Α.Π.Θ. (2014): Προκαταρτικό Σχέδιο Βιώσιμης Ανάπτυξης Θερμαλιστικού Τουριστικού Συστήματος Υγείας Θερμών Εχίνου Δήμου Μύκης.

Αγγελίδης Σ.(2014), Βιώσιμη Ανάπτυξη Συστήματος Θερμαλισμού – Τουρισμού Υγείας & Ευεξίας Ιαματικών Λουτρών Ελλάδος (Δημοσιευμένη Πτυχιακή Εργασία). Α.Τ.Ε.Ι. Λάρισας/ Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας- Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων, Λάρισα. (www.ekke.gr/estia/gr_pages/Piges/aggelidis_ptyxiaki.pdf)

Ασλή-Αναστασιάδου, Λ.(2018),Ιατρικός και ιαματικός τουρισμός (Δημοσιευμένη Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία). Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής/Σχολή Διοικητικών, Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών-Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων, Αθήνα.

Αυγικού Αργυρή, Μ.(2020), Ιαματικός Τουρισμός Μελέτη Περίπτωσης: Λουτρά Υπάτης (Δημοσιευμένη Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία). Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο/Σχολή Κοινωνικών Επιστημών-Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα στη Διοίκηση Τουριστικών Επιχειρήσεων, Αθήνα.

Βαρβαρέσος,Σ.(1999).Τουριστική Ανάπτυξη και Διοικητική Αποκέντρωση. Αθήνα: Προπομπός.

Βελισσαρίου, Ε. (2017). Από τον Ήπιο – Εναλλακτικό τουρισμό στον Αειφόρο και Πράσινο τουρισμό, στο Λύτρας, Π. & Τσάρτας Π. Τουρισμός, Τουριστική Ανάπτυξη, Συμβολές Ελλήνων Επιστημόνων, Αθήνα: Παπαζήση.

Βλάχου ,Α.(2001).Περιβάλλον και φυσικοί πόροι-Οικονομική θεωρία και πολιτική. Αθήνα: Κριτική

Γιάννου, Ι.(2020), Σχεδιασμός εναλλακτικών μορφών τουρισμού με βάση την αιφορία ανάδειξη τουριστικών προορισμών: Η περίπτωση των ιαματικών λουτρών

Πόζαρ(Δημοσιευμένη Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία). Πανεπιστήμιο Μακεδονίας/ Τμήμα Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων, Θεσσαλονίκη.

Δημητριάδου, Ε. (2019),Ιαματικός τουρισμός-οι δυνατότητες ανάπτυξης του ιαματικού τουρισμού στην Ελλάδα- μελέτη περίπτωσης της Αιδηψού(Δημοσιευμένη Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία).Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο/Διοίκηση Τουριστικών Επιχειρήσεων, Αθήνα.

Δημητρίου, Χ.(2020), Αειφόρος τουριστική ανάπτυξη. Η περίπτωση του Ιαματικού τουρισμού στην Κυλλήνη (Δημοσιευμένη Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία). Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο/Σχολή Θετικών Επιστημών και Τεχνολογίας- Περιβαλλοντικός Σχεδιασμός Πόλεων και Κτηρίων, Πάτρα.

Ηγουμενάκης, Ν. & Κραβαρίτης, Κ. (2010). Τουρισμός Βασικές Έννοιες. Αθήνα: Εκδόσεις Interbooks

Ηγουμενάκης Ν. (2010). Τουρισμός και Ανάπτυξη. Αθήνα: Εκδόσεις Interbooks

Kervankiran, I. (2016). Alternative tourism in Turkey: Role, potential development and sustainability. Assoc. Prof. Dr. Department & Geography, Suleyman Demirel University. Isparta Turkey.

Κοκκώσης, Χ. & Τσάρτας, Ρ. (2005), Βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη και Περιβάλλον. Αθήνα :Κριτική.

Κοκκώσης, Χ., Τσάρτας Π. & Γκρίμπα, Ε.(2011). Ειδικές και Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού. Αθήνα: Κριτική.

Λαγός, Δ. (2005). Τουριστική Οικονομική. Αθήνα : Κριτική

Λαγός, Δ. (2005). Τουριστική Οικονομική(σελ. 42). Αθήνα : Κριτική

Λέκκας, Ν. (1928). Αι 750 μεταλλικαί πηγαί της Ελλάδος. Αθήνα: ιδιωτική έκδοση

Μπακούρος, Χ.(2020), Το Νομικό και Θεσμικό Πλαίσιο του εναλλακτικού Τουρισμού - Τουρισμός Υγείας στην Ελλάδα. Η περίπτωση του Ιαματικού Τουρισμού (Δημοσιευμένη Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία). Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο/Σχολή Κοινωνικών Επιστημών-Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα στη Διοίκηση Τουριστικών Επιχειρήσεων, Αθήνα.

Νάνου, Γ.(2018), Ενσωμάτωση των ιαματικών λουτρών Θερμών στο τουριστικό προϊόν της Ξάνθης (Δημοσιευμένη Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία). Αλεξάνδρειο Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Θεσσαλονίκης/ Σχολή Επαγγελματιών Υγείας και Πρόνοιας- Τμήμα Αισθητικής, κοσμητολογίας και Ιατρικών Εργαστηρίων, Σίνδος.

Φαρσάρη, Ι. & Σωτηριάδης, Μ. (2009). (Επιμ.) Εναλλακτικές και Ειδικές Μορφές Τουρισμού. Σχεδιασμός Management και Marketing. Αθήνα: INTERBOOKS. σελ.81-105.

Smith, V. & Eadington, W. (1992). Tourism Alternatives: Potentials and Problems in the Development of Tourism. University of Pennsylvania Press, Philadelphia.

Τσαμαδιάς, Π.(2019), Ιαματικός τουρισμός στο Νομό Φθιώτιδας. Παρούσα κατάσταση και δυνατότητες επανατοποθέτησης στην τουριστική αγορά. Ειδικές και Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού - Ιαματικός Τουρισμός (Δημοσιευμένη Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία). Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο/Διοίκηση Τουριστικών Επιχειρήσεων, Αθήνα.

Τσάρτας, Π. (2010), Ελληνική τουριστική ανάπτυξη. Αθήνα: Κριτική

Νόμοι και Υπουργικές Αποφάσεις :

Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας, ΦΕΚ Αναγνώρισης Ιαματικής πηγής Θερμών (ως *Ιαματικός Φυσικός Πόρος*) Δήμου Μύκης. (ΦΕΚ 1166/Β'/22-04-2016).

Ιαματικής Θεραπείας και Κέντρων Ιαματικού Τουρισμού - Θερμαλισμού και διαδικασία χορήγησης ειδικού σήματος λειτουργίας (Ε.Σ.Λ.).»

Νόμος 3498/2006 (Ανάπτυξη ιαματικού τουρισμού και λοιπές διατάξεις).

Νόμος 4285/2018, ΦΕΚ 208/Α/11.12.2018, «Θεματικός τουρισμός - Ειδικές μορφές τουρισμού - Ρυθμίσεις για τον εκσυγχρονισμό του θεσμικού πλαισίου στον τομέα του τουρισμού και της τουριστικής εκπαίδευσης - Στήριξη τουριστικής επιχειρηματικότητας και άλλες διατάξεις».

Ν.2188_1920 Περί Ιαματικών Πηγών.

Ν. 4844_1930 Περί εκμετάλλευσης ιαματικών πηγών.

Ν. 4086_1960 Περί τροποποίησης διατάξεων ιαματικών πηγών.

Υ.Α 16655_22.12.2006 (ΦΕΚ 1932 Β) Διαδικασία Αναγνώρισης Φυσικών Πόρων.

Υ.Α 17414_02.10.2009 (ΦΕΚ 2215 Β) Τροποποίηση της 16655 Απόφασης Διαδικασία Αναγνώρισης Φυσικών Πόρων.

Υ.Α 1721_04.02.2013 (ΦΕΚ 188 Β) Τροποποίηση της 16655 Απόφασης Διαδικασία Αναγνώρισης Φυσικών Πόρων.

Υπουργική απόφαση 16655/ 2212.2006 (ΦΕΚ Β' 1932 διαδικασία αναγνώρισης ιαματικών φυσικών πόρων) και τροποποιήσεις 17414/2009 και 1721/2013 της ίδιας απόφασης.

ΦΕΚ Αναγνώρισης Ιαματικής Πηγής Θερμών Δήμου Μύκης.

Επιστημονικά άρθρα:

JörgHaustein, Emma Tomalin (2021). Religion, Populism, and the Politics of the Sustainable Development Goals. *Social Policy & Society*, 20:2, 296–309, (ανακτήθηκε 05/08/2021). Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο:https://www.cambridge.org/core/services/aop-cambridgecore/content/view/4B63803533BA7D42660FAC74F0ACF752/S147474642000072Xa.pdf/religion_populism_and_the_politics_of_the_sustainable_development_goals.pdf

Παπαδημητράκη, Γ. (2019) Εναλλακτικές μορφές τουρισμού και η συμβολή τους στην ανάπτυξη της τουριστικής οικονομίας της χώρας, Taxhorizon.club, (ανακτήθηκε 08/07/2021) από [Εναλλακτικές μορφές τουρισμού και η συμβολή τους στην ανάπτυξη της τουριστικής οικονομίας της χώρας \(taxhorizon.club\)](#)

Παπαδημητράκη, Γ. (2019) Εναλλακτικές μορφές τουρισμού και η συμβολή τους στην ανάπτυξη της τουριστικής οικονομίας της χώρας, Taxhorizon.club, (ανακτήθηκε 08/07/2021) από [Εναλλακτικές μορφές τουρισμού και η συμβολή τους στην ανάπτυξη της τουριστικής οικονομίας της χώρας \(taxhorizon.club\)](#)

Διαδικτυακές πηγές :

Άρθρο 06: Ειδικές – Εναλλακτικές μορφές τουρισμού, (ανακτήθηκε 05/09/2021) από <http://www.opengov.gr/minenv/?p=5145>

Δήμος Μύκης, (ανακτήθηκε 05/10/2021) <http://www.dimosmykis.gr/>

ΕΛΣΤΑΤ, (ανακτήθηκε 05/10/2021) <https://www.statistics.gr/el/2011-census-pop-hous>

Ευρωπαϊκή στατιστική αρχή, (ανακτήθηκε 05/10/2021)

<https://ec.europa.eu/eurostat/data/database>

Σύνδεσμος Δήμων και Κοινοτήτων Πηγών Ελλάδας, (ανακτήθηκε 20/08/2021) από <https://www.thermalsprings.gr/index.php/el/>

Σύνδεσμος Δήμων και Κοινοτήτων Πηγών Ελλάδας, (ανακτήθηκε 20/08/2021) από <https://www.thermalsprings.gr/index.php/el/nea-anakoinoseis-2/499-48-oi-episima-anagnorismenoi-iamatikoi-fysikoi-poroi-apo-to-elliniko-kratos>

Iama.gr (ανακτήθηκε 25/08/2021) <http://www.iama.gr/ethno/Therm/sarakiwt.html>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

1.Ερωτηματολόγιο

Το ερωτηματολόγιο που ακολουθεί αποτελεί μέρος της μεταπτυχιακής διπλωματικής μου εργασίας με θέμα «*Οι δυνατότητες αιφόρου ανάπτυξης του Ιαματικού Τουρισμού- Η περίπτωση των ιαματικών πηγών Θερμών του Δ. Μύκης*».

Το ερωτηματολόγιο απευθύνεται σε όσους επιλέγουν τον ιαματικό τουρισμό και έχουν επισκεφτεί ή στο χρονικό διάστημα της έρευνας παραβρίσκονται στα Ιαματικά Λουτρά Θερμών του Δ. Μύκης για ιαματικό τουρισμό.

Η συμπλήρωση του ερωτηματολογίου είναι ανώνυμη και τα αποτελέσματα του θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά για να υποστηρίξουν τους στόχους της έρευνας.

Σας ευχαριστώ εκ των προτέρων για το χρόνο και την συμμετοχή σας,

Φιλικά,
Εγιούπ Ραχμή

(*Σημειώστε την απάντησή σας στο ανάλογο τετράγωνο με ένα X*)

6) Φύλο

- Άνδρας
- Γυναίκα

7) Ηλικία

- 18-25
- 26-35
- 36-45
- 46-55
- 56-65
- 66 και άνω

8) Επαγγελματική Κατάσταση

- Δημόσιος Υπάλληλος
- Ιδιωτικός Υπάλληλος
- Συνταξιούχος
- Ελεύθερος επαγγελματίας / Επιχειρηματίας
- Φοιτητής-τρια
- Άνεργος-ή
- Άλλο

9) Επίπεδο εκπαίδευσης

- Δημοτικό
- Γυμνάσιο
- Λύκειο
- Τριτοβάθμια Εκπαίδευση (ΑΕΙ, ΑΤΕΙ)
- Μεταπτυχιακό
- Διδακτορικό

10) Οικογενειακή Κατάσταση

- Άγαμος-η
- Παντρεμένος-η
- Διαζευγμένος-η
- Χήρος-α

6) Πόσες φορές το χρόνο επισκέπτεστε κάποιο κέντρο τουρισμού υγείας(πχ. Ιαματικό λουτρό);

- Λιγότερο από 1 φορά το χρόνο
- 1 έως 2 φορές
- 3 έως 4 φορές
- 5 φορές και άνω

7) Ποια θεωρείτε καλύτερη εποχή του έτους για ιαματικό τουρισμό;

- Άνοιξη
- Καλοκαίρι
- Φθινόπωρο
- Χειμώνας

8) Τι σας προέτρεψε να επισκεφτείτε ιαματικές πηγές:

- Ιατρική συμβουλή
- Πρόταση φίλων
- ΜΜΕ και διαδίκτυο
- Άλλο

9) Ποια είναι τα κίνητρα ώστε να επιλέξετε μία ιαματική πηγή; (μία ή περισσότερες επιλογές, με σειρά σημαντικότητας με αριθμό 1 το πιο σημαντικό & με αριθμό 9 καθόλου).

- Θεραπευτικές ιδιότητες των νερών
- Υποδομές
- Τιμή-κόστος
- Παροχές
- Παράλληλες δραστηριότητες
- Προσβασιμότητα
- Φυσικό περιβάλλον
- Καθαριότητα
- Άλλο

10) Έχετε επισκεφθεί άλλες ιαματικές πηγές στην Ελλάδα, στο εξωτερικό;

➤ Ναι

➤ Όχι

11) Πόσο σημαντικοί είναι οι παρακάτω λόγοι επίσκεψης σε κέντρα τουρισμού υγείας, για εσάς;

	Πάρα πολύ	Πολύ	Μέτρια	Λίγο	Καθόλου
<i>Εμπειρία</i>					
<i>Χαλάρωση</i>					
<i>Βελτίωση της υγείας μου</i>					
<i>Σοβαρός ιατρικός λόγος</i>					
<i>Βελτίωση της φυσικής μου κατάστασης</i>					
<i>Για να αφιερώσω χρόνο στο εαυτό μου</i>					
<i>Άλλο</i>					

12) Πόσο καθοριστικοί ήταν οι κάτωθι παράγοντες για να επιλέξετε τα Ιαματικά Λουτρά των Θερμών για ιαματικό τουρισμό;

	Πάρα πολύ	Πολύ	Μέτρια	Λίγο	Καθόλου
<i>Είναι κοντά στον τόπο κατοικίας</i>					
<i>Εγκαταστάσεις</i>					
<i>Υπηρεσίες</i>					
<i>Τιμή</i>					
<i>Περιβάλλον</i>					
<i>Καταλληλότητα θεραπειών</i>					
<i>Άλλο</i>					

13) Από την επίσκεψή σας στα Ιαματικά Λουτρά των Θερμών μείνατε απόλυτα ικανοποιημένος-η;

➤ Απόλυτα

➤ Αρκετά

➤ Λίγο

➤ Καθόλου

14) Πιστεύετε πως τα Ιαματικά Λουτρά των Θερμών έχουν τις υποδομές-προδιαγραφές για να υποστηρίξει τον ιαματικό τουρισμό;

- Ναι
- Όχι
- Ίσως
- Δεν γνωρίζω

15) Πιστεύετε ότι ο ιαματικός τουρισμός μπορεί να συμβάλει στην ανάπτυξη και διατήρηση του 12μηνου τουρισμού στην περιοχή;

- Ναι
- Όχι
- Ίσως
- Δεν γνωρίζω

16) Θεωρείτε ότι ο ιαματικός τουρισμός συμβάλει στην ανάπτυξη μιας περιοχής:

- Ναι
- Όχι
- Δεν γνωρίζω

17) Θεωρείτε ικανοποιητικές τις ενέργειες και πρωτοβουλίες των πολιτικών διοικήσεων των τελευταίων δεκαετιών για την ανάπτυξη και εκμετάλλευση των ιαματικών πηγών ;

- Ναι
- Όχι
- Δεν γνωρίζω

2. Συνέντευξη

Οι ερωτήσεις της συνέντευξης που ακολουθούν αποτελεί μέρος της μεταπτυχιακής διπλωματικής μου εργασίας με θέμα «**Οι δυνατότητες αιφόρου ανάπτυξης του Ιαματικού Τουρισμού- Η περίπτωση των ιαματικών πηγών Θερμών του Δ. Μύκης**».

Οι ερωτήσεις της συνέντευξης απευθύνονται για τους άμεσους αρμόδιους με τα λουτρά Θερμών (Δήμαρχος, Ειδικούς συνεργάτες, προϊσταμένους της τεχνικής υπηρεσίας και αρμόδιο από την Περιφέρεια για σχετικά θέματα).

Σας ευχαριστώ εκ των προτέρων για το χρόνο και την συμμετοχή σας.

1) Είναι αναγνωρισμένος/ πιστοποιημένος ο φυσικός πόρος του Δήμου Μύκης από τον Ε.Ο.Τ.;

➤ Ναι

➤ Όχι

2) Ο φορέας διαχείρισης είναι ο Δήμος Μύκης;

Ναι

Όχι

Άλλος

3) Πως αξιολογείται την ποιότητα των υποδομών των ιαματικών λουτρών του Δήμου Μύκης;

➤ Πολύ καλή

➤ Καλή

➤ Μέτρια

➤ Κακή

➤ Πολύ κακή

4) Θεωρείται ότι τα ιαματικά λουτρά είναι δραστηριότητα που αποφέρει ή θα μπορούσε να αποφέρει σημαντικά έσοδα στον Δήμο Μύκης ;

- Ναι
- Όχι
- Ίσως υπό προϋποθέσεις
- Δεν γνωρίζω

5) Πιστεύετε ότι ο ιαματικός τουρισμός μπορεί να συμβάλει στην ανάπτυξη και διατήρηση του 12μηνου τουρισμού στον Δήμο Μύκης;

- Ναι
- Όχι
- Ίσως
- Δεν γνωρίζω

6) Θεωρείται ικανοποιητική την συνεργασία του Δήμου με την Περιφέρεια για την προβολή και προώθηση των ιαματικών λουτρών του Δήμου Μύκης;

- Ναι
- Όχι
- Δεν γνωρίζω

7) Θεωρείται το νομοθετικό πλαίσιο που διέπει τις ιαματικές πηγές και των ιαματικό τουρισμό προβληματικό;

- Ναι
- Όχι
- Δεν γνωρίζω

8) Αν απαντήσατε Ναι στην ερώτηση 7, είναι τροχοπέδη για ανάπτυξη της δραστηριότητας αυτής;

- Ναι
- Όχι
- Δεν γνωρίζω

9) Θεωρείται ότι επιδέχεται βελτιώσεις η αποτελεσματική διαχείριση και εκμετάλλευση των ιαματικών λουτρών του Δήμου Μύκης;

- Ναι
- Όχι
- Δεν γνωρίζω

10) Η δεύτερη ερώτηση είχε να κάνει με τον φορέα διαχείρισης, πιο θεωρείται ως ιδανικότερο τρόπο αξιοποίησης των Ιαματικών πηγών:

- Τους ιδιώτες
- Τον δημόσιο φορέα
- Την συνεργασία μεταξύ ιδιωτών και δημοσίου

11) Ποιες ενέργειες είναι απαραίτητες για την προώθηση των ιαματικών λουτρών του Δήμου σας;

12) Ποια είναι τα μελλοντικά σχέδια και ενέργειές για την πλήρη και σωστή εκμετάλλευση των ιαματικών λουτρών της περιοχής σας;

3. ΦΕΚ 1166/Β'22-04-2016 (ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗΣ ΙΑΜΑΤΙΚΗΣ ΠΗΓΗΣ ΘΕΡΜΩΝ ΔΗΜΟΥ ΜΥΚΗΣ)

14591

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 1166

22 Απριλίου 2016

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

- Χρηματοδότηση Προγραμματικής Συμφωνίας Ελληνικού Δημοσίου, Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (ΕΚ.Δ.Δ.Α) και της Ανώτατης Διοίκησης Ενώσεων Δημοσίων Υπαλλήλων (Α.Δ.Ε.Δ.Υ.).
- Καθορισμός της έδρας της Αρχής Προσφυγών.....
- Αναγνώριση του φυσικού πόρου «νερό Λουτρών στην περιοχή Θερμών Εχίνου του Δήμου Μύκης Ν. Ξάνθης» ως ιαματικού.....
- Τροποποίηση της υπ' αριθ. Φ14/712/52769/Δ1/30.03.2016 υπουργικής απόφασης με θέμα «Ειδική ρύθμιση στο Ωρολόγιο Πρόγραμμα ενόρα (09) Δημοτικών Σχολείων για την εφαρμογή του πιλοτικού Προγράμματος «Σχολικά γεύματα» (ΦΕΚ Β' 1005/12-04-2016).....
- Τροποποίηση της υπ' αριθ. 20692/7.4.2015 (ΦΕΚ τ.Β' 696/24.4.2015) απόφασης του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων «Σύσταση και συγκρότηση ειδικής νομοπαρασκευαστικής επιτροπής με αντικείμενο την κατάρτιση σχεδίου νόμου για την τροποποίηση της νομοθεσίας περί συμφώνου συμβίωσης και για τη νομική αναγνώριση της ταυτότητας φύλου, τη σύνταξη της σχετικής αιτιολογικής έκθεσης και της έκθεσης αξιολόγησης συνεπειών ρυθμίσεων», όπως αυτή τροποποιήθηκε με την υπ' αριθ. 94388/18.12.2015 (ΦΕΚ τ.Β' 2928/31.12.2015) όμοια - Ορισμός νέας ημερομηνίας περάτωσης των εργασιών.....
- Αποδοχή κληρονομιάς (δικύκλου) του Ευάγγελου Ιωάννη Στεργιόπουλου προς το Υπουργείο Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης (Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας - Τμήμα Ασφαλείας Κορωπίου)
- Τρόπος διαπίστωσης γνώσης της αγγλικής γλώσσας και της αγγλικής ναυτικής ορολογίας ως προϋπόθεση διορισμού μόνιμου Εκπαιδευτικού Προσωπικού (ΕΠ), Ειδικού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.Δ.ΙΠ), Ειδικού Τεχνικού Προσωπικού (Ε.Τ.Π) και Έκτακτου Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π) στις Ακαδημίες Εμπορικού Ναυτικού (ΑΕΝ).....

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθ. ΔΙΠ.ΔΑ/Φ.4/9/11266 (1)
Χρηματοδότηση Προγραμματικής Συμφωνίας Ελληνικού Δημοσίου, Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (ΕΚ.Δ.Δ.Α) και της Ανώτατης Διοίκησης Ενώσεων Δημοσίων Υπαλλήλων (Α.Δ.Ε.Δ.Υ.).

ΟΙ ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΕΣ ΥΠΟΥΡΓΟΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗΣ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

- Έχοντας υπόψη:
- Τις διατάξεις:
- α) Του Ν. 1388/1983 «Ίδρυση Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης», (ΦΕΚ 113 Α'/1983), όπως ισχύει σήμερα.
- β) Της περίπτωσης ε' του άρθρου 20 του Ν. 4270/2014 «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) - δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις», (ΦΕΚ 143 Α'/2014) όπως ισχύει.
- γ) Του άρθρου 15 του Ν. 3345/2005 «Οικονομικά θέματα Νομαρχικών Αυτοδιοικήσεων και ρύθμιση διοικητικών θεμάτων», (ΦΕΚ 138 Α'/2005).
- δ) Του άρθρου 24 του Ν. 3448/2006 «Για την περαιτέρω χρήση πληροφοριών του δημόσιου τομέα και τη ρύθμιση θεμάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης», (ΦΕΚ 57 Α'/2006).
- ε) Του άρθρου 90 του Κώδικα Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα Κυβερνητικά όργανα, που κωλύθηκε με το άρθρο πρώτο του Π.δ. 63/2005 (ΦΕΚ 98 Α'/2005).
- στ) Του Π.δ. 57/2007 (ΦΕΚ 59/Α/14.3.2007) «Κωδικοποίηση σε ενιαίο κείμενο των διατάξεων της κείμενης νομοθεσίας, που διέπουν το Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (ΕΚ.Δ.Δ.Α.)» όπως ισχύει σήμερα.
- ζ) Του Π.δ. 99/2014 «Οργανισμός του Υπουργείου Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης», όπως ισχύει (ΦΕΚ 166 Α'/2014).
- η) Του Π.δ. 24/2015 «Σύσταση και μετονομασία Υπουργείων...» (ΦΕΚ 20 Α'/27.1.2015).
- θ) Του Π.δ. 73/2015 «Διορισμός Αντιπροέδρου της Κυβέρνησης, Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών» (ΦΕΚ 116 Α'/2015).